

ZEYNEP ANKARA

TERKEDİLMİŞ SOKAKTA SESSİZ BİR GÖLGE OYUNU

SİMAVİ / ROMAN

ZEYNEP ANKARA

*

TERK EDİLMİŞ SOKAKTA SESSİZ BİR GÖLGE OYUNU

SİMAVİ YAYINLARI
ROMAN DİZİSİ: 41

Kapak Tasarımı: Sait Maden

Simavi Yayınları 1993
Hürriyet Tesisleri
Güneşli-İstanbul
Tel: 550 00 50/2178-2334

Baskı:
Ercan Ofset
Tel: 698 58 58

ISBN.975-7408-39-5

ZEYNEP ANKARA

Terk Edilmiş Sokakta Sessiz Bir Gölge Oyunu

Zeynep Ankara kendini, şaka yollu "37'lik bir genç kız" diye tanımlıyor. Yani 1957 doğumlu: Bu nitelemenin elbette ikinci bölümü önemli: Öykülerinde ve ilk romanında konu edindiği tema da zaten "bir genç kızın" sorunları, davranışları, duyarlığı. Z. Ankara psikoloji öğrenimi görüp Hacettepe Üniversitesi'nde master yapmıştı. Bir süre psikolojik danışman olarak çalıştı.

Sonra kendini bütünüyle yazıp çizmeye verdi. Radyo-tiyatro oyunu, senaryo, öykü, deneme, anı, röportaj dallarında aldığı ödüller 20'yi buluyor. Öykülerini Kanatsız Düşüşler (1991) adlı kitabında derledi. Bir de çocuk kitabı var: Elif Oyun Güncesi.

Behçet Aysan'a

I

rakımız ve cazımız ve çelik miğferlerimiz
ve sevgililerimiz var,
evlerimiz ve Çin Seddi'miz ve lambalarımız var.
bütün bunların var hepsi.
ama korkudan.
korkuya karşı.

BORCHERT

II

insan, diğer insanlarla
zayıf ya da güçlü bağlantıları olan
yalnız bir varlıktır.
yalnızlık,
başkalarının yanlışlarına göre değil,
kendi doğrularına göre yaşamaktır.

ZEYNEP ANKARA

"Adım Maide... Evimdeyim... Burası Ankara... Benim adım Maide."

Yine uyandığımda adımı hatırlayamadım. Gözümün gördüğü her şeyin ortasında içim derin bir sıkıntıyla burularak kaldım bir süre. Neden sonra, nerede ve kim olduğumun peşine inatla düşüp çekip çıkardım kendimi uğultulu boşluktan. Gözlerimi kapamaktan korkarak tekrar tekrar söyledim adımı sessiz sözcüklerle: "Benim adım Maide... Benim adım Maide... Hani şu Müslümanların kutsal kitabının beşinci suresi."

Önceleri adımın anlamının beni belirlediğini sanıyordum. Mistik bir yaklaşımla düşünmek hoşuma gidiyordu. Oysa şimdi sadece cismimi simgeleyen bir işaret, belleğimin en silinmemesi gereken noktası. Kaybetmemem, kaybettiğimde hemen bulmam gereken en değerli varlığım.

Adım Maide. Yanımda kedi hafifliğiyle uyuyan kız, Rüya. Neden daha çok erkeklerden değil de kadınlardan hoşlandığımı bilmiyorum. Merak da etmiyorum. Onlar için bir önemi varsa, ruhbilimciler bana ilişmeden konuyla uğraşabilirler. Zaman zaman kafamı kurcalayan bir tek şu var: Neden çocukluğumda kalan o mahallede, sokak aralarında oynanan oyunlarda bana hep erkek rolleri verildi? Bir Filiz Akın, bir Hülya Koçyiğit değil de, Killing ya da Kartal Tibet olmaktan çok fazla zevk aldığımı söyleyemem. Ama onlar, kızlı erkekli o tutucu ailelerin çocukları hep bağlanarak eziyet edilmek, sonra da kurtarılmak istediler. Gözlerindeki haz kıvılcımlarını gördüğümde, görevimi hakkıyla yerine getirdiğimi anlardım ama nedense onlara acırdım. Bu zavallı küçük yaratıkları mutsuz etmemek için, bir gün bile oyunbozanlık etmedim. Ama mutlu olmak sırası

bana geldiğinde istediğim acı çekmek sonra da kurtarılmak değildi. Hemen onlardan ayrılır, sokağın ucunda oturan o kadına Türk kahvesi içmeye giderdim. Ahşap duvarlarında ata binerken çekilmiş fotoğrafları düzgünce asılıydı. Mustafa Kemal'le çekilmiş olanı, içeri girer girmez en göze çarpan yerdeydi. O kadını annemden çok severdim. Çok yaşlıydı ama en iyi arkadaşımdı. Elmas küpeleri, yüzükleri, içimde dokunma isteği uyandırdı.

Mutluluk, artık peşine düşmediğim bir şey. Penceremin ötesindeki kötülükten, kirlenmiş, şişmiş ve kan basıncı artmış beyinlerden kendimi korumaktan da vazgeçtim. Yalnızca para ve çıkara tapan bir toplumdan kendimi sıyırıp ayırabilme çabasını çoktandır boşladım. Pabucumu bulanık sulara değdirmeden, yine de kapımın önündeki günahkâr paspasa sıkıca silerek evime girdim ve yüzümle başbaşa kaldım. Özellikle de sızım sızım sızlanan başka yalnızlardan uzak durdum. Olursa, kendi karanlığım olurdu, başkasının değil.

Sürekli bir can yoldaşım yok. Rüya ise ha var ha yok. Olsa da olmasa da, derinlerime uzanan yalnızlığa öyle alıştım ki, yüz yıllık yalnızlıkları anlatan bir kitabı okumaya çekiniyorum. Neredeyse kendimin de bir insan olduğumu unutup, başka insanları başka yaratıklarmış gibi gözleyip, onların nankörlüklerinden tiksindim ve köşeme çekildim. Atinalı Timon gibi, yalnızlığa gizlenmeyi seçtim. Ancak, yazık ki, o da buna katlanamamış. İnsanlardan ona akan kötülüğü bir acı ah ile dökebileceği başka insanlar aramış. Ben de yapacak hiçbir işim kalmadığında insan içine çıkıyorum. Çıktıkça acı çekiyorum ve her nefes alışım bir can veriş oluyor.

Ne zaman tam olarak yalnızlığa geçtiğimi ayırt edemiyorum. Belki de bu geçiş kendiliğinden, bana hissettirmeden oluştu. Bütün bir ömrün yarısı, ne olduğunu bilmediğim bir şeyi beklemekle geçti. Akşama ulaştıran saatlerde zor dayanılır iç huzursuzluklarıyla sarsıldım ve ardından gelen geceyle çözüldüm. Geceyle sevmeyi, sevişmeyi, iyiliği ve kötülüğü bütün yüzleriyle öğrendim. Bir şehirden öbürüne geceleri yolculuk ettim. O yolculuklarda bir daha hiç görmeyeceğim kurbağa gözlü yabancılara her şeyimi anlattım. Yıkılana kadar içtim, beni alkolik sandılar. Oysa, yolculuklarda vakit geçmiyordu... Sanırım

artık gece yolculuklarını da sevmiyorum. Kalkış düdüğü zehirli bir yılanın dili gibi karanlığa saplanan trenlerin loş kompartımanlarında tekmelenerek bırakılmışlık duygusuyla şaşkın şaşkın bakınıp her an bir inleme sesi duyacakmışçasına kaygılı, uykuya geçmeye çalışıyorum.

Bazıları gibi, yalnızlıktan kurtulayım diye evliliği denemedim. Kazara pis, yağlı, yalancı, "rakıyı küple kanyı diple" anlayışındaki dayakçı bir herifle bu işe kalkışsaydım, ne olurdu bilmem. Hem evlilik çok israflı bir kurumdur, eminim. Her el yıkayışta, alyans sabundan bir parça götürür.

Şükür, evli değilim. Adım Maide. Yanımdaki kız, Rüya. Burası Ankara... Gerçi Katmandu da olabilirdi. Ama o ruh çoktaaan benimle birlikte pörsüdü. Bir zamanlar oraya gitme rüyaları görenlerin takım elbiselerle ortalarda dolaşmalarına da aldırmıyorum. Zaten statükocu yuppi'ler paçayı kurtardı, olan bize oldu. Şimdi yalnızca faturaları yatırmak, bazen de hiç hesapta olmayan nedenlerle büyük kale kilidini iki kez çevirerek kapıyı açıp dışarı adımımı atıyorum. Sokak kapısına kadar kimseyle karşılaşmamayı dilerek, ürkek adımlarla, sessizce çekip gitmeye bakıyorum. Ama çoklukla bu olamıyor. Hemen yanıbaşımdaki kapı açılıp -anahtar çevirme sesini duyduğunu gizlemek istercesine- vurdumduymaz bir yüz beliriveriyor. Yakalanmışlıkla eğreti gülümsüyor, hemen ardından da aceleyle saatime bakıp adımlarımı sıklaştırıyorum. Çünkü onlara "günaydın, iyi günler" yetmiyor. Çay-rakı sohbetleri istiyorlar, hayatıma girmek, beni öğrenmek istiyorlar. İşte o an tehlikeli sınırda olduğumu hissediyorum. Neden mi?.. Buna izin vermediğimi gerçekten anlamaya başladıklarında, benimle uğraşmaya başlayacaklardır, canımdan bezdirene dek, ellerindeki bütün kozları değerlendirerek. Bu arada, bir gün onların istediklerini vermemi ummaktan da geri durmayacaklardır. Bunu alamadıklarında, hırçınlaşıp çirkinleşeceklerdir. Ama benim açımdan, değişen hiçbir şey olmayacaktır. Alanımı, kendimi korumak için belirlediğim sınırları usanmadan savunacağımdır. Onlarsa, değişen bir şey olmadığını görmezlikten geleceklerdir. Oysa değişen bir şey olmayacaktır gerçekten. Yalnızca o yanda öfke, bu yanda üzüntü. Diğerlerine karşı bir ayrıcalık kazandıracak olan -yalnız olduğu için gizemli- benimle görüşme keyfini onlardan

mahrum etmişimdir çünkü. Çünkü ayakları üzerinde durabilen yalnız insan, başkalarınca her zaman özel ve ulaşılmazdır. Çünkü o kişiyle görüşmek, çevrede kendini daha önemli bir konuma yerleştirmektir.

Yalnızlık ülkem, azap kulem evimi sonuna kadar kararlı bir şekilde savunmuşumdur. Geçmişte o insanlar, yani meraklı olanları, bana yakın olmak için değil, başkalarıyla konuşacağı malzemeyi kotarmak için sorular sormuşlardır. Beni düşündükleri için değil, meraklarını gidermek için yaklaşmak istemişlerdir. İçim acımıştır. Susmuşumdur. Son bir kez daha anlamışımdır ki, benim zaten hiç dostum olmamıştır. Bir kez daha, bir iki kez daha denenmişimdir. Bana ulaşamayacaklarını gördüklerinde de dışlanmışımdır. Eh, neyse ki, sokağa adımımı atana kadar adımlarımı kesintiye uğratacak uyaranlardan kurtulmuşumdur. Abuk subuk beraberliklerdense, bir başınalığa övgüye başlamışımdır o gün bugündür. Ne olursa olsun, başka/sına/larına gereksinim duymadan, insansızca yaşayıp gidebileceğimi içim burkularak düşünmüşümdür. Ama dedim ya, Atinalı Timon bile becerememiştir bunu. Sonra birçok başkaları da. Eninde sonunda hayvanlar ve bitkilerin dışındaki o canlıyla iletişime geçmek için kıvranıp durmaya başlanacaktır.

O görkemli yalnızlık hisarlarımı şatafatla, topla tüfekle korumadan bir çıkar yol bulmak istedim kimi zaman. Kendimle konuşmalarımda, konuyu enine boyuna irdeledim. Gördüm ki, insan insana ve insan insanlara ilişkilerde paraleller, kesişen doğrular, eğriler ve her türlü im söz konusu. Ve bunlar, beni infilak ettirecek kadar güçlü elektrik akımıyla yüklü. Yine de elimden geleni yapmadığını kimse söyleyemez.

Yakın bulduğum ya da yakın olmak istediğim başkalarını kişisel alanıma çekme, konuk etme gibi bir gereksinim de duydum zaman zaman. Onları sedirimde rahat ettirmek, tabağımda özenli yiyecekler sunmak, kadehimde billur içkiler sunmak istedim. Aynı boyutun insanları için bunun ne hoş, ne doyumsuz bir paylaşım olduğunu düşünüyordum. Güzel bir müzik eşlik edecekti sohbetimize, içler taşacak, şiirler okunacak, şarkılar söylenecekti. Ancak, ne yazık ki, bu her zaman böyle olmadı. Az rastlanır bir süreci paylaşmak istediğim kişiler, evimde gerçek bir anarşiye yol açtılar. Buzdolabım teklifsizce açıldı, kü-

tüphanem depreme uğrayarak kitaplarım yer değiştirdi, biblolarımla çerçevelerim yerlerinden oynadı. Dahası, banyomun artık benimki olmadığını gördüğümde avaz avaz bağırmamak için kendimi zor tuttum. Lavabonun kenarlarında el kiriyle kararmış sabun lekeleri, klozetin üzerinde ne olduğu anlaşılmayan iri damlalar oluşmuştu. Eski küçük bir vazonun içine bıraktığım tarağımda, benim olmayan saçlar takılıp kalmıştı. Üstüne üstlük, sabun sudan geçirilmemiş, üzerindeki pis köpüğüyle sabunluğa bırakılmıştı. Orada, çağdaş insanın tanımını bir kez de kendimce yapmıştım: Çağdaş insan, günlük hayat içinde beden salgılarını ona buna, oraya buraya bulaştırmayan insandı... Kim daha magandaydı, ha? Ne biçim bir yarıştı bu?

Kendi banyomu bir uğrak yeri gibi tedirginlikle kullanıp döndüğümde, salondaki manzara tokat gibi çarpmıştı yüzüme. Bir yabancı gibi koltuğun ucuna ilişip boş gözlerle bakınıp duruyordum. Kiraz çekirdekleri beyaz masa örtüsünün üzerine kanlı çakıl taşları gibi bırakılmıştı. Bu saldırgan insanlardan temizlenmeliydim. Onlardan ve onlarla içilen içkiden kendimi kurtarmalıydım.

Bütün bunların umudunu tamamen yok ettiğini söyleyemem. Bir zaman sonra gücümü toplayıp bir atağa daha geçtim. Ne olursa olsun, o insanlarla olmak istiyorsam, bunun yolu evime çağırmak olmamalıydı artık. Güzel bir günde telefon edip, "Hey, dost, var mısın pikniğe? Şöyle kocaman bir nevale çantası hazırlayıp koruluğa gitsek, ya da baraja?.." demeliydim. Ancak kimileriyle bu da bir çözüm değildi. Bir gün iyice anladım ki, evde, piknikte, kafede, barda görüşülecekler, sinemaya, tiyatroya gidilecekler, telefon edilecekler, mektup yazılacaklar ve bunların hiçbiri yapılmayacaklar olmak üzere insanlar çeşit çeşitti. Karşısındakinin yüzüne yüzüne öksürüp hapşıranlar, burnunu çıplak iki parmağıyla sıkıca tutarak silenler, kulak deliklerini serçe parmağıyla oyanlar, asla affa uğramamalıydılar.

Belki de Atinalı Timon'un beceremediğini becermek gerekiyordu. Hem dünyada her şey yeniden yazılırken, Timon da kim oluyordu? Neyin iyi neyin doğru, kime neyin gerekli olduğunu o neden bilecekti? Böyle bir ülkede politikadan ve zamandan ve insanlardan bağımsız olmanın nasıl bir bedele mal olacağını, bunun neden bazen kaçınılmaz olduğunu o oradan o

sıralarda görebilir miydi?..

Adım Maide. Bana Türk, dinime İslam diyorlar. Bu toplumun bana işkence ettiğini bilmiyorlar. İşkence hayatın kendisinde varmış! Türkmüşüm, İslammışım. Arap gibi bir İslam, Amerika gibi ekonomiyle Türk gibi neyim kaldıysa... Bir de din din diye uğursuzca tutturdular. Sokaklarda çoğalan çarşaflılarla tespihliler neredeyse açıktan açığa silahlanıp saldıracaklar. Başkalarından ne istiyorlar? Dinse din, Tanrı işte orada. Vicdanın yokluğu, dinden uzaklaşmaymış gibi görülmek isteniyor bir taraftan da. Bunu savunurken vicdansızca katletmeler mubah mı peki? Toplumsal hareketin nerelere vardığını bu insanlara anlatmak gerek. İyi bir öğretmen sabrıyla denklemlerdeki bütün bilinmeyenleri onlara çözmek gerek. O da olmuyorsa, artık Mesih mi Muhammet mi kimi isterlerse peşinden gidebilirler. Benim böyle bir niyetim yok. Zaten Tanrı peygamberleri orta zekâlı kulları için göndermiştir. Diğerlerinin buna gereksinimi yoktur.

Buyurulmaya, boyun eğmeye ve boyunduruk altında kalmaya eğilimli insanlardan sanılıp güdülmek de istendim zaman zaman. "Nazım'ı sevme, Mehmet Akif'i sev" dediler, öfkelendim. İnsancıl bir yaklaşımı içermesine karşın, "feminist" sözcüğünden nefret ettim. Çünkü kendilerine feminist diyen lezbiyenlerin şirretliklerinden az çekmedim. Ki onların çoğu, bu cinselliklerinin farkında bile değillerdi. Kısacık saçları, sipsivri kırmızı tırnaklarıyla düşlerime girip beni korkuturlardı. Reddettikleri cinselliğe yakın olduğum halde, onlardan uzak dururdum.

Serbest seçimli cinselliklerdeki nereden, nasıl geleceği belli olmayan bir gazaba uğrama beklentisi bende de vardı. Bir haz, bir elem, bir frengi, bir gonore... Bir haz, bir Aids. Frengi, gonore, Aids'le ödenecek bir hesap mı var ki? Kurşun gibi ağır sessiz gecelerde, Tanrı'dan bir itiraf geliverecekmiş sanırdım. Tanrı için de bir şeylerin çığırından çıktığını hissettiğimi kimselere söyleyemedim. Ama ona, çaresiz kaldığı işlerden payıma düşeni istemediğimi hep söylüyorum. Kulları açlıktan olduğu gibi, Aids'ten de ölmemeli. Artık biri Tanrı'yı durdurmalı. Belki bir bilim adamı.

Benim adım, kesinlikle Maide!

Ben diyebilmeye gücü olmayanlar biz'e sığınır. Ben kendim için her zaman çok önemliydim. Ama bu yine de başkalarında kaybolmama engel olmadı. Herkese, her şeye, iyiliğe de kötülüğe de sundum ben'imi. Sundum ve geriye çekilip kendimle uğraştım. Neden sonra bir baktım ki, başkalarına yer kalmamış. Bunu ilk, uykusuz, şaraplı bir gecenin sabahında boğuntulu bir sersemlikle doğrulduğum yatağımda fark ettim ve çözümsüz bir acıya düştüm. İşte orada ilk ve son kez bir terapiste başvurdum. Onun ifadesiz yüzü ve donuk bakışlarını görmemek için gözlerimi sıkıca yumup fısıltıyla,

"Doktor, beni iyileştirmenize izin veriyorum" dedim.

"Geceleri düşsüz karanlıklara düşmekten yoruldum. Alın bu sızlanmalarımı, suskunluk ve kuşkularımı, ne yaparsanız yapın... Bakın bu son. Yetsin artık bu uykuyla uyanıklık arasındaki hayat. Bakın, beni ya iyice uyutun, ya da dipdiri uyandırın. Kendimi ileriye götüremiyorum, ruhum özgür değil. İnsanları bıraktım, onlarla yaşadıklarımı bırakamadım. Ben unutamadım, unutturun benimle ilgili bütün o insanlarla geçmişimi. Anılar denen yanar halının üzerinden atlayıp geçmek istiyorum. Bu kekremsi hayatı artık şaşmadan içmek istiyorum."

Anlayışlı, kavrayışlı bir terapistti. Kımıltısız görüntüsü, yoklayıp geçiyordu ara ara. O görüntüye yapışmak istedikçe, elimden kayıp gidiyordu. Tam bir asır süren seansın sonunda kendimi dışarıda bulduğumda, güneş, birbirine benzeyen kişiliksiz binalar, umursamaz yüzler, arsız satıcılar, hepsi, hepsi ile aramda dokunulamaz, ulaşılamaz, erişilemez yüksek ve derin, saydam bir duvar bulmuştum. Uzun saçlı delikanlılar, bol kazaklar ve dar paçalı blucinler içinde badi badi yürüyen genç irisi kızlar, teyplerinin sesi sonuna kadar açılmış son model otomobiller, cırtlak renkli giysileriyle umursamaz çocuklar, hamburgerciler, dondurmacılar... Bir de kâğıthelvacılar, simitçiler... Yalnızca onlar hatırlatıyordu tutkulu aşkları. Vazgeçilemez, sorgulanamaz, olmasa olmaz aşklardı onlar. Artık onların modası geçmişti. Sıradan görünmek de demodeydi. Öyleyse ikide bir başka bir uçukluk patlatmalı, ürkütücü bir boşvermişlik ve şiddete eğilimli bakışlarla çekip gitmeliydi. Sahte görünümlü sokaklardan bildik adımlarla geçip, gözlerim kamaşmasın diye dosdoğru bakabileceğim hiçbir şeye artık bakmayarak, ayakka-

bılarımın burnunu izleyip giderken, bir bakmıştım evimdeydim. Deri maskları şekillendirdiğim tezgâhın üzerinde unuttuğum pembe mum tükenmiş, alevi küçük mavi bir boncuk gibi kalmıştı. Pembe bir buz çukurunun dibinde yanan küçük mavi bir küre...

"Neden doktor, neden?.. Ben geceyi severim, gece konuşsak?.. Yok, o istediğinizi size nasıl anlatırım? Çorak topraklar, kezzapla yeşillenir mi? Korku da var hem, korku da var... Ben hep suskun kalmalıyım. Nedensizmiş gibi bir suskunlukla kalmalıyım sonsuza dek."

Rüya kedi hafifliğiyle uyuyor. Birazdan uyanır, üstünde bir orospu yorgunluğuyla. "Günaydın" derken adımı söylediğinde, hiçbir kuşkum kalmayacak. Çıplak teninin üzerine geçirdiği ince geceliği yukarılara doğru sıyrılmış, uzun sarı saçları gece mavisi yatağın üzerine rüzgâra tutulmuş gibi yayılmış. Göz kalemiyle yanağına çizdiğim eflatun çiçekler yer yer silinmiş. Yastığın kırışıklığı çenesinde uzun bir çizgi halinde iz yapmış. Kaçtır ışıktan hızlı bir tren gibi geçip gidiyoruz gecenin içinden.

Rüya'yı ilk kez bir rock barda görmüştüm. Görür görmez içim tutuşmuştu. Bir anda tutkulanmış, tutkallanmıştım ona. Oysa o bir mum alevi gibiydi. Hep öyle kalacaktı, biliyordum. Önceden tanışıyormuş gibi birbirimize yaklaşmıştık. Terscinsel değil de artık kesinlikle bir eşcinsel olduğunu anladığını, bunu kabul ettiğini, yine de ılımlı davranıp biseksüellikte karar kıldığını söylemişti. Bana yönelttiği ilk sözcüklerdi bunlar. Suskundum. Hedeflediği noktadan önce asla durmayacağını anlamıştım. Huzursuzdum. Öyle geçici ve sıradan bir yönelişle yanımda değildi. Hissediyordum, bana saplı kalmak istiyordu, hançerlenmiş kalmak. İri dalgalı saçları, yüzünün yarısını kapatıyordu. Öyle iken, bukleleri geriye atmıyor, birbiri ardına birçok anlamlarla yüklenen gözlerini üzerimden ayırmıyordu. Bir ara gömleğimin yakasını düzeltmiş -nedense içimden bir öfke yaprağı havalanmıştı- ve hemen ardından birasından büyük bir yudum alıp ağzını çalkaladıktan sonra yutmuştu. Sonra da gırtlağını paralarcasına haykıran soliste gözlerini dikmiş, bedenini suyun içindeymişçesine yukarı aşağı yaylandırarak bu diplerinden yüzeye baloncuklar gibi fırlayıp patlayan duygulara ses ve-

ren müziği dinlemeye koyulmuştu.

Rock müzik. İnsanın içindeki haz kıvılcımlarını yangına dönüştüren iblis. Cinselliği, her türlü sindirilmiş cinsellikleri kamçılayan gökkuşağından bir kırbaç. Keşfedildiğinde terk edilemeyecek özgürlük bahçesi. Sessizliği iletişime, içgüdüleri harekete, durağanı devinime geçiren karabüyü. Saldırgan ritmiyle bir türlü belirmeyen sezgi ve duyguları netleştiren elektriksel yankı. Bütün dünya insanlarının bir anda çiftleşmesinden doğan sınırtanımaz piç. Hiç uslanmayacak kimsesizler yurdu çocuğu.

Her türlü sanatsal eyleme başlamak, kendinden büyük bir bedeni doğurmak kadar ürkütücü. Bir işi yapmaya hazırlanmak, ne kutsal, ne görkemli ayin. Bu rock fırlamalarının ulaşılıp ulaşılacak uygarlıklara çoktan sahip bir gezegenin yaratıklarıymış gibi aletlerinin başına geçişleri hep tüylerimi diken diken etmiştir. Sakin el hareketleriyle alna bağlanan ter emici bant, gitarın ele alınması, davulun öylesine bir kısaca dile gelişi... Biraz sonra patlayacak fırtınaya karşın tırmanmaya devam eden dağcılar onlar, Rus ruletiyle eğlenen oyun çocukları.

Beynimdeki infilakı tek gerçekleştirecek müzik türü bu. İçimdeki zaman birden daralıp bombalı saatin tiktaklarına dönüştüğünde geceye atıyorum kendimi, korkulu ve ıslak. Bu tip barlara bastıramadığım bir özleyişle gidiyorum. Benim gibi yaşı geçkin bir kızın enerjik adımlarla merdivenleri inip salona akması, çabucak bir bira alıp bacaklarını ayırarak taburelerden birine oturması, doğrudan bakışlarla gözünü sahneye dikmesi hiç yadırganmadı. Yarı yaşımdaki gençler, yaşıtlarıymışçasına bir rahatlıkla kabullendiler varlığımı. Benimse kabul görüp görmemek umurumda değildi. Bu bile isteye çekilen bir yalnızlıktı. İnsan içine giriş çıkışlarımı da iz bırakmadan ve iz bırakılmadan geçiştirmek istiyordum zaten. Rüya'dan önce yalnızca uzun yıllar bir siyasi dergide iken artık bir sanat dergisinde çalışan Köksal'la zaman zaman buluşup bir yerlere gidiyorduk. O da sadece tıkınıp kafa çekmek için. Bazen sevişiyorduk da erkek kadına. Ancak bu, "Sana kendimi emaneten veriyorum, sonra geri alacağım" dercesine oluyordu. Sersem debelenişlerimizin ardından durulduğumuzda birbirimize "ölse özlemem" duygusuyla bakıyorduk. Her defasında da, neden hoşlanmadığı halde benimle deri deriye geldiğini düşünüyordum. Nedense er-

kekler birbirlerini kadınlardan çok seviyorlar. Çoklukla da anneleriyle özdeşim kuruyorlar. Anneleriyle özdeşim kuran bütün erkeklere içten sevgilerimi sunarım.

Çevremde yaşamıma farklılık katan, anlam ve yenilik getiren hiçbir şey yok. Can sıkıcı bir kabullenmişlik, herşeye uyum ve itaat içinde olan insanlar içimi kaldırıyor. Belki bu tür davranış biçimleri, onların varlıklarını sürdürebilmeleri için tek yol. Belki bu işte bir kötülük ve bayağılık aramak anlamsız. Her şey çamurlu bir imbikten geçerek değişti, insanlar kendilerini tutunabildikleri şeylere bıraktılar. Bitmemiş aşklar, böyle bir dekorda ne de sıradan. Aptal dedikodular, aptalca kişilik oyunları, ahmakça sürdürülen gösterişli hayatlar ne de sıradan.

Çevremde gördüğüm her şey, herkes sıkıcı ve sıradan. Oysa şu kız gerçek bir güvenle alanıma izin istemeden girdi, hatta o ilk gece benimle birini öldürebileceğini söyledi. Tam böyle bir şey yapmanın sırasıydı. Bunu yalnız başına bile yapabilirdi, yeter ki onun yanında olacaktım, onu seyredecektim. Gün ağarırken, kulaklarımızda rock sağırlığıyla sokaklarda insan avına çıkacaktık. Ama bu insan kesinlikle büyük kara bir otomobilden tıs tıs tıslayarak, havaya viski ve lahmacunlu osuruk kokuları bırakarak çıkan şişko, köse bir yamyam olacaktı. Onun boynunu şu keskin ithal bıçaklarla boydan boya yardıktan sonra pis gövdesinin hırıldayarak asfalta düşüşünü görmek istiyordu. Son hırıltısını gökyüzüne fırlatıp gözlerini aptal bir bağırış halinde açarak alt çenesini yüzünün yanına düşürdüğünde, aynı bıçakla saçından bir tutam kesecek ve adamın düğmeleri açılmış çirkin göbeğinin üzerine atacaktı. İşte o zaman, çocukluğundan beri boğazına yerleşip kaynaşıp kalan düğüm çözülecekti. Okulunu bitirdiğinde iyi bir oyuncu olabilmesi için, gerçek hayatın içinde yasak bir şey yapmalı, suça bulaşmalıydı. Ucundan köşesinden değil, tam ortasından. Gerçi şöyle sıkı bir günah da aynı işi görürdü. Ama o günahlara inanmıyordu.

Uyanıyor. Düzenli nefes alışları kesildi. İstemem, adımı söylemesin. Uyuyormuş gibi derin nefesler almalıyım.

"Uyandığımda, uyumadığını fark ettim."

Böyle gecelerin sonunda neden sızılı bir bıkkınlık duyuyorum?..

Saçımdan ayırdığı bir tutamı işaret parmağına dolayıp

yüzümü kendininkine doğru çekmek isteyince direndim ve tedirgin kaldım.

"Neden şımarmama izin vermiyorsun? Bunun kötü olduğunu sana kim öğretti?"

Böyle konuştuğunda kendimi aşağılanmış hissediyorum. Aynı dili konuşan iki yabancıdan, az gelişmiş ülkeden olanı gibi.

"Akşam Kayhan'la buluşacağım. Belki beraber geliriz."

İşte beni cezalandırıyor. Yanımda Kayhan'ın kucağında, koltuğunun altında kıvranıp duracak. Acı çektiğimi hiçe sayarak sakınmasız öpüşecekler. Bir aradalarken, onlar için önemsizim.

Aldırmazlık içinde upuzun bir susuştan sonra dinlenmişlikle esnedi. Ardından, yatağı yavaşça terk etti. Ütü masasının üzerine bıraktığı giysilerini alıp odadan çıktı. Sabah sessizliğinde banyodan gelen su seslerini, kahvaltı tıkırtılarını, aceleyle dişlere sürtünen fırçanın sesini dinlerken, o gitmeden önce uykuya dalmamak için kendimi zorluyorum. Ara ara söylenip duruyor bir yandan:

"Bu reklam filmleriyle ne işim var benim?! Gene kendini Tanrı sanan bilgiç bir yazarın saçma metnine ruh vermek için gereksiz yorulacağım! Kasım kasım ortalarda dolaşan ahmak bir yönetmenin buyruklarıyla devinip duracağım. O yorgunlukla da okula gideceğim... Bütün bunlar ne için? Oyuncu yaptığına inanmıyor, yazar yazdığına. Sinema da boktan! Tecimsel sinema çabalarıyla nereye varacaklarını sanıyorlar?... Ben nereden bulaştım bu pisliğe?! Bir gün 'Yeter be!' diye haykırıp kendimi yere atacağım. 'Olmaz böyle şey! Hangi salak yazdı bu senaryoyu?! Kamera dursun! Bu ne saçmalık! Artık görüntümü gaspetmenize izin vermiyorum! deyip, siktir olup gideceğim..."

Bir şeyler arıyor.

"Nerede şu Allah'ın cezası kitap?!.. Oku oku bitmiyor, sürünüp duruyor! Yazarını bir elime geçirsem, canına okuyacağım!... Şeytanın kıç bacağı, kafamı karıştırdın, beni allak bullak ettin, şimdi de sırça köşkünde saklanıyorsun! Çık dışarı, katil aramıza, sana soracaklarım var! Bu gelgitle beni böyle bırakamazsın!..." Kitabı buldu. Ayak sesleri yaklaşıyor.

"Akşama kadar danalar gibi kıçını devirip yatıyorsun! Ne

okuyorsun, ne üretiyorsun! Acemilikle yaptığın maskları bir şey sanıyorsun! İyi bak onlara, hepsi çocukluktan kurtulamamış yüzler, seninki gibi!"

Hep vuruyor acımazıslıkla, hep yüzüstü düşürüyor. Hep dizlerim kanıyor.

"Kaçta gelirsiii-niz?"

"Sorma bunları, yularımı bırak! Bütün hayatımı ele geçirmek istiyorsun. Peki, bana ne kalacak o zaman?..."

Bana karşı hep böyle gergin mi olacak?.. Sürtünme noktamızda bir yangın çıkmıştı, hâlâ sönmedi.

"Bu miskinliğin midemi bulandırıyor. Kanımı harekete geçir biraz. Yalnız rock barlarda cana gelme. Kımılda, yorumunu değiştir! Herkesle aynı şeyi yaşama, başka insanlarla başka şeyler yaşa!..."

Elektronik saatine nefretle baktı.

"Lanet olsun!..."

Odadan çıktı, oraya buraya çarparak salonu geçti. Caddenin sessizliğini durup durup bölen otomobil sesleri iyiye fazlalaştığında dış kapı tok bir sesle kapandı, merdivenlerde uzaklaşan telaşlı adımlar kentin bağırtılarına karışıp gitti.

Ankara'da gün başlıyor. Gri göğün altında siyah pardösüleriyle genç adamlar... Üniversiteliler, öğretmenler, oradan oraya irili ufaklı insan taşıyan servisler, otobüsler, öğle tatiline hazırlanan lokantalar...

Eski Ankara'da kaldı güneşli sabahlar. Ortasından yol geçmemiş, Cudi babası ölmemiş Kuğulu Park'ında. Yanı yöresi beton binalarla çevrilmemiş Papazın Bağı'nda. Kebap dumanı yürümemiş Çiftlik'inde.

Doğuştan gönüllü bir sürgünlükle kaldığım bir kenti neden bir türlü bırakamadığımı hiç bilemedim. Bu sevmediğim, kırgınlıkla sevemediğim, kaçıp gidemediğim, tekdüze binalar, bakımsız ağaçlar, heyecansız kaldırımlarla örtülü bu kentte, hem yabancı hem düşman bakışlarla bir ömrün iki çeyreğinden fazlasını ardımda bırakırken, laf olsun diye içilen sigaraların dumanından başka ne kaldı geriye? Laf olsun diye kurulan bir düzen, laf olsun diye tutunulan insanlar, kimsesiz akşamlar, laf olsun diye bakılan hayvanlar, çiçekler. Artık hayvanlar ve çiçekler de yok, bir tek Rüya var. Çiçek gibi, bir Rüya, bazen

hayvanlaşan... O da gidecek. Başka bir Rüya'ya tutkulu bir aşkla bağlanana kadar, insansızlığın savruluşuyla sarsılacağım. Uykusuz, çıldırtıcı nöbetlerle cebelleştiğim gecelerin sabahında boğuntulu bir sersemlikle uzandığım yatağımda düşsüz bir karanlığa sürüklenirken, "Neden?.. Neden?.." diye fısıldayacağım.. Allah kahretsin! Artık hayattan beklediğim hiçbir şey yok. Sen de beni bıraktığında ya ölüme, ya dipsiz uçurumlu dönüşsüz yalnızlıklara gideceğim.

Ne ise ne, öyle olsa artık ne fark eder? Belki de başka bir kente, belki de unutulmuş bir sahil köyüne gitmenin zamanı geldi. Bunu anladığımın üzerinden kaç mevsim geçti ki? Ya da kaç gece?... Rüya'yı beklerken telefon çalmıştı. Gelemeyecekti. Kayhan'ın sancılı krizlerinden birini daha atlatmasına yardım edecekti. Onu ölümün gölgesinden bir kez daha çekecekti. İçimdeki boşluğun ağır bir sıkıntıya dönüşmemesi için sigaradan üst üste derin nefesler alıp söndürmüş, ışığı kapatıp yatağıma uzanmıştım. Aralık pencereden içeri dolan hafif esinti, perdeyi usul usul havalandırıyordu. Tertemiz ayışığı sızıyordu yatağın üzerine. Sanki yüzyıllardır orada, o yatağın üzerindeydim. Ömürlere sığacak bir zamandır o an'ı tekrar tekrar yaşıyordum. Ve daha önce de kimi zaman olduğu gibi, hayatımda yeni bir evrenin açıldığını hissediyordum. Hani, çocukluğumun oyunlarında verilen rolleri kabul ettiğimde olduğu gibi, anneme "Hayır" diyebilmeyi öğrendiğimde olduğu gibi, bir şair olmayı aklına koyduğu halde bir arpa boyu yol gidememiş erkek kardeşim Mutlu"ya "Vaz geç bu sevdadan" diyebildiğimde olduğu gibi.

Bir yere gitmek için çok geç belki de. Yeni bir hayat için çok geç. Olmam gereken yerde çoktandır başlamış olmalıydım. Çocukluğumun bedenimi ve ruhumu terk etmeye çalıştığı o yıllarda ben asıl treni kaçırdım, şimdi başka yerlerde dolanıp duruyorum. Kafamın içindeki kişisiz seslenişlere, susuşlara, bir de hayal kırıklığına alkolü eş tutuyorum kimi zaman. Çünkü alkol, iç seslerimi dışlaştırma yollarımdan biri. Çünkü onlar içeride hapis kalırsa, boğulacağım.

Gideceğim, öyle bir yer olacak ki, içkiyle kanımı tutuşturup sokaklarında yürüdüğümde külçe gibi ağır değil kuş kadar hafif hissedeceğim. Ancak, sakıncalı kumam alkolün cenneti

Bodrum olmayacak burası. Yanlarında para şımarığı kerizler ve altlarında ürkütücü konfordaki otomobillerle önüne geleni küçümseyip aşağılayan fincan memeli aşüftelerin Bodrum'u olmaycak. Çikolata ve viskiyle gerdan büyütüp, paraya gereksinimi olduğu halde ona ulaşmamış, yerini bulamamış insanları küçümseyen üç kuruşluk orospuların ortalarda besili duvar gibi dolaştığı bir yer olmayacak. Ter kokan çirkin suratlı Mafia babalarını otel odasında uyurken bırakıp vakur bir görünümle aşağıya inen metreslere köpek sadakatiyle hizmet edip koşturan mevsimlik kaypak garsonların cirit attığı bir yer de. Yarım saattir beklediğim çayın tam üç saniyede onun önünde yer aldığını görüp kaçarcasına ortadan kaybolduğum bir yer olmayacak asla!

(Koşun, koşun, Nazan hanım geliyor! Koşun, çok değil biraz önce o yaşlı tefecinin üstünde uğraşıp didindi ve apış arasına fışkıran irinli sümüğe bir kâğıt peçete bastırarak doğruldu. Son bir kez adamın kamışını emmeyi de unutmadı. Koşun, Nazan hanım geliyor!... Misler gibi kokuyor, yıkandı. Son sıkımlık parfüm şişesini kullanmadan çöpe attı, yenisini açtı. Altını, yakutu, zümrütü taktı, bir bardak çay içmeye indi canım, nedir ki?... Koşun, Nazan hanım geliyor. Hizmette kusur etmeyin, ha! Hele gardaş, he vallah!)

Daha dün bu bardaydım, gene uçarak merdivenleri iniyorum. Evde dinlenmiyor muydum, yatağımda uzanmış düşünmüyor muydum?... Rüya gitmişti, beni sözleriyle silkeledikten sonra... Barın işletmecileri ne zaman değişti?... Olur mu be, girişte oturmuş lahmacun yiyorlar. Kara bıyıkları tütün dumanından sararmış birisi, parmaklarındaki yağı gazete kâğıdına silip ardımdan geliyor. Grubun kız yüzlü davulcusunu sıkıştırıp öpüyor. Genç adam nezaketle uzaklaşmak istiyor, öbürü bırakmıyor. Delikanlı hırçınlaşıyor giderek. Elinde beliren çift ağızlı bıçağı kara bıyıklının karnına daldırıyor. O an Bohemian Rhapsody yükseliyor. Freddy, sen misin? Dudakların ve gözlerin!... Kırmızı ve kara!... Elbette Tanrısal bir ceza değildi ölümün. Başkalarının da olmayacak.

Üşüyerek uyandım. İki elimden başlayıp dirseklerime uzanan uyuşmaya giderek alışıyorum. Yüzlerce iğne batar gibi acı duyuyorum bu uyuşmadan. Uyuşmaya da acıya da aldırmı-

yorum, eskisi gibi korkmuyorum da, sonrasında ne olacağı beklentisi bazen zihnimi oyalıyor.

Saatlerce yatağımdan çıkmadım. Rüya'nın tarafına doğru kayıp, bu kez açıklıkla gelen uyuşuklukla bir o yana bir bu yana dönüp durdum. Hiç bir şekilde şöyle derin bir uykuya dalamayacağımı anlayınca çıplak karnımı sıvazlayarak kalktım, telefonun fişini taktım, kapıdaki sepetten gazete ve çavdar ekmeğimi, Mutlu'dan gelen yakınmalı mektuplardan birini daha alıp, ocağa çay suyunu koydum. Çay demlemeyi hiç beceremedim, sonunda şu poşetlerde karar kıldım. Öyle değil mi ya, çağ çabukluk çağı. Hazır yiyecek içecekler, hazır giyimler, paketlenmiş hayatlar, hızlı başlangıçlar, hızlı bitişler. Bense böyle bir tempoda yüzgeçlerimi yavaş yavaş dalgalandıran baygın bir balık örneği dolaşıp duruyorum sığ sularda.

Mutlu'nun başka sözcüklerle yazdığı aynı mektubu okuyorum:

"Sabah annemizin mezarına gittim. Her defasında onun toprağın altında capcanlı yattığını düşünüyorum. Yalnızca konuşamıyormuş gibi. Gözleri kapalı, elleri kenetli, kıpırtısız duruyormuş, ölü değilmiş gibi. Ona bir şeyler söylemek istedim ama zihnim durmuştu. Bir an diz çöktüğüm yerden hiç kalkamayacağımı sandım. Mezarlığa hep annemi özleyerek gidiyor, sonra da hemen oradan kaçmak istiyorum. Gün boyunca affedilmez bir suç işlemişim gibi huzursuz oluyorum. Bu sabah hıçkırıklar içinde 'Anne, özür dilerim' dedim. Bir daha gitmeyeceğimi anlamıştır sanırım. Artık dayanamıyorum.

Geçenlerde Cevat Şahin'le görüştüm. Son şiir dosyamı bir kez de ona götürmüştüm. Dört yıldır şiir okumadığını söyledi. Artık bunlardan uzaklaşmış. Yazdığını da sanmam. Boş vermişliği o kadar açık ki. Oysa eski bir söyleşisinde, şiir yazarken kendini av hayvanı gibi hissettiğini okumuştum. O tutku nasıl sönmüş, inanımıyorum. Bense yazdıkça yazmak istiyorum. Ancak, hiçbir şekilde karşılığını göremeyecekmişim gibi. Bir yığın dosyam birikti, kimse basmıyor. Tepelerdeki insanlar beni sansür ediyorlar. Bütün dünya ile kavgalıyım. Dalımdan düşecek denli olduğumda şöyle düşüneceğim: Beni bu kadar hırpalamasaydınız da olacaktım. İçimdeki kırgınlık, hiçbir şeyler yer değiştirmeyecek kadar yoğun. Değer miydi bütün bunlara?..

Çok yalnızım. Geçmişten kimsem kalmadı. Hiç gerçek dostum yok. Benden alacaklarını alıp çekip gittiler. Duygusal olduğumu bile bile kanımı döktüler, şimdi görmek istemiyorlar. Gözlerinden uzak tutuyorlar. İnsanlarla mutlu değilim. Mutluluk diye bir şey yok mu dersin?

Bazen sanatçıların gittiği yerlere gidiyor, onlarla düşüp kalkıyorum. Bazıları ilginç şeyler yazdığımı söylüyor. Ama nasıl desem, 'ne bu yahu şeyler' der gibi bir yüz ifadesiyle. Aldırmıyorum, kimse beni durduramaz. Çok az uyuyor, hep okuyorum. Arada uzun yürüyüşlere çıkıyorum. Bütün bunların arasında, yemek yemeye ayırdığım zamana öyle acıyorum ki. Çok zayıfladım. Pantolonumun kemerini iyice sıkıyorum, düşmesin diye. Biliyor musun, ben bittim artık. Burnumun direği sızlıyor. Çok yorgunum.

Bugün sigara içtim. Sigarayı sevmiyorum... Mutlu"

İnsan insanın zehrini alırmış, biliyorum, ama onun için hiçbir şey yapamıyorum. Bunaltısına alıştım. Benimkinden pek farklı değildi.

Çavdar ekmeğinden bir dilim kestim, bir parça beyaz peynirle birlikte tabağa koydum. Sıcak suyu fincana boşaltıp, poşet çayı içine sallandırdım. Tepsiye koyduğum kahvaltımı alıp salona döndüm, masaya yaydığım gazeteyi okuyarak yemeye koyuldum. Bu tür manşetler ne kadar sıklaştı:

"Hücre evine baskın!"

"Gizli örgüte darbe!"

"Ölü ele geçirildi!"

Kanapenin üzerinde plastik bebek gibi kaykılmış bir kadın, yerde bir adam. Kurşun kadının göğsünden, adamın yanağından girmiş. Giysilerde yayılmış kan izleri... Halının üzerinde ve kadının elinin yanında iki tabanca. Kullanılmaya fırsat olmamış. Haberin girişinde, altı aylık kız çocuklarının olaydan sonra sürekli ağladığı yazıyor. İğneyle sakinleştirilmiş... Bu bir devlet terörü!... Burası neresi?!

Daha konuşmayı bile çözememiş bir çocuk, masum yüzlü annesinin son nefesini verirken kendisine çaresizlikle bakışını, gözlerinin öylece aralık kalışını görüyor. Daha ilk adımlarını atmamış bir çocuk, babasının vurulup düştüğünü izlerken, haykırışlarının büyüdüğünde içine dönüp hep süreceğini bilmi-

yor.

Gençliği bitmemiş adamın bıyıkları sakalına karışmış. Kalın kaşları, şakaklarına doğru uzayıp gidiyor. Kısa saçları alnının gerilerine doğru çekilmeye başlamış. Belki bir iki beyaz tel.. Ama bu... Halil?..

Kadın Fadik değil ama bu kesinlikle Halil.

Başlarda bu tip haberleri hep "Ya bu kez oysa" korkusuyla, kaçamak bakışlarla okurdum. Giderek kanıksamış ve "Asla o olmayacak" duygusuyla göz gezdirir olmuştum. Ancak bu kez Halil işte ve içi boşaltılmış bir çaresizlikle satırları tarıyorum:

"Altı eve operasyon düzenleyen polis, aralarında Halil Doğan'ın da bulunduğu üçü kadın sekiz kişiyi öldürdü, iki kişiyi yaraladı. Yeni Emniyet Müdürü, operasyonların devam edeceğini söyledi. Hücre evlerinde ölü ya da yaralı ele geçirilenlerin yurtdışındaki kamplarda eğitim gördükleri belirtildi..."

Ağzımdaki lokmayı avcuma çıkarıp tabağa bırakıyorum.

Halil... Karısının adı Asiye'ymiş... Fadik'le yolları ayrılmış. Halil bu... Çocukları doğalı çok olmamış.

Lise bahçesi. Boz bulanık bir hava. Kar yağmakta. Öğrenciler küçük gruplar halinde toplanmış, kendi aralarında koşmaktalar. Halil'le Maide bahçenin devamı gibi uzanan ağaçlı yolda yürüyüp gitmekteler. Halil'in üzerinde ince, kendisine küçük gelen bir ceket var.

"Üşüyor musun Halil?.."

"Ben üşümem. Hiç üşümedim. Sıcak da vız gelir bana."

"Bense dayanamam. Soğuğa da çok sıcağa da."

"Mahallene kadar gelmeyeyim istersen."

"Fark etmez... Okul dışında da görüşelim, olur mu?"

"Fark etmez."

(Benim için eder. Senden hoşlandım. Ama peşinde koşacak değilim. Aramazsan acı çekerim.)

O benim için kim olduğunu bilmiyordu. Erkek yanımdı, erkek yüzümdü. Doğduğumdan beri aramaya başladığım yarımdı. Hak ararken atak, haksızlığa uğrayınca sabırlı ve suskun. Anlamadıklarında araştırıcı, anladıklarında seçici.. O benim us-

lanmış anarşişt yanımdı. Kendim ve gölgenin toplamıydı. Onunla olmak, onu mutlu etmek istiyordum. Ben de mutlu olmak istiyordum.

Biz el ele tutuşmadık, el ele gezmedik. Birbirimizin geçmişini onarmadık. Birlikte oluşturacağımız bir gelecekle onurlu başımızı dimdik tutmadık. Birbirimize sonsuzca sevgi duyup, ancak ölümle ayrılacağımız üzerine sessiz bir anlaşmayla gözlerimizle gülümsemedik. Ama tanımlanamaz bir şey vardı. Onun toplumcu benim bireyci yanımızı birleştiren bir ayrıksılık... Neydi o?

Neydi o? Geçmişe can versem, bulur muyum? O günler, geçmişimin o yanı nasıl bu kadar silindi? O zaman ve orada var mıydım? Şimdi ve buradaki yok'luk neden kaynaklanıyor?.. O zaman ve orada da sevgisiz miydim? Sevgisizliğimin farkına varıp paniğe mi kapılmıştım? İnsan oluşumu görmezlikten mi geldi/m/ler? Oysa insan, insan olduğunu gördüğü an insanları sevmeye başlamaz mı?

O günleri neden bugüne çekip çıkaramıyorum?.. Neden olmuyor?.. Neden ölüm öncesi duygulara kapıldım? Neden şöyle ölüm öncesinde olduğunu söyledikleri gibi her şey gözümün önünden geçmiyor?

Durumsuzum.

Gök, yüzüme yıkılıyor. Koca kentin ortasında bir başımayım. Kurumuş ağacım. Her yanımda rüzgârlar esiyor.

Issız kaldım. Sessiz, kimsesiz.

Yüreğim ağrıyor.

Yavaşça kalktım. Birden dölyatağımdan bacaklarının arasına doğru kirli bir kan boşaldı. Hızla aşağılara süzülürken kekremsi bir koku yayıldı. Derileri şekildendirdiğim tezgâha yöneldim, -maskların gözlerinden kötülük fışkırıyordu- üzerindeki kalın muşambayı kaldırdım. Altında duran Halil'in o zamanlarda çekilmiş siyah beyaz bir fotoğrafına uzun uzun baktım. Gazetedeki kana bulanmış yüzü zihnimden silmek ister gibi her noktasını ince ince taradım. Muşambayı tekrar yerine bıraktım, öylece kaldım.

Öylece kaldım...

Öylece kaldım. Neden sonra, yerimden kalkmak istedim, saçımın bir tek teli bile oynamıyor.. Şarkı söylemek istedim,

ağlamak, gülmek, esnemek, öksürmek.. istedim, yapamadım. Telefon çaldı, uzanamadım.

Zamanın bir yerinde öyle bir çakılıp kaldım ki, her şey akıp gidiyor ama ben akışsızım. Çözümsüzüm. Evime baskın düzenlediler, örgütüme darbe vurdular, ölü ele geçirildim. Halil'in geçmişi, benim de geçmişimdi. İkimizin de hayatından en az on yıl geçti. Bir yerlerde hayat sürüyor ancak benim önümdeki tepside bir hayat yok. Son dilim de yenilip yutuldu. Çürük bir ağla hayatın üzerine attığım umut kırıntıları yitip gitti.

Ne oldu bize?.. Halil'e, bana, başkalarına?..

Duvarlardaki çeşitli büyüklükteki masklar, aynada yansıyan yüzümden daha canlı duruyor. O gerçek ifadeler veremediğim yüzler, ne kadar uğraşsam çocuksuluktan kurtaramadığım burunlar, çeneler, benden daha hareketli. Kımıldamak isteyip de kımıldayamadığımın farkındayım. Kımıldayamamak, tuhaf bir şekilde hoşuma da gidiyor. O hiçbir şekilde yakalayamadığım huzuru duyuyorum. Burada böylece kalmak, sonsuzca kalmak, donmuş gibi ama en ufak bir kas acısı, en ufak bir öfke, hüzün duymadan kalmak istiyorum.

Lise. Sınıf. Eylem öncesi. Cebir dersi sürmekte. Birazdan kapı patlayarak açılacak, öğretmen kürsüye doğru itilerek düşürülecek, dövülecek. içeri doluşuveren beli tabancalı, iri gövdeli gençler, ortalığı kasıp kavuracak. Öğrenciler, "Faşistleri durdurun!" diye slogan atarak okulu terk edecek, caddeye doğru akacak. Yol üzerindeki her kapı, saklanacak bir şey beklentisiyle yoklanacak. İşyerlerinde "Kapalı" yazıları aceleyle asılıp kilitler vurulacak. Sığınılan büyük postanenin arka pencereleri kaçmak için kırılacak.

Lise. Sınıf. Halil'e Fadik en arkalardaki sıralardalar. Maide, duvar askılarına asılmış paltoların arasında kaybolmuş, dalgın düşünmekte. Kodeinli haplarla donuklaşmış bakışlarını bir noktaya dikmiş, öylece durmakta.

O benim! işte oradaki kız benim! Saçlarım iki yanımdan örgülü. Şimdi gibi kımıldayamıyorum. Şimdi gibi donup kalmışım... Kaç! Kaçmalı/sın/mıyım!

Neden?.. Bütün bunları anlamıyorum. Durun...

Neydi?.. Nasıl başlamıştı Halil'le duygularım değişmeye?.. Ne kadar az şey hatırlıyorum o günlerden ve o günlerdeki insanlardan.. Her şey çok karışık...

Önceleri, sıradanlıkla kurulan bir arkadaşlık değildi aramızdaki. Daha çok, iki başka memleket insanının gurbette birbirlerine geçici ama yoğun bir yakınlık duymaları gibi bir şeydi. İkimiz de yalnız insanlardık. Ancak benimki açık ve gösterişli bir yalnızlıkken, onunki kalabalıklardaki lider yalnızlığıydı. Buruk ve mütevazi. Halil'in durağan, ezik ve kırgın görünüşü, toplumsal hareketin çeşitli boyutlarında çemberini kırıp ölümcül bir enerji, dev bir yükseklik ve şaşırtıcı bir özgüvene dönüşüyordu. Bense anımsayabildiğim ilk zamanlardan o günlere, aynada hakkı yenmiş insanların kırgınlığıyla yüklü bir yüz görmeyi kanıksamıştım artık. Kendini hiçbir yere ait hissetmeyen insanların bezginliğiyle örülü bakışlarıma da herkesçe alışılmıştı. Ne anne babama, kardeşime, ne evime ne okuluma ait hissetmemiştim kendimi. Kimseye ve hiçbir şeye ait hissetmemenin verdiği boşlukta rahatsızlık da duymamıştım. Yine de evine, sokağına, insanlarına sahip çıkanlara başka bir gezegenden gelmişlercesine ilgiyle bakmış, bunun için de okullarından istemediklerini atmak için olaylara karışanlara hep gıpta etmiştim.

Halil zaman zaman kavgayı sevmediğini söylerdi. Hani yumruk yumruğa, zincir zincire, bıçak bıçağa, kurşun kurşuna. Ama karşısına hep dudak kenarlarından sarkan bıyıklarıyla on derste karete öğrenenler, burnu demirli rengârenk derili İtalyan çizmeli izbandutlar, pantolonlarının kemerlerine iliştirilen bıçak ve tabancaları ceketlerinde potluk yapan öğrenci görünüşlü kara adamlar çıkıyordu. İşte bunun için, kavgaya düştüğünde inşaatlara kendini atıyordu. Orada eline geçirebileceği kalaslar, demirler, iyi birer savunma aleti olup çıkıyordu.

Halil kavgayı sevmezdi Dönekleri, saf değiştirenleri, arkadaşını satanları hiç sevmezdi. Önce aynı sıralarda oturduğu, sonra sınıflarını, en sonra da okullarını ayırdıkları Cumhur'la aylar sonra ilk karşılaşmalarında, yarım bırakılmış bir inşaatta, onun arkadaşları tarafından kıstırılmıştı. Biraz sonra gelecek

polisten önce işin bitirilmesi ve oranın terk edilmesi gerekiyordu.

Yarım bırakılmış bir inşaat. Birbirlerine taşla sopayla saldıran karşı görüşlü öğrencilerden bazıları yaralanmış. Halil, Akşit'in muştadan patlayan şakağına bastırması için ütüsüz katlanmış mendilini uzatıp geri döndüğünde Cumhur'la yüz yüze gelir. Dişlerini sıkarken çene kemikleri oynayan Cumhur'un sesi nefretle doludur:

"Önce küçük pürüzleri bir bir temizlemeli ki, asıl problem daha kolay karşılansın!..."

"Pürüz de problem de sensin! Beni değil, kendini sattın. Onursuz!" (Kolumu kaldıramam ve kendimi savunabileceğim en son anda sopayı indirmem gerekiyor.)

Cumhur çok hızlı davranıp elindeki zinciri kırbaç gibi Halil'in yüzüne savurur. Halil başını eğip ağzından boşalan kanı dağılmış kum öbeğinin üzerine akıtır ve olduğu yere diz çöküp elini yüzüne kapatır. Kanlanmış elini yüzünden çekip Cumhur'a baktığında, onun şaşkınlıkla açılmış gözlerin görür. Karşılıklı bir süre kalırlar. İkisi de şaşkındır. Onca patırtının içinde bir kuş sesi duyulur. İnsan bedenlerinin birbirlerini tahrip etmesini garipser gibidir.

(Azınlık gibi görünen çoğunluğuz biz. Sizler problemlisiniz. Güçsüz, zavallı, potluksunuz.) (Komando oldun. Addaki görkeme kapıldın. Derinden güçsüz, zavallı, potluksun. Şu kuşun ötüşünden dehşet duymalısın. Sana vurmak istemiyorum. Kimseye vurmak istemiyorum... Ama... Vurursan vururum.)

Birbirlerine vururlarken saniyeler uzundur ve birbirlerine sadece yumruk atarak dokunabilmektedirler. Bu iki erkekteki duygu transferi onlar için anlaşılmazdır. Henüz farkında olmadıkları, yolunu bilmedikleri dokunuşlar yer değiştirmiştir. Halil böğrüne yediği bir tekmeyle iki büklüm olur, bir çocuk masumluğuyla kaldırdığı gözlerini tekrar yere diker. Kaçışma sesleri ve polis sirenleri duyulur. Biraz sonra da sırtına inen copların ardından sürüklenerek toz duman içinde oradan çıkarılır.

Halil'in polisçe götürülüşleri arasında kalan süre içinde, bunun bir yenilgi olmadığını, bozgun, başarısızlık, umutsuzlu-

ğun çukuruna düşülecek bir şey olmadığını, onun için günün yine ışığıyacağını düşünerek, gündüz diskolarına "takıldım." Çiçekler gibi giyinip çiçek çocuklarına katıldım. Onlardan Barbar'la Caroline'in birbirlerini hırpalayıcı aşkları, neredeyse bana Halil'i unutturur gibi bile olmuştu. Caroline'in Barbar için saçına yeni şekiller verdirip tuhaf renkli rujlar sürünmesi bana anlaşılmaz geliyordu. Onları kapkara bir motosikletin tepesinde sakız çiğneyip motor gürültüsüne eşlik eden azgın haykırışlarla tartışmalarıyla, birbirlerini tartaklamalarıyla, haşhaş sarhoşluklarıyla anlamadan sevmek daha kolaydı. Barbar'ın kısa zayıf bedeni, kıvırcık uzun saçları, karga burnu, karanlık bakışları, gün geceye dönerken, soğuk bir gizemlilik kazanıyordu. Onun aksine sağlıklı bir görünüş taşıyan sarışın, yapılı kızla karanlığa dalışı, insanda tanımlanamaz ilkel bir duygu yaratıyordu.

Haşhaş yakınlığıyla kurulan geçici dostluklarla Ankara'nın tepelerindeki tanımadığımız evlere bir günlük konuk olmak, hiç de yadırgamadığımız bir durum olup çıkmıştı. "Haşiş" sözcüğü Caroline'in dudaklarından tapınır gibi dökülürken, Barbar plakayı ufalıyor, bir başkası iki sigara kâğıdının kenarlarını ısıtarak birbirine yapıştırıp ortasına tütünü yayıyordu. Büyülü tabanca sarılıp bittiğinde herkes olduğu yere daha bir yayılıyor, sıranın kendisine gelmesini munisçe bekliyordu. Ve herkes benim dumanı ziyan ettiğimi, belki de yalnızca havadaki dumandan nasibimi almam gerektiğini düşünüyordu. Ama onlar sevgi çocukları, çiçek çocuklarıydılar. Cennet onları bekliyordu. Ve cennete gitmek için birbirlerine kötü davranmamalı; aşkla, sevgiyle, şefkatle, hoşgörüyle dünyaya yönelmeliydiler. Bunun için, sigarayı benim elimden alırlarken, hırçınlıkla çekmiyorlardı.

Elbette bir ben bilmiyordum, cennetin kapılarının büyü bedenden uçunca kapanacağını. Giderek ağırlaşan beden, pıhtılaşan kan, kararan görüntüler ve koskoca bir hiçlik ortasında besbeter kalmak!... Sonra, kapılar kapanınca, şiddet uyanıp doğruluyordu. Bu uyanışla ortalığa pis bir koku gibi yayılan tedirginliği birbirimizin gözlerinden okuyabiliyorduk. Yine de bedenimizi hafifletecek araçlar bulma çabamız yok olmuyordu. Evlerdeki ilaç dolaplarından gizlice alınan minik haplar, -eğer kazara müshil değilse- uçucu bir bahar akşamında yıldızlı göğe

yükselmemizi sağlayabiliyordu. Ya da orada burada rastladığımız turist gruplarına karışıp yeni deneyimlere girişmek, kısa bir süre de olsa, Tanrı'ya ulaştırıyordu bizi. Öyle zamanlarda, Tanrı bizi daha çok seviyordu. Cenneti sunuyordu kristal bir kürenin içinde. O kürenin içine girmek içinse, çocuk olmak gerekiyordu. Hep çocuk kalmalıydık, cennete gitmek için.

Şimdi bilseler, cennete giden yolun Botanik Parkı'nın tam ortasından başladığını... O dev çanağın tam ortasından.

Çiçekler, öpücükler, gece karanlığında sırt verilen park ağaçları, bir peygamber iç huzuyla bakan gezgin yabancıların dizlerinde uyuyuşlar, atan şafaklar, doğan güneşler... Bütün bunlar, Barbar'ın Caroline'e öfkelenerek onun annesinin evini yakmasıyla tedirginliğe dönüşmüştü. Caroline'se Barbar'ı ucunu kırdığı bir şişeyle yaralayınca tedirginlik korkuya; ardından Caroline'le Barbar'ın bu tutku olarak bile tanımlayamadıkları sürgit ilişkiyi sonlandırmanın tek yolu olarak birlikte intihara kalkışıp geri dönülemeyecek noktaya pek yakınken kurtarılmalarıyla gözyaşına dönüşmüştü.

Yönetimin gözü Halil'in üzerindeydi. Onu okuldan uzaklaştırmak için beliren her fırsat değerlendiriliyordu. Fakat bir yandan da idarecilerin Halil'e acemi öğrenciler gibi belli belirsiz bir uzaklık ve koşulsuz saygıyla yönelişine anlam veremiyordum. Sonraları okuduğum bir kitaptan bunun nedeninin, onun "karismatik" diye nitelendirilebilecek kişiliğiyle ilgili olduğunu öğrenmiştim.

O günlerde, geniz yakan filtresiz Gitanne sigarası, çantamdan hiç eksik olmuyordu. Halil'se benim uzattığım sigarayı umursamaz bir reddedişle almıyor, hemen ardından çorabına sıkıştırdığı Birinci paketinden bir tane çıkarıp yakıyordu. Sigarasından art arda çekişlerinin hemen ardından dudaklarındaki tütünü temizliyor, gözlerini ileride bir noktaya dikiyor, polis tarafından götürüldüğünde başına gelenleri es geçerek (İlk girdiğimde çığlık sesleri vardı. İnsan sesi değildi sanki. Gözüm bağlıydı. Korkunç bir belirsizlik içindeydim. Bana ne olacağını bilmediğim bir yere giriyordum. Öldürülebilirdim de. Küçücük bir yerdi. İttiler içeriye. Orada bir başımaydım.), okuduğu son kitabın belliğinde kalan satırlarını söze döküyordu.

"Bir ırkın, bir sınıfın, bir cinsin ezilmesi, daima o mem-

leket kanunlarının ve siyasal koşullarının bir belirtisidir. Bir memleketin kanunları, o memleketi yöneten çıkarların toplamıdır."

O konuşurken, heyecana kapılıyordum. İçimi kıpırdatan bu konuların neden daha önce farkında değildim?

"Al istersen, ben okudum. Yalnız sonra isterim."

Ders kitaplarının en üstündeki ince küçük kitabı uzattığında gururlandığımı belli mi etmiştim yoksa? Ama o buna takılıp kalmamıştı. Sonu "rousse"la biten bir ansiklopediyi taşıyan sıradan birini öldüresiye döven ahmakların bir gün okumayı öğrenmedikçe hep ahmak kalacaklarını, değişimin hatta devrimin mutlak olduğunu ve artık bunun zamanının geldiğini, gözlerini kapatırsa, ayak seslerini dahi duyabildiğini söylüyordu.

Halil'e göre ben mışıl mışıl uyuyordum. Uyanmam için kâbusu iliklerime kadar hissetmem, gözlerimi açtıktan sonra da yüzüme buz gibi bir su çarpmam gerekiyordu. Bu uyanış, öyle fakir öpücüklerle, nazik sarılışlarla filan olmazdı, olamazdı. Gerçek katı, hayal ayartıcıydı. Aptalca yaşamak, yosunlu ve ölü otlarının yapışıp kuruduğu bir duvara tutunup kalmaktansa, o duvarı yıkıp ötedeki yeşil bahçeye ulaşmalıydı. İşte cennet oydu!

Mutsuz insanların hayali değil miydi bu günahla kirlenen ruhların asla gidemeyecekleri bahçe?.. İyilikle kanatlanan kuşların yurdu değil miydi? Bir avunmalık ölüm balı değil miydi bu cennet dedikleri?

Barbar'a umutsuz bir aşkla, öfke ve nefretle, yine de sabırla yönelen Totem'inse cenneti falan yoktu. Onu gün ışığında görmek de hemen hemen olanaksız gibiydi. Sararmış benzine ancak şarap, joint ve Deep Purple renk getirebiliyordu. Gündüz diskolarında sahnenin hemen kenarındaki setin üzerinde kendinden geçercesine dans ettikten sonra ter içinde şark köşesine yığılıyor, o günkü sevgilisinin regl olup olmadığını soruyor; değilse, elini kızın bacaklarının arasına sokup sonu gelmez bir öpüşmeyle yüzünü yüzüne yapıştırıyordu. Dünyadan haberi yokmuş gibiyken, Barbar ve Caroline'in gelişiyle kendini kızdan ayırıyor, donuk ve sabit bakışlarla gözünü Barbar'a dikip bir mumya kıpırtısızlığı ve sessizliğinde kalıyordu. Dudakları

örselenmiş, saçları dağılmış sevgilisi öfkeyle orayı terk ettiğinde ise genişlemiş alana daha bir yayılıyordu. Mor ışığın altında parlayan beyaz gömleği ve boz bir yapağı çemberine dönüşen afro saçlarıyla hemen göze çarpıyordu. Caroline'in bir ev kadını yumuşaklığıyla Barbar'a sarılması; ona bira, patlamış mısır getirmesi, önceden sarılmış "haşiş"li sigaralar sunması Totem'i tedirgin ediyor, sinirli bir gülüşle açılan ağzından dişleri fosforlu bir mor rengiyle alev alev yanıyordu. O her şeyi çok iyi bilirmiş ifadesiyle kurulduğu yerinden ancak dans etmek için kalkardı. (Bütün insanlara karşıyım. Hep kangren ilişkiler. Hepsini kesip budasam, kendimden başka kimse kalmayacak.)

Kelebek gözlüğü, iri bedeni, dar blucin ve bol gömleği, ortadan ayrılmış kumral düz saçları, onlarca bileziği, onlarca yüzüğüyle Sumru başını öne ve arkaya sallayarak kendinden geçmişken, karşısında Totem'i görünce çocuk gibi sevinirdi. Totem'in (Senden iyi kıyamet mi olur bana?) aşağılarcasına bakışlarını görmezlikten gelir, uzun saçlarını daha bir savururdu havaya. Besili bir kızılderili çevikliğiyle kendini oradan oraya atardı. Ara ara yüzüne patlayan ışıklarda Totem'in yüzü, acıyan bir ifadeye dönüşmeye başlardı. (Seninle asla! Bundan böyle ancak dışkılarımız kanalizasyonda buluşabilir... Yaklaşma yeter! Tırnaklarımın arasına da giremezsin. Çünkü orada zaten pislik var.)

Her yakınlık gösterisinin ardından gitmeye hazır hali, sıcak, sevecen ve saf bakışlarıyla bende kucaklama isteği, koruma hissi uyandıran bu iri kız, güvensizliğinden yalnızca dans ederken ve şarkı söylerken sıyrılırdı. Ev yalnızlıklarında dinlediği Janis Joplins'vari bir yaşamın izlerini takip eder gibiydi. Kolay ağlayan, kolay gülen, kolay sevinen, kolay üzülen Sumru, çok kolay da âşık olurdu. Yanık kokuları gelen aşklardı bunlar. Belki de bir tutam kül içindi bu yangınlar. O göklere uzanan alevlerden geriye yalnızca bir tutam kül kalıyordu. En büyük yangın da ilk aşkından sonra çıkmıştı. Ruşen tarafından reddedilmiş olmak onu dayanılmaz bir kırılgan yapıya büründürmüştü. İkinci aşkı İtalyan, üçüncüsü Fransız'dı. Bir onların yanında cüssesinden rahatsızlık duymuyordu. Bir onların üzerindeki bakışları külçe gibi ağır gelmiyordu. Bir onların yanında adımlarını şaşırmıyordu. Anlayış, hoşgörü neden bu kadar

uzaklardaydı?

Gül Bahçesi. Gölgeliklerle çevrili küçük bir bahçe. Sumru'nun gözü uzun uzun dalmakta, ardından kaygıyla giriş tarafına doğru bakmaktadır. Sancılı bir bekleyiş içindedir.

(Gene erken geldim. Sabredemiyorum. İçimde bir kuş havalanıp duruyor... Ruşen de gelecek mi acaba? Hayır, ben onu beklemiyorum! Onu beklemiyorum! Onun için gelmedim! Bugün Maide'nin yaş günü olduğu için buradayım... Grup içinde en çok Maide'ye yakınlık duyuyorum. Belki o bana yakın davrandığı için. Totem'in geçici yakınlaşmalarındansa tedirgin oluyorum. Para bitince o da gidiyor. Aç köpek! Bazen düşmanca bakıyor, neden?.. En büyük düşmanlıkların altında büyük aşklar yatarmış... Yerli filmlerde öyle değil midir? Sonra birçok başka filmlerde de... Haydi artık, gelin!... Ruşen... Bekâretimi sana verebilirdim. Artık kimse için önemi yok. Beni ilk isteyenle yatacağım. Bu kime ceza bilmem... Hani o hep beraber sinemaya gittiğimizde yan yana düşmüştük. İki âşık vardı güvertede. Rüzgâr ikisinin de uzun saçlarını bayrak gibi sallıyordu. Suskunlukla denize bakıyorlardı. Seni oğlanın, beni kızın yerine koyarak seyrediyordum. Sonra öpüştüler, sevgi ve tutkuyla. Seninle hep o filmdeki gibi olduğumuzu düşledim. Ama o güvertede kaldı her şey... Sesimi seviyorlar. Ayrı bir rengi varmış, sen de dedin ya... Cumartesi yalnızlıklarımda, -hani beni unuttuğunuzda- evde kahroluşlarımda plaklara eşlik ediyorum. Hava güneşliyse, odamın pencerelerini açıyor, sesimi daha yükseltiyorum. Bazen öyle bağırıyorum ki, işi yoksa Tanrı bile duyabilir. Zaten bütün şarkılar Tanrı'ya söylenmiyor muydu? Hele ölümlü şarkılar? Sen öyle demiyor muydun? Benim için artık güneşli günlerde ölümü düşünmekten daha güzel şey yok... Ruşen!.. Hayır, onu beklemiyorum... Babam bizi ziyarete gelmeyeli iki ay oldu. Ama bunun için ondan nefret etmiyorum. Annemle didişmelerindense gelmesin daha iyi. Hem uzak kaldıkça onu daha çok özlüyorum, daha çok seviyorum. Ne olursa olsun, anneme, bana nasıl davranırsa davransın, isterse sevmesin, ondan vazgeçemiyorum. Neden psikoloğum onu sevmemem gerektiğini düşünüyor?.. Ruşen, Ruşen, Ruşen! Onu beklemiyor görünüyorum ama yaptığım her şey bekleme dü-

şüncesini kafamdan silmek için.)

Gül Bahçesi'ne girer girmez bizi gören Sumru'nun yüzü bir an burulmuştu. Belli ki Ruşen'i aramızda görmek istiyordu. Ancak yine de hemen sevinçle yerinden doğrulmuş, "Gelmeyeceksiniz sandım" diye söylenerek herkesi öpmüştü. İnsan onu üzebilir miydi? Kim ona bilerek acı verebilirdi ki?.. Birbirlerinden ölesiye nefret eder gibi bakışlarıyla Hepşen'le Hepgül de geldiğinde, boşalmış şarap şişeleri gül fidanlarının yanında küçük bir öbek olmuştu. Barbar'la Caroline bir kenara çekilerek yan yana uzanmış, kâh öpüşüyor, kâh uzun uzun bakışıyorlardı. (Martılar beni almaya gelecekler. Karatutkulu seslerini duyup, onların uçtuğu yere doğru yola çıkacağım.) (Either love me or don't love me, but don't play games... This isn't strong love, it is anger... If he would really love the truth perhaps he would be able to find God.) Göz yogası denilen bu uzun bakışmalar hep uzun öpüşmelerle sonlanıyordu.

İlk yudumla alınan haplarla şarabın etkisi ağırlaşmıştı. Kuytu bir yere gizlenmiş bir röntgencinin kimse farkında değil gibiydi. Ancak Totem bu berduşun camlaşmış gözlerini gençlerden ayırmayarak pantolonundan çıkardığı organını önce okşamasını, sonra da tükrüklediği avcunu organında ileri geri kaydırmasını ifadesiz bir yüzle seyrediyordu. Dudakları sıkı sıkıya kapanmış berduşun yüzü giderek kızarmaya, boyun damarları kabarmaya başladı. Beyaz bulamacın parmaklarının arasından fışkırmasıyla hafif bir inilti kopardı. Bu inilti Totem'i güldürdü. Barbar onun anlamlı gülüşüne döndü, baktığı yere çevirdi bakışlarını. Ellerini aceleyle yakınındaki ağaca silip düğmelerini kapatmaya çalışan berduşa bir anlık baktı ve yerinden fırlayarak üstüne çullandı. Totem de ona katılmıştı. Olduğumuz yerde kımıldamadan onları izliyorduk. Hiç karşılık vermeyen adamı kıyasıya dövdüler. Bir yandan da giysilerini üzerinden parçalayarak çıkarıyorlardı. Sonunda çırılçıplak kalan adam, eliyle kararmış, pörsümüş organını tutarak yere serildi. O sırada parka gelenlerin tedirgin bakışları arasında toparlanıp çıktık.

Ruşen, sonra gittiğimiz diskoya gelmişti. Parmağının ucunu bile düşünerek kaldıran bu asker çocuğu benimle dans

ederken, yüzünü omzumdan ötelerde bir noktaya dikmişti. Sımsıkı dudakları kıpırdadığında, duymak için kulağımı yanaştırdım.

"Nihilizm diye bir şey biliyor musun?.."

(Sorduğuna bak!.. Eminim bir de komünizm sözcüğünü biliyordur, sonu aynı biten... Ama yok, bu asker çocukları, zamanı geldiğinde ödenecek zorunlu bir borç gibi her şeyi bilmek zorundadırlar... Onun da babasının başı kel. Şapka giymekle saç dökülmesi arasında bir bağ var mıdır acaba?.. Sahi, nihilizm ne demekti?..)

"Şey miydi bu ıı... İnançsızlık gibi bir şey mi?.."

(Salak!.. Ben artık seni de sevmiyorum Maide!.. Beş para etmezsiniz. Topunuz bir adam olsanız, ne olursunuz ki? Topunuz kimsiniz ki?)

"Sumru'yla dans eder misin?.. Hatırım için... Çok mutlu olacağım..."

Sumru'ya dans ederlerse çok mutlu olacağını söylemekle şaşkınlıkla yüzüme -ilk kez- bakmış, sonra gözlerini bir köşede oturan Sumru'ya çevirmişti. Sumru bu siluetleri olduğu gibi ortaya koyan mor ışıkların altında asla beyaz giymezdi ve koyu renk bol tişörtü ile gölgelere karışırdı. Kelebek gözlüklerinin camlarını sık sık temizleyerek başını çocukça Ruşen'le Maide'ye çevirmesi, Barbar'ı açıkça eğlendiriyordu.

Zincirleme yükselen yavaş parçayla Ruşen'den sıyrılınca, bir an duralamış, sonra Sumru'ya doğru yönelmişti. Bu yöneliş başladığında Sumru hemen yerinden kalkmış ve Ruşen'e doğru aceleyle yürümüştü. Bir araya gelişleri, dansları suskun ve çözümsüzdü. Sumru bu hemen bitecek mutluluğun hüznüyle Ruşen'e eğreti sarılmıştı.

(Dost olamaz mıyız Sumru? Şöyle insan insana... Fazlasını beklemesen?..)

"Söylesem inanmazsın, tek çocuktum ama istenmeyen çocuktum Sumru..." (Kimseyle dertleşemem ben. Kimseye anlatamam. Askeriyede katı, evde rafadan yumurta o, o kurmayın oğluyum ben. Annemse evde katı, sokakta rafadan, askeriyede katı. Onu Orduevi'nde erlere emrederken görmelisin... İkisi de yaşatmıyor beni... Öbür insanlar da acıtıyor.)

Doğum günü pastamın getirilmesiyle kesilen müzik,

"Happy birtday Maide..." uğultularıyla doğum günü şarkısına dönüşürken, Ruşen sessizce ayrılmıştı oradan.

(Nereden geldim bu Allah'ın cezası yere!.. Uyum yok! Uyum yok! Uyum yok! Onlarınki uyum mu ki?!.. Ne yapıyorum ben? Bütün bunlar ne için?! Dün ne istiyordum bugün ne?.. Sabah ne istiyordum, şimdi ne?!..)

Ruşen'in ardından acıyla bakan Sumru'nun yüzüne yerleşip kalan kasılma, ancak daha sonra hep beraber gittiğimiz Botanik Parkı'nın duvarlarında otururken onun söylediği bir Janis Joplin şarkısıyla durulmuştu. Cry Baby'yi söylemeseydi, sarsıla sarsıla ağlayabilirdi.

Aralıklı olarak süren boykotlar, okul ve yol işgalleri, kurtarılmış sokaklar, takipler, kaçışlar ve kovalayışlarla süren günlerde Halil'in önderliği giderek güçlenmekteydi. Gazete kolu başkanlığı başkaları için her ne kadar yorucu ve zaman alıcı bir görev gibi görünmekteyse de, o bunu bir yükümlülükten çok, belki de ileride severek yapabileceği bir mesleğin hazırlık safhası, oyun ve alıştırma bölümü olarak görmekteydi. Zaman zaman gittiğimiz Halkevi'nde bazı üniversiteli üyelere fikir soruyor, onlarla tartışıyor, kendini onlardan biri gibi görüyordu. Bir konuda yardım isterse, dostça yaklaşacaklarının bilinciyle rahat ve savunmasızdı. Okul panosuna asılacak makaleler için gerekli olan daktiloyu da bir üniversitede asistan olan Sinan'dan almıştı. Sinan daktiloyu bu gence ne zaman getireceğini sormadan vermişti.

Halkevi. Halil pencere kenarında oturmuş, zaman zaman dışarı bakarak kitap okumaktadır. Sinan elindeki sınav kâğıtlarını masalardan birinin üzerine bırakıp Halil'in yanına gider, karşısındaki sandalyeye oturur. Sandalyesine rahatlıkla yayılan bu gençle konuşurken, gözlerine saygıyla bakmaktadır.

"Hayatımı bilgi ve eyleme adadım. Yolum uzun ve dikenli."

(Bu gencin içgörüşüne, çalışkanlığına, direngenliğine hayranım. Fikirlerini kalıp ifadelerden çok hareketli boyutlar katarak ifade edişi, sıradan biriyle karşı karşıya olmadığını gösteriyor. Ancak, gözlerinde dolaşan nereye olabilecekse oraya kadar dayandırılabilecek kararlılık pırıltıları, bende eksik

olan bir şeylerin varlığını huzursuzca hissettiriyor. Herkesi çekimi altına alıyor. Alanına giren herkes korku duygusundan arınıyor. Savuşup giden korkunun yerine güven geliyor. Onun gibi olmak isterdim ama sanırım bu elde olan bir şey değil.)

Halil, Sinan'ın gözlerine çelik gibi bir katılıkta bakar. Sinan bakışlarını pencere kenarındaki saksı çiçeklerine çevirir, dalların arasındaki kurumuş yaprakları temizlemeye koyulur. Halil bir simit parçasından biraz ufalayarak bahçeye atar. Serçeler kırıntılara üşüşür. Bir tanesi diğerlerine engel olmak için çırpınıp durmaktadır. Halil daha fazla kırıntı attığında kargaşa diner, çırpınan serçe de yemeye katılır. Kırıntılar bittiğinde kuşlar havalanıp giderler. Halil suskunlukla Sinan'a bakar. Sinan sınav kâğıtlarına, Halil kitabına döner.)

Bazı zamanlar okuldan sonra gittiğimiz pastanelerde Halil fazla kalmıyordu. Buralarda oturmanın zaman kaybı olduğunu söyleyerek gidiyordu. (Kendimi 24 saat devrime adamak istiyorum.) Onunla okul yolunda yürüyüşlerimiz de eskisi kadar sık olmuyordu ama olduğunda sanki sonuncusu dünmüş gibi bir devamlılık görünümündeydi. Bu arada ben Birinci içmeye başlamış, şarap ve büyülü dumanı da pek aramaz olmuştum. Artık Halil'in beni yabancı ellerdeki konuk gözüyle görmek istemediğini fark ettim bir gün. Buna şaştım. Bir insan zinciri halinde okuldan çıkıp çevre yollardan birine aktığımızda, onun yanında olmak istedim. Sarı uzun örgülü saçlı, erkeksi yüzlü, hantal bedenli Fadik'le birlikte kalabalığın başına geçip Nazım'dan şiirler okurlarken, burnumun direği sızladı. Kardeşçe görüntü vermelerine, bir sevgili olmamalarına karşın, aralarındaki bağlılık ve güven içimi burktu. Diğer yandan Halil'in Akşit'le birlikteyken rahatlığına da imreniyordum. Eylemler sırasındaki dayanışma, özgüven ve kararlılıklarının çekimine yavaş yavaş kapıldığımı hissediyordum.

Hayır, ben ırmağın dibinde kaybolup gidecek önemsiz bir taş olamazdım. Oyunu kotarmalı, kuralları koymalı ya da bazı kuralları değiştirmeliydim. Fikirlere yabancı değildim. Ancak gelişmeli, geliştirmeliydim, onları işe yarar bir hale sokmalıydım. Daha çok okumalı, daha çok anlamalı, daha çok düşünmeliydim. Daha çok Halil'le birlikte olmalıydım. Diskoların ya-

bancı sigara, parfüm, ter ve nefes, büyülü duman kokularını daha seyrek solumalıydım. Zaten hep aynı şeydi. Bir sığınaktı gerçi ama bu kadarı yeterdi. Sularım yosunlaşmış, ağırlaşmıştı. Bir turuncu panorama olan o güne kadar yaşadıklarımı sadece bir abece olarak kabul ettim. Tamamlayıcı renkleri vurmalıydım artık tuvalime. Ve uyuma ulaşmalıydım. Uyumsa benim için mutluluktan geçiyordu.

Sömestr başında birinin aday listesine beni önermesiyle yedek üyeliğine seçildiğim gazete kolunda işe yaramanın sırasıydı belki. Etkisiz üyeliğime son verip, Halil'in okuyup beğeneceğini düşünerek bir yazı yazdım. Kütüphanede geçen tam bir öğleden sonrasında yabancı dergi ve gazetelerin felsefe sayfalarını tarayarak oluşturduğum bu metnin, toplumsal bir konu oluşu nedeniyle onun ilgisini çekeceğinden son derece emindim. O heyecanla yazıyı kardeşim Mutlu'ya okudum. Mutlu gözlerini kırpıştırarak dinledi, sonra kazağının kollarını çekiştirerek annemin yanına gitti. Bu cesaretimi kırmadı, özenle tuttuğum kâğıtları bir dosyaya koydum, salondan geçerken anneme ve Mutlu'ya kırgın bakışlar atarak sokağa çıktım. Bir kırtasiyeden daktilo şeridi, karbon kâğıdı, üçüncü hamur kâğıtlar alarak Halil'lerin küçücük tavanarasına gittim. (Çatıya açılan kapının altından çıkan bu kıpırtısız siyah uzantılar da nedir?!) Kolun bu gibi malzemelerde sıkıntısı olduğunu biliyordum. Halil malzemelerin bolluğu karşısında sevincini dürüstçe ortaya koydu ve hemen iyice yıpranmış şeridi değiştirdi, kâğıtları düzgünce dolabının bir bölmesine istifledi. "Eski Yunan'dan Bugüne Cinsellik ve Erdem" başlıklı yazımı yüksek sesle okurken, Halil'in dikkatle dinlemesinden tedirgin olduğunu hatırlıyorum. Ara ara yazıdan gözümü ayırıp yüzüne kaçamak bakışlar atıyordum.

"Geriye doğru yürürsek, Eski Yunan'da insan yaşamında cinselliğin, bedenin gıda bakımından disipline edilmesinden daha sonra geldiğini görürüz. Diğer yandan, ev ve aile yaşamının dışında sık rastlanan oğlanlara duyulan aşk ve dolayısıyla eşcinsellik ya da biseksüellik, Eski Yunan'da estetik ve erotik duyguların özgürce yaşandığı gibi bir kanı uyandırmaktadır. Her ne kadar cinsel nesnenin hor görülmemesi söz konusu ise de, aşırıya varan cinsel hazlar, sosyal çerçevede insanı arzularının kölesi durumuna getiren aşağılayıcı bir durum olarak görül-

mekteydi.

Eski Yunan'daki toplumsal değişme ile birlikte oğlan, fahişe ya da metresle olduğu gibi cinsel nesne çeşitlemesi de hazların sürekliliğini sağlayamadı, böylesine aşklar zevk verme yerine sıradan ve sıkıcı bir görünüm aldı. Giderek, Hıristiyanlıkla birlikte hazlar da dıştalanmaya, sorgulanmaya başlandı. Dinsel etki, insanın doğal yanının görmezlikten gelinmeye doğru yönenilmesi, yalnız cinsellik değil, yaşamla ilgili bütün soruların gözden geçirilmesiyle de sonuçlanacaktı. Cinsellik, benlik, erdem yeni baştan ele alınıp yaşanagelenle olması gereken araştırılmaya başlanmıştı.

Günümüze geldiğimizde, bu araştırının hiç durmaksızın sürdüğünü görüyoruz. Diğer yandan, toplumsal yapılar değişse de kadına ve erkeğe verilen roller aşağı yukarı aynı doğrultuda kalmıştır. Eski Yunan'da olduğu gibi bugün de erkeğin yaşamındaki sınırlar kendisi tarafından belirlenmekte, kadınsa evin dışında sınırlarla çevrilmektedir. Kadın o gün olduğu gibi bugün de özgür değildir ve evlenene kadar ailesine, evlendikten sonra kocasına aittir. Yasalar genellikle erkekten yanadır; kadına düşen, kendisine sunulanla yetinmektir. Bugün de fahişeler ve metresler, bir de başka yasak aşklar erkeği mutlu etmek için varbulunmakta; yasal eşlerse öncelikle soyun devamına, ev yaşamının "düzen" içinde tutulmasına hizmet etmektedirler. Görüldüğü gibi, kadının rol ve görevlerinde fazlaca bir farklılaşma söz konusu değildir. Tabii ki, sıradışı örnekler her zaman olduğu gibi bugün de söz konusudur.

Bu kısa çalışmanın çerçevesi içinde cinselliğin bütün boyutlarını ele almak mümkün değilse de, konu hakkındaki tüm baskı, sansür, sorgulama, beden sağlığı bakımından kimi kaygılar da erdemle yakından ilişkili gibi görünmektedir. Ölçülü oluşla birlikte anılabilecek bu kavram, insan eylemlerini düzene sokan, hayvansal benliği dizginleyen ve disipline eden bir içeriğe sahiptir.

Her zaman peşinde olunan, edinilmesi zor, yokluğunda insansal niteliklerde yaratacağı boşluğu ürküten erdemle cinsellik hep bir çatışmayla birlikte anılacak ve konuyla ilgili sorgulama da hiç bitmeyecek gibi görünmektedir. Erdemli olma kaygısıyla yaşanacak örtük davranışlar, suçlanmayla sonuçlanabi-

lecek karşıt duygu ve düşünceler, insanın zihnini hep oyalayacaktır."

Önce bu toplumda cinsellikten önemli sorunların daha önce çözümlenmesi gerektiğine inandığını söylediyse de sonra yazının kendince düzeltilip geliştirilecek yanlarını yetkin bir öğretmen tavrıyla açıklamasıyla rahatladım. Sıra el yazısının daktiloya geçirilmesine gelmişti. Daktilonun tuşlarına acemice vuruşlarım arasında Halil'in annesi kaygılı bakışlarla odaya girip çıkıyordu. Yazdığım her satır bir şölen oluyor, içim içime sağmıyordu. Son noktayı koyduktan sonra adımı yazdım, sayfayı çıkarıp gözümden uzaklaştırarak baktım. İçime bir güven dolmuştu. Buruşmasından kaygılanarak hemen dosyaladım ve Halil'e uzattım. Halil ertesi gün okul panosunun asıldığı gibi hemen indirilecek bu değerli emaneti alırken, daktiloya yeni bir sayfa taktım. Bir şeyler yazmayı düşünürken, onun cetveli, silahı beynine dayar gibi tuttuğunu fark ettim. Nedense bu beni çok huzursuz etmişti. Kendimi tutamayarak elimi uzattım, cetveli elinden alırken tedirgin gülümsedim. Gülümseyişime meydan okur gibi karşılık verdi. Bunu görmezlikten gelip bütün tuşlara sırayla vurdum. İki renkli şeridin kırmızısını denedim. Rakam tuşlarına vurdum, sonra, aklıma gelen bazı sözcükleri yazmaya koyuldum: Sıcak, soğuk, buz... Siyah, beyaz, siz... Sevgi, nefret, sus... Sayfanın sonlarına doğru Halil bir iki sözcük söyledi, onları da yazdım: Radikal Alternatif, Liseli Güçler, Birleşik Halk Cephesi...

Kurşun gibi ağır gelmişti bu sözcükler ama geri kalmak istememiştim, sürdürdüm: Barış ve özgürlük, yurtsever demokratlar, barışsever halk, yurtsever halk, halkın ışığı, demokratik özgürlük...

Halil, bastırmak istediği bir heyecanla ekledi: Partisi!

Demokratik Özgürlük Partisi!.. Birbirimize uzun uzun baktık ve tepsinin üzerinde bir süredir duran soğumuş çayı alıp düşünerek içtik. Havaya bir ağırlık çökmüştü. İkimiz de henüz doğan bir çocuğun poposuna şaplağı atarak ağlatıp ağlatmamakta kararsız gibiydik.

Halil beni eve bırakırken düşünceliydi. Arada bir bana bakıyordu. (Güzel kız. Güzel kokuyor. Komşu evin bahçesindeki yasemin... Bir parti.. Şimdilik gizli kalacak bir seçenek.

Bir parti... Üyesi değil, kurucusu olmak, ne ulaşılmaz bir sevda... Önümde uzun bir yol olması canımı sakıyor. Üniversite de var daha. Öyle çoluk çocuğa karışmaya yer yok hayatımda ama üniversite diploması ille de gerekli.)

Halil, Maide'yi bırakıp dönmüştür. Annesi onu neredeyse kapı arkasında beklemektedir. Daha içeri girer girmez, bir atınaca gibi atlayacakmışçasına durur.

"Kazasız belasız döndüm mü?" (Her evden çıktığında ölü ya da yaralı haberini alacağımdan korkuyorum. Sözümü geçiremeyişimden yılgınım. Altında ezildiğim parasızlıktan bezginim.)

Yumruk ettiği elini uyarırcasına bir iki kez Halil'in başına vurur. Söylenerek bir köşede duran tüplü yer ocağının başına gider, kâğıt inceliğinde doğranmış patatesleri içinde bol kızgın yağ bulunan kararmış büyük tencereye atar. Ortalığı bir cazırtı kaplar.

"Umutlarımı suyu düşürme! Bana da yazık! Evin direği olmak kolay değil..."

"Herkesin yürüyüp geçtiği yollardan biz sürünerek gidiyoruz. Herkes köprüden ötesini biliyor, bir biz!..."

Halil onu anlamayan annesine için için kızıp söylenerek masasına geçer. Patates ve yağ kokuları arasında okumaya koyulur. Okudukça kendine gelir gibidir. Okudukça istediği yalnızlığa kavuşmaktadır. Okudukça soluduğu boğucu hava temizlenmektedir. Neden sonra başını kaldırdığında, annesi cipsleri naylon torbalara koyup bir tarafa dizmiştir. Belini tutarak kalkar.

"Acıktın mı?"

Halil yanıtlamaz, okumamakla birlikte başını kitaba çevirir. Annesinin öfkesi geçmiş gibidir. Durgun bir sesle:

"Bakkal kapanmadan tuz al gel. Kapandıysa uzağa gitme."

Halil annesinin yüzüne bakmayarak ceketini alıp sokağa çıkar.

Demokratik Özgürlük Partisi'ni sayfanın üzerine düştü-

ğümüz günden itibaren Halil'le birlikte geçirdiğimiz zaman daha sıklaşmıştı. Ancak daha önceden ona yakın olanlar, benim varlığımdan tedirgin oluyorlardı. En çok Fadik!

(Bu paralı askerler okulundan tastiknamesini alıp gelen kız, dünyayı nasıl bizim gibi yorumlayabilir ki? Bir kolejli hippi, ezilen kitlelerden, bozuk düzenden, onursuzca bir hayat sürdürmeye zorlananların halinden ne anlar?.. Ben akşamdan artan bir tencerenin dibinde yağı donmuş kurufasülyeye alelacele iki lokma ekmek batırıp okula gelirken, o tereyağlı bir dilim ekmeğe halis bal sürerek kahvaltısını sıcak çay eşliğinde yapıyor, diliminden kalanı hiç acımadan tabağında bırakabiliyor belki de. Okul kantininden çifter çifter aldığı çikolatalı gofretleri buz gibi kolayla içiyor. Emperyalistlerin içeceği gözümüzün içine baka baka caka satıyor. Boş ders ya da boykotlarda gittiğimiz okul çevresindeki pastanelerde parasını hiç sakınmadan harcayabiliyor... Aramızda ne işi var? Bizim çoğumuz yolu belli olmayan köy okullarında okuduk. Veremli öksürüklerle bıraktığımız bu yerlerde hayat binbir güçlükle sürüyor. Çocuk yaşta posamızı çıkaran bu şehirde ne bedeller ödeyerek kök salmaya çalışıyoruz. Hepimizin geçmişleri benzer. Bunun için bir aradayız. Peki, o?..

Maide'nin olduğu kadar bizim de bu şehirde yaşamaya hakkımız var. Bu memleket köşesini her türlü yüzü, her türlü biçimiyle biz de yaşamalıyız ayrıca. Ancak hemen hepimiz elimiz kolumuz bağlıymış gibi duyumsuyor, ulaşabilecek en sıradan başarıları bile itelenip kakalanmak korkusuyla üstesinden gelinemez şeyler olarak görüyoruz. Ne olduğunu tam olarak bilemediğimiz bir korku, en derinlerimize kadar işlemiş. Şans eseri birimiz hayatta başarsak, hem bizim hem onlar için olay oluyor. Şans ve fırsatın ucunu görür görmez yakalayıp bırakmamalı! Hele ben! Bir işçi çocuğu olarak! Mübadele zamanında Yunanistan'dan göçen bir tütün işçisi olan dedemin yüzünü ağartmalıyım. Yoksa kemikleri sızlayacak. Çünkü o, Türkiye'deki ilk tütün işçilerinin direnişini örgütleyen kişiydi. Bir önderdi. Ben de olmalıyım.. Aramıza başkaları karışmamalı. Bunlar, yolumuzun üzerindeki ayrıkotları. Memlekette faşizm almış yürümüş, kız orasının derdine yazılar yazıyor. En iyisi, onu sınamalı. Başka türlü olmayacak. Sonra da aramızda kalıp

kalmayacağına kesin bir karar vermeli. Halil'den uzak dursun. Hippileriyle yaşayıp gitsin. Onun gibilerinin bize yararı yok!)

Bir gün okulun kantininde durup dururken ani bir soru yağmuruna tutuldum. Halil "Bakalım ne olacak?" dercesine bakıyordu. Her soruyu tercüme ettirircesine anlamaya çalıştım. Bildiğim bazı kavramları da katarak yanıtlamaya koyuldum. Heyecanlıydım. Sınandığımın farkındaydım ama pes etmeye hiç niyetim yoktu. Bu çiçek çocuğunun olmasını istediği şeyler, onlarınkinden hiç de farklı olamazdı ki. Bunu anlatmak istiyordum.

"Ben de her türlü haksızlığın, her türlü baskının, türlü olumsuzlukların karşısındayım. Bunlardan tedirginliğimi belki yeteri kadar ifade edemedim bugüne dek ama şimdi, kendi özgürlüğümden de ödün vermeden, fikirlere hizmet etmekten onur duyacağım. Yalnızca bir şey istiyorum. Hiçbir fikre adayışla bağlanmam, onun hayatımı ele geçirmesine izin vermem. Dava uğuruna bile olsa, hiçbir şeyi kayıtsız şartsız kabul etmem."

Halil huzursuzlukla olduğu yerde devindi. Tedirginliğini belli etmek istemez gibiyli. Fadik'se dudaklarını sımsıkı yapıtırmış, bir şeyler söylememek için kendini zor tutuyor gibiydi. (Bu doğru dürüst tanımadığımız ama solun gelecekteki mücadelesinde ses getireceğine inandığımız ve hep hayalini kurduğumuz partimizin adının konmasında payı olan kolejli bir gün başımıza iş açacak!) Öbürleriyse kimi zaman heyecanlı bir karşı çıkış, kimi zaman öfkeli susuşlarla karmakarışık duygular içinde gibiydiler. Hemen hepsi, baş koydukları yolun büyük özverilerle katedileceğini, gerekirse hayatlarını gözü kapalı feda edebileceklerini kararlılıkla söylüyorlardı. (Ya bu Maide çatlak bir ses olarak kalırsa yanımızda, ya bütünlüğümüz zedelenir, direncimiz kırılırsa bu yüzden?.. Yandaşlarımız gözü dönmüş katiller tarafından dövülüp öldürülürken, onlara çiçek mi atacağız.?! Onlar sevgi sözcükleriyle durdurulabilir mi? Barış ancak bütün dengelerin eşitlenmesiyle olası. Mızırdanıp duran bir kocakarı umursamazlığıyla kenarından seyredemeyiz bu olageleri...)

"Elbette ben de barış istiyorum. Sonsuz barış!.. Çünkü bu, insanın sonsuzluğa dek varolması demektir."

Tartışmalar böylece sürüp gitmişti. Savunmam tekdüze bir ses haline dönüştüğünde bile değişmedi.

"Hiçbir fikrin yanına şiddet getirilmemeli. Bu beni korkutuyor. Korkuysa bünyemde asla barındırmak istemediğim bir duygu. Eylemler sırasında beni tartaklasalar bile, karşımdakine bir fiske bile vuramam. Belki o anlarda değil ama sonra beni tartaklayana sözle, sesle ulaşabilirim. Ama asla elime yabancı gelen bir savaş aletine sarılmayacağım!"

Ahmak bir zavallıymışım gibi acıyarak bakıyorlardı. Sesimi daha yükselttim:

"Şiddete başvuranlar kara ayaklılardır! Kim olurlarsa olsunlar! Ne için olursa olsun!... Ben hiçbir zaman bir kara ayaklı olmayacağım."

Fadik alaysı gülümsedi ve Halil'e baktı. Aralarında önceden kararlaştırılmış bir işaretle iletişim kurar gibiydiler. Birbirlerini çok iyi tanıyan iki insandılar ve bu nedense içimi yakıyordu. (Şu Fadik'in bir kez bile öpüştüğünü sanmam. Kavgadaki ataklığı, cinsellikte ürkek bir pısırıklığa dönüşüyordur. Bastırılmış duygularla acı çekiyordur. Cinsiyetsiz bir kişilikte kendini güvenceye almış.)

Sonunda, kendilerinden olduğuma karar verdiler.Ama biraz eğitilmeli, gözüm açılmalı, farkındalıklarım artırılmalıydı. Yalnızca Halil benim o andaki varoluşumdan fazla rahatsız değil gibiydi.

(Umarım hep böyle kalır. Umarım hiçbir şey onu değiştirmez. Umarım değişmek zorunda kalmaz. Ben de zaman zaman şiddetin bir çözüm olmadığını düşünüyorum. Ama bir bakıyorum, şiddetin tam orta yerindeyim. Bunu görünce, artık başka yolun kalmadığını düşünüp aynı şekilde karşılık veriyorum. Ancak şiddeti sevmediğimi açık açık söylesem, liderliğime gölge düşer, korkak olarak nitelendirilebilirim. Bir lider yeri gelince her şeyin bedelini tek başına ödeyebilmeli... Daha önünme yapılacak çok iş var. Gereksiz içyoklamalarıyla zaman harcamak anlamsız.)

Okuldan sonra, Halil'in evine gittik. Annesi yoktu ve bu hepimizde gözle görülür bir rahatlama sağlamıştı. Bir ara, çatıya açılan kapının altındaki siyah uzantılara gözüm takıldı, hareket ediyorlardı. Fare kuyruğu olduğunu o gün anladığım bu

uzantılara, öbürleri gibi kayıtsızlıkla bakmaya çalıştım. Halil masaya oturdu, daktiloyu önüne çekti ve bazı sloganları yüksek sesle söyleyerek yazmaya koyuldu:

"Devrimci gençlik... Faşizme geçit yok!..."

Herkes aklına gelen yeni sloganları söze getirdi:

"İşçi köyle el ele... Toprakta lokmada eşit... Sesimiz yumruğumuz olacak.."

Halil, benim söylediklerimi de ekledi:

"Burada dur!.. Halk artık iyi yaşamak istiyor... Burada dur!.. Halk artık sağlıklı yaşamak istiyor..."

Hepsi bittiğinde, sloganları aramızda paylaştık, boya kutularıyla fırçaları yüklenerek çoktan karanlığa bürünmüş sokaklara çiftler çiftler dağıldık. Gözcülerin güvencesiyle acele acele duvarlara fırça darbeleri indiren yazıcılar, ertesi gün bu sokaklarda bir iz bırakmış olmanın heyecanı içindeydiler. İnsanlar okuyacaktı, anlamak için düşünecekti, belleklerini yoklayacaktı, belleklerine yeni sözcükler katılacaktı. Birçok insanı etkileyebilecek olmanın coşkusu da vardı. Ama bunun yanında, yakalanmanın, polis tarafından dövülüp içeri atılmanın, karşı görüşlülerce tartaklanıp öldürülmenin de korkusu vardır. Tabii, böyle bir anda akla gelenlerin toplamı, ağzın tamtakır kurumasıydı.

O gün halsiz düşmüş bir şekilde eve gittim. Mutlu mutfak masasında başını tabağa iyice eğmiş, yemek yiyordu. Gözlerini tabağın hemen ötesindeki bir noktaya dikmişti ve ağzındakileri yavaş yavaş çiğniyordu. (Dünyaya ışık sızan bir çizgiden bakıyor.) Geç gelişime alışkın annem, karıştırdığı dikiş dergisinden başını kaldırmadan bir şeyler söyledi. Onu yanıtsız bırakmamak için, gücümün üstünde bir çaba harcıyordum. Salondan geçip odama gittim. Bir an sanki kocaman bir farenin odamın ortasında oturduğunu gördüm. Neredeyse oda kadar büyüktü!... Soyunarak pijamamı giydim, gözlerimi tavana diktim, öylece kaldım. Görünmez bir ağırlık havada asılı kalmıştı ve her an üzerime düşebilirdi. Mutfaktan gelen tıkırtılar, salondaki sayfa hışırtıları, hemen yanı başımdan yükseliyormuş gibi netlikte derime yapışıyor, beynimin kıvrımlarına dokunuyordu. Başımı renkli balıkların salındığı bir akvaryuma sokmak, derin bir sessizlikte onları seyretmek istiyordum. Neden sonra duy-

duğum hafif bir iniltinin benden yükseldiğini anladım. (O günden sonra uykuya geçişlerim genellikle bir iniltiyle oldu ve bunların bazısında, o uykuyla uyanıklık arasındaki sınırda sıkışıp kaldım.) Gözlerimi sıkıca yumdum, ağrıyan bedenim yatağa atılmış bir çamur kütlesi gibiydi. Kafamın içindeki kargaşa hızlı bir şekillenmeye, düşe dönüştü: Kim olduğunu bilmediğim yaşlı bir kadın, kim olduğunu bilmediğim orta yaşlı bir kadının önünde utançla eğilmişti. Orta yaşlı kadın ifadesiz yüzüyle ileriye doğru bakıyordu. Beyaz saçları yapağıya dönmüş olanı, yüzünü ileriye doğru bakıyordu. Beyaz saçları yapağıya dönmüş olanı, yüzünü onun ellerine kapayıp bir elini işaret eder gibi duvarın tavana yakın penceresine uzatmıştı. Pencereden sızan kirli ışık, parmağındaki değerli yüzüğü parıltılara boğuyordu. Bu bozbulanık siyah beyaz görüntüde yalnızca yüzük renklerle ışıldıyordu.

Uyar uyanık bir geceden sonra, ağaran günle gözlerimi açtığımda, düşün capcanlı tortusuyla bir süre düşündüm. Perdeyi aralayıp puslu bir cam gibi asılı duran gökyüzüne baktım. Ağrıyan kollarımı ovalayıp gözlerimdeki çapakları temizledim. Saate baktım, okula gitmek için hazırlanmama daha çok vardı. Aralanan perdeyle içeri dolan serin hava akımından korunmak için sıcak yatağıma kaydım. Düşüncelerim bir Halil'e bir Fadik'e gidiyordu.

Halil'i etkileyebilmek için, Fadik'ten daha fazla bilgiyle donanmalı, ondan daha fazla ağzım laf yapmalıydı. Yalnızca bir tek şey vardı yapamayacağım: Ben yalnız kendime aittim. Oysa Fadik bütün varlığını inandığı fikre adamıştı. Bu adayış kararlı, cesur, yarınsızdı... İşte bu aşılması zor görünen özellik, Halil için anlamlı ve olması gerekendi. Birden içimi bir isteksizlik sarmıştı. Evet, haksızlığı sevmiyordum. Ama haksızlıklar için ölümcül bir savaş da anlamsız geliyordu. Hak bence mücadelesiz verilmeliydi ve insanlar öylece yaşayıp gitmeliydiler. Belki tarih boyunca öyle olmuştu, hak söke söke alınmış, uğrunda mücadele verirken ölünesi durumlar sıradanlıkla karşılanmıştı. Ne olurdu sanki o evrenin en yaşlı sakallısı sihirli değneğini şöyle yeryüzüze doğru sallayıp hak ve özgürlükleri adil bir şekilde dağıtsaydı?!... Eğer varsa, neden bu acımasızlıkları seyredip duruyordu? Yoksa bundan zevk mi alıyordu?

Öyle Tanrı kullarını deniyor mavallarına inanmıyordum artık.

Öyleyce, din derslerine girmemeye karar verdim. Hem, din de beni ele geçiremezdi. Zaten ezberleyip sözlülerde şakıdığım ayetlerden de bir şey anladığım yoktu. Yatağımdan çıktığımda bir dilekçe yazdım ve altına velim olarak annemin adını koydum. Mutlu'yu okula hazırlamak için erken kalkan annem, gözlerini uykuya doyamamışçasına uzun uzun kapıyordu. Ona uzattığım kâğıda şöylesine bir göz atıp azarlayan bakışlarını bana çevirdi, -kalemi aldırmazlıkla öbür elime vuruyordum- kalemi benden sertçe çekip özensizce bir imza attı ve adımlarımı hızlandırarak mutfağa yöneldi.

Sırf annemle Mutlu'nun yüzünü görmemek için kahvaltı yapmadan okula gittim. Fadik bahçe duvarında oturmuş, örgülü saçlarıyla oynuyordu. Bu iri cüsseli, erkeksi yüz hatlarıyla, parlak mavi gözleriyle hemen göze çarpan kız, ona doğru yaklaştığımda "Sakın bana ilişme!" der gibi bakıp başını çevirdi. (Şundan hiç hoşlanmıyorum!) (Barış yapmamış mıydık?.. Senden hoşlanmadığımı belli mi ediyorum yoksa?.... Diyelim ki sevmiyorum. Ama sen sevmediğim için bana kötü davranma. Ne kadar hazırsın tepkili olmaya... Belki alışırız birbirimize, belki severiz de. Yakın olmaya zorunluyuz. Dur ve bekle... Sus ve bekle.) (Haydi be Halil, gel artık!)

Ben de duvarın başka bir yerine oturup gelen geçene bakmaya başladım. Okul kırma planları yapan alt sınıf öğrencileri kendi aralarında toplanmış konuşuyorlardı. Aralarından bazıları, çevredeki pastanelere dağıldılar.

Halil'in yolun ucunda belirmesiyle Fadik duvardan yere kaydı. Ben de aynısını yaptım ve ikimiz de Halil'e doğru yürüdük. Üçümüz bir araya geldiğimizde, başkaları da bize katıldı. Kaç gündür başka bir lise tarafından yapılacağı söylenen saldırı, birçoklarını tedirgin etmişti. Halil bunun olması durumunda neler yapılabileceğini anlattı. En emin yol, okul binasına girmek ve büyük kapısını içeriden sıralarla desteklemekti. Böylelikle yalnızca daha önce olduğu gibi camlar kırılacak, ancak bize bir şey olmayacaktı. Kapıdaki barikat aşılırsa, herkes kendini korumalı, savunmalıydı. Bir de az sonra bize güç vermek için gelecek üniversitelilere akıl danışacaktı.

Öğleye doğru üniversiteliler sökün etmişti. Kalabalık

gruplar halinde okulun önünde toplandılar. Rahat ve bilen tavırları, herkese güven vermişti. Ara ara atılan sloganlar, içimi hoplatıyordu. Her defasında ben de yumruğumu kaldırıyor, ürpertici bir heyecanla kontrol edemediğim sesimin diğerlerinin arasına karışıp kaybolmasından coşku duyuyordum. İlk kez orada yalnız kendine ait olma duygusunun o kadar da önemli olup olmadığının sorgulanması gerektiğini düşündüm. İçimi bir huzursuzluk kapladı. Kendimi konuşmalara veremiyordum. Halil'e baktım, yüzü daha ışımıştı sanki. (Seninle olmak istiyorum. Seninle özgür olmak.. Kendi kendimize yanarken, alevlerimiz birleşti. Bir tanem, seni ölüm kadar seviyorum, seni ölüm kadar istiyorum.) Fadik örgülerini arkaya atmış, yüzü pençe pençe pembelenmiş, can kulağıyla dinliyordu. Ona baktığımı fark edince, dudaklarını canı sıkılmış gibi birbirine bastırdı ve başını çevirdi. Halil, ikimizin arasındaki gerginliğin hep sürecek olmasından kaygı duyar gibi bize bir süre bakıp gözlerini yere dikti, sonra başını kaldırıp konuşan üniversiteliyi dinlemeye koyuldu.

(Fadik olmadığında sanki Halil bana daha başka, daha yakın davranıyor. Neden Fadik olmadığında daha yumuşak bana karşı?... Fadik onu kontrol eden, yargılayan bir mekanizma sanki. Halil'in buna gereksinimi mi var?..)

O gün bizi basacağı söylenen lise gelmedi. Onları korkuttuğumuzu, bunun için cesaret edemediklerini düşünüyorduk. Güven içindeydik. Ancak, üniversiteliler bizi her gün koruyamazlardı ya?.. Belli ki en zayıf günümüzde birdenbire ortaya çıkacak, bizi gafil avlayacaklardı. Yalnız o günlük zafer bizimdi. Türküler söyleyerek gruplar halinde dağıldık. Bir ara Fadik'le Halil'in birkaç üniversitelinin arasında uzaklaştığını gördüm. Onlara yetişmedim. Ağır adımlarla eve yöneldim. Merdivenleri çıkarken, benim gibi "aşağılık" hippilerle olmaya karar vererek hızlandım, daire kapısını gürültüyle açıp kapadım. Evde kimseler yoktu. Formamı soyunup beyazlanmış dar blucinimi, aztek desenli kazağımı, koyun postundan ceketimi giydim. Ensemde sıkıca bağladığım saçlarımı çözüp parmaklarımla taradım, şakağımdan bir tutamını ayırıp ince ince ördüm. Parmaklarıma iri taşlı hantal yüzükler taktım. Heybeme bir paket Gitanne, bir paket Birinci atarak yola koyuldum. O saatlerde o

"sefil güruh" bilardo salonunda olurdu.

Bilardo salonuna girdiğimde, masaların etrafına göz gezdirdim. Sadık ortadan düz bir çizgiyle ayrılmış sarı düz saçlarını ikide bir silkeleyip arkaya doğru atarak bilardo oynuyordu. Masanın öbür yanında duran Totem, elini o günlük kız arkadaşının beline dolamış, ağzındaki sakızı dilinin üzerinde bir o yana bir bu yana çevererek sırasını bekliyordu. Barbar'la Caroline, büyük pencerenin kenarındaki deri koltuklarda oturmuş, aralarındaki sehpanın üzerinde ellerini birleştirmiş, göz yogası yapıyorlardı. İkiz kardeşler, biraz önce aralarında patlak vermiş kavgadan öfkelerini zor bastırarak çıkmış bir yüz ifadesiyle bir kenarda kola içiyorlardı.

Oyun Totem'e geçtiğinde, hemen yanındaki kızın belinden elini çekti, ıstakasının ucunu tebeşirledi. Eğilirken kızı öteye doğru umursamazlıkla iteledi, kız itelendiği yerde kaldı. Fildişi toplardan birine vurmasıyla çekilmesi bir oldu.

Saçını silkelerken bana doğru bakan Sadık'ın yanına yürüdüm. Onun dingin bir gülüşle daha aydınlanan yüzü, yine içimi ferahlatmıştı. Birazdan morga gideceğimizi söyleyince, için için sevindim. Bir sandviç tabağı ve kola söyleyerek Hepşen'le Hepgül'ün yanlarına gittim. İkisinin de sevgilisi gelmemişti ve bu yüzden birbirlerine sataşıp duruyorlardı. Açılan kapının serinliğiyle dönüp baktım, Sumru tiftik kabanıyla daha irileşmiş görüntüsüyle orta yerde duruyordu. Kalın camlı kelebek gözlükleri buğulanmış, geçici körlüğünün geçmesini bekler gibiydi. Yere bakarak gözlüğünün sapını tutması, bileklere doğru incelen uzun bacaklarını yeni yürüyen çocuklar gibi iki yana açması, yüzünü çaresizlikle buruşturmasıyla yardım ister gibiydi. Garsonun sehpaya bıraktığı sandviç tabağını iterek kalktım, Sumru'nun yanına gittim. Koluna girerek oturduğumuz yere götürdüm.

Sumru kâh gülerek kah ciddileşerek, eğer onu almadan bir yere gitseydik,üzüntüden kahrolacağını söylerken, tabaktaki küçük sandviçlere bakıyordu.

"Alsana moruk..." dememle tabağa uzandı, sandviçlerden birini alarak minik minik ısırarak yedi.

Caroline'le Barbar, heykel kıpırtısızlığıyla birbirlerine bakıyorlardı. Kırpıştırmadan birbirlerine diktikleri gözlerinden

küçük damlalar halinde gözyaşları akmaya başladı. Totem'in ıstakasını sert bir şekilde sehpaya indirmesiyle, bakışlarını yavaşça ona çevirdiler. Neden sonra Barbar ıstakayı aldı, kalın ucuyla Totem'in kasıklarına şişler gibi iteledi. Totem ıstakanın ucunu tuttu, bir kez daha itelemesine yardım eder gibi çekti. Barbar hızla iteleyince, Totem'in yüzü acıyla kasıldı, hemen yanındaki tabureye kendini bırakıp iki büklüm oldu. Havadaki elektriklenmeyi sonlandırmak isteyen Sadık, ıstakayı Barbar'ın elinden alarak bilardo masasının yanındaki yerine astı, Totem'in kıvırcık saçlarının arasına ellerini daldırarak başını kaldırdı, Totem hazla bakıyordu.

Geçmişte bir morg olan taş binanın bodrumu, disko için paramız olmadığında ya da Sadık'ın Pink Floyd'la "uçmak" önerisi üzerine gittiğimiz bir yerdi. Üst katta oturan Sadık'ın ailesi, oranın bu şekilde kullanılmasından rahatsız, toplandıklarında ne halt ettiklerini bilmedikleri biz ayyaş hippilerden huzursuzdular. Sadık'ın babası genellikle hiç görünmezdi. Ancak, hırçın annesi ve afyon yutmuş gibi bakan soluk benizli mat saçlı evde kalmış ablası hep pencerelerdeydiler. O gün de rengârenk giysilerimiz, el ele, sarmaş dolaş görüntümüzle binanın önünde belirir belirmez , annesi pencereyi açıp haykırmaya başlamıştı bile:

"Gidin buradan, serseriler!... Başka yerde ayıklayın bitlerinizi!"

Haykırışlarını gene duymazlıktan geldik, hiçbir şey olmamış gibi yürüyen Sadık'ın peşinè takılarak morga girdik. İçeri girer girmez, yüzümüze keskin bir buzdan cam çarpmış, tuzla buz olup dökülmüştü sanki. Bir kenarda duran elektrik ocağı yakıldı. görkemli Dual'e Pink Floyd LP'si kondu, sigara patlatılarak büyülü tabanca ayini başladı. Ek yeri dille ıslatılıp bir tarafından üflenince boydan boya yarılan sigaraların tütünleri boşaltılırken, Sumru kabanını çıkararak ortadaki büyük ölü taşının üzerine yaydı, kendini yukarı zorlukla çekerek sırtüstü uzandı, gözlerini kapadı.

O sağlam taş ayaklar üzerinde duran büyük buzul taş, hiçbirimizin ciddiye almayışına inat, bütün varlığıyla orta yerde kesin bir kararlılıkla sonsuzca duracakmış gibiydi. Hani bir türlü yıkılamayan, buldozerlere, başka bütün yıkım araçlarına kar-

şı duran, sonunda caddenin tam orta yerinde kalmasına çaresizlikle izin verilen türbeler gibi, kimse onu yerinden oynatamaycaktı.

Sumru, yattığı yerden bedenine işlemeye başlayan soğuk taşa ayaklarını ve ellerini, başını daha da yasladı, başını yavaş yavaş taşa vurmaya koyuldu. Aşağılara sarkan uzun sarı saçları, dalgalanıp duruyordu. (Ölemiyorum. Bir türlü ölemiyorum... Kaç kez oldu. Kurtarmayın artık, yoruldum... Gözünüzde hiç değerim yok. Çok duygusal olduğum için beni aşağılıyorsunuz. Yalnız akıl yönümle hareket etmemin bir yolu var mıdır?.. Yapamam ki, ben yapamam... Oysa, duygusal halim daha çok işimize yarar. Beni kullanabilirsiniz, sonuna kadar. Tek istediğim, cumartesileri yalnız kalmamak.)

Taş duvarların dibine atılmış onlarca yumuşak mindere yatarcasına oturduk. Sadık'ın hazırladığı bir ucu geniş sigarayı yakmasıyla ona biraz daha yaklaştık. Sumru bedenine uymayan bir yumuşaklıkla yattığı yerden süzülerek sokuldu. Değerli mistik bir emanet gibi ele alınan sigara ciğere doğru üflenerek çekiliyor, hemen dudaklar sımsıkı kapanıp büyü içeride bir süre zaptediliyor, neden sonra, posası çıkmış çelimsiz bir duman dudaklardan dışarı süzülüyordu. Ağır ağır havaya yayılan duman, ölü taşının üzerine bir yağmur bulutu gibi toplanıyordu.

Suskunluklar art arda dizilirken, ara ara kısa mırıltıların olduğunu ayrımsadım. Dikkatimi yoğunlaştırmaya çalıştım. Totem'di. Tanımadığı, görmediği, yalnız hayalinde olan bir çingene kızına âşıktı. İşte o an kızın hayaliyle yüz yüze gelmişti. Hiç uyumayan, zırdeli, "Vay anasını!" güzelliğindeki sefil ve ayyaş bu kızla birlikte Roger Waters'a katılıp cılız çığlıklar atıyorlardı. Yanındaki kız pançosuna sarınmış, belli ki ilk kez katıldığı bu ayinden şaşkın, Totem'e öfkeli, diğerlerine hayran ve uzak bir yalnızlık içinde kıvranır gibiydi. Barbar ve Caroline gene bir kenara çekilmiş, birbirlerini gagalayan kuşlar gibi öpüşüyorlardı. Sumru sırtını ölü taşına dayayarak yere oturmuş, uzattığı bacaklarının üzerine ellerini koymuş, için için ağlıyordu. (Seninle dolmak istiyorum. Ak içime, her yerimi ele geçir... Gelmiyorsun, katılmıyorsun. Gelişlerinde de acı veriyorsun... Neden yememi engelleyemiyorum, bilmiyorum. Üst ve alt dişlerime tel taktırmamı söylüyorlar. Beni seveceğini bilsem, ya-

parım. Beni seveceğini bilsem, her şeyi yaparım!.. Bana gelsen, bir ay yemem... Ne olur bir şans ver. Herkes el ele yürürken, bir kez elimi tut, utanmadan... Yapamazsın, değil mi?.. Tanrım!.. Beni sevmemenden korkunç bir acı duyuyorum. Sev beni yalvarırım.)

Sumru'nun hiç durmayacakmış gibi ağlamasından paniğe kapılmıştım.

"Neden ağlıyorsun?.. Söyle, neden?.."

"..."

Kapının yumruklanması üzerine biraz toplanır gibi olduysak da, Sadık'ın annesinin haykırışlarını duyunca umursamazlıkla yerlerimize yayıldık. Sumru'nun gözyaşları dinmiş kirpiklerini kırpıştırarak bakıyordu. Bu Sadık'a otoritesini bir türlü kullanamayan kadın, çıldırıyla bağırıyordu:

"Açın kapıyı! Ne bok yiyorsunuz içeride! Yatılı okula göndereceğim seni Allah'ın cezası!.. Al bu orospularla ibneleri, başka yere defol git! Yoksa polis çağıracağım!.."

Kadın sesi kısılana kadar bağırdı. Sonunda öksürük ve öğürtülere boğularak yukarı çıktı. Sadık iki yüzü de dinlenen plağı kaldırdı, özenle tutarak kılıfına soktu. Bir başka Pink Floyd albümünü seçerek kadife bezle temizleyip pikaba koydu. Başını dizime koyarak gözlerini kapattı.

(İnsanların birbirlerine karışmadıkları bir yer var mıdır? Birbirlerini ele geçirmedikleri, sorgulamadıkları, yargılamadıkları?.. Kat-man-duuu... Bir gün mutlaka Nepal'e gideceğim. Dilediğim kadar esrar içip mistisizmin tüm boyutlarına geçeceğim. İşte cennet orası! Evrensel din Budizm'in topraklarında, yaşadığımı fark edeceğim. Bana en uygun ibadet şekli de bu. Benim gibi marjinal birinin itilip kakılmadan nefes alıp vereceği bir rüya şehri Katmandu... İşte o zaman bu kadından kurtulacağım... Bu kanlı pedikür leğenine ayaklarını sarkıtmış kadın, nasıl benim annem olabildi?!.. Akşama kadar pis bigudilerle sarılmış saçlarla dolaşıyor, cilası dökülmüş uzun tırnaklarıyla yemek yapıyor, salata tabağının içine öksürüyor, kararmış parmak uçlarını yalayarak açtığı gazete sayfalarına şöyle bir baktıktan sonra ortalara atıyor. Pis bıyıklı! Umarım, artık babamla yatmıyorlardır. Ablamı delirtti, beni delirtemeyecek. Ele geçirilmeyeceğim... Ona rağmen, dünyayı seviyorum. Arkadaşlarımı,

Pink Floyd'u, morgumu. Ona inat, hep gülümsemek istiyorum. Onun duygularımı altüst etmesine izin veremem. Onun dışında, dünya güzel... Onun dışında her şey güzel.)

Sadık'ı rahatsız etmekten çekinerek uyuşan bacağımı oynatmıyordum. Hep acemilikle içtiğim büyülü sigaradan sonraki sersemlik de hiç hoşuma gitmiyordu. Zihnimi hep berrak, ışıl ışıl tutmak istiyordum, neye yarayacağını bilmeden. Hayatımda buna değecek bir dönüm noktası olana kadar da böyle gitmeliydi. Ama bedenime yaptıklarımla kusmalar ve iştahsızlıklar arasında sürünüp duruyordum. Kaybettiğim kilolar da bir daha geri dönmüyordu. Ne kendimden ne başkalarından memnun olmama halim açıkça belli oluyordu. Çevremde yaşanan her şey abartılı geliyordu.

(İnsanların neyin peşinde olduklarını bir gün anlayacağım. Aykırılıkları da sıradanlıkları da eğreti yaşıyorum. Bu eğretilikten ancak kendimi tanıyarak sıyrılacağımı seziyorum. Bana bir ayna gerek kendimi görmek için. Başkalarında kendimi görmek istemekten vazgeçmeliyim. İnsanın bir başkasında kendini görmesi için, kendini ona olduğu gibi bırakması gerek. Ben kendimi kimseye bırakamam. Yalnızlık güzel, bir de ne yapsam etsem başkalarının da olacağını bilmek olmasa... Bir Halil, bir Sadık var. Halil'i seviyorum, Sadık'ı da. Halil'den vazgeçmek istemiyorum, Sadık'tan da. Ama onların ikisi de bana bağlanamazlar. Halil'in hedefleri var, Sadık'sa kendini kendince yaratmış. Birlikte olursak, onun sevgilisi olursam, onun dünyasında, onun kurallarıyla olur. O zaman ben ne olacağım?..)

"Başımı taşımaktan yorulmadın mı?"

"Yok... Evet, yoruldum."

Sadık doğruldu, bu kez ben başımı onun dizine koyarak uzandım. Sadık önce kendi saçlarını sıvazlayıp düzelttikten sonra, düzgün dişleriyle gülerek benim saçlarımı okşamaya başladı. (Hepşen'le Hepgül'ü saymıyorum, bir sen, bir de Sumru kaldınız. Belki o kadarını istemiyorum. Öylesinden hep midem bulanmıştır, vıcık vıcık salgılar içinde git-gel'den, kızların apış arasına yayılan sümüksü atıktan ve her türlü pislikten. Ama seni öpebilirim, saçlarını okşayabilirim. Çok güzelsin. Bir kelebek... Seni seviyorum... Seni seviyorum...) (Bakışların, gü-

lüşün, saçların... Halil'e hiç benzemiyorsun. Sen çok narinsin. Çok sevecen. Hırsların yok. Çok sıkışırsan, her türlü kötülükle alay edersin. Bilmem ama, Halil'in bayrak sallayarak gittiği hedefe, ellerin ceplerinde usul usul yürür gider gibisin. Gözlerin ne güzel. Öp beni. Yalnızca öp, yanağımda gezdir dudaklarını, dilinin ucuyla dilime dokun, emmeden bir kez daha dudaklarımdan öp...)

Sadık, ensemden kaldırıp başımı yükselterek beni öptü. Bu yumuşakça dokunup kısa bir süre kalış, sonra yavaş yavaş ayrılışla karnımda bir ürperti dolaştı. Gözlerimi yumdum.

Sumru gözlerini bir noktaya dikip öylece kalmıştı. (Bedenimdeki şişkoluk ve yüzümdeki bu aptal maskesinin onları şaşırttığını biliyorum.) Hepşen'le Hepgül dalgın dalgın ona bakıyorlardı. (Kocaman aptal bir kız çocuğu gibi./İri yarı aptal bir kız.) Totem hâlâ çingenesiyle konuşuyordu. (Biliyorum, benim için fahişelik bile edersin. Sen benim en arsız sevgilimsin. Bir senden vazgeçemem.) Barbar'la Caroline birbirlerine sarılmış, uyuklar gibiydiler. (Sevgim olduğunda, nefretim de oluyor. Bu ikisini birbirinden bir ayırabilsem!..) (Rather than fight each other, you love each other!) (Onu sevmemeliydim.) (We loved ourselves) Bir ara aynı anda gözlerini açtılar ve birbirlerinin yüzlerini görmekten irkilmiş gibi yüzleri kasıldı. Bakışlarına öfke doldu, birbirlerinin bedenlerini kavrayan elleri nefretle kendi bedenlerine döndü. Artık düşman gibiydiler. Barbar yerinden doğrulup Caroline'den uzak bir yere çöktü. (Allah kahretsin, gene irtifa kaybettim!) Totem olmayan noktadaki bakışlarını Barbar'a dikti. (Bu süprüntülerin hepsi palavra! Yalnız diskoda ya da gece sokakta vahşi bir çekiciliğe bürünüyorlar. Ama sen... Gün ortasında, güneş altında dahi güneşten güçlü ışık saçıyorsun. Seni seviyorum. Bir seni, bir o çingeneyi. Yooo, bu seni rahatsız etmesin, gerçekte olsaydı onu sevmezdim. Hiç olmayacak, ama sen... "Haşiş, haşiş" diyen o büzük ağızlıyı def et moruk. Bak, buradayım. Ben buradayım. Seni seviyorum. Seni ölümüne seviyorum. Düşün bir, sen de ölümü ve sevgiyi seviyorsun.)

Hepşen'le Hepgül, birlikte ayağa kalktılar. Onların belli bir saatte evde olmaları gerektiği için bu yadırganmadı. Ancak bu kez Sadık'ın önerisiyle hep beraber -durgun ve yorgun yüz-

lerle- toparlanıp çıktık. Bir an yukarıdaki pencereye baktım. Sadık'ın annesi öfkeden çakmak çakmak gözlerle, çaresizlikle, ama bir gün mutlaka hakkımızdan geleceği inancıyla bize bakıyordu.

Yollarda yürürken, bize sataşkan bakışlar atan kimilerine hiç aldırmıyorduk. Bazıları da laf atıp küfrediyordu. Erkekler kanı kılıklı, kızlar orospuydu. Pis hippilerdik, ayyaşlardık, esrarkeşlerdik, her türlü hastalık pislik de bizdeydi! Güvenlikli bölge Kuğulu Park'a kapağı atarken, Hepşen'le Hepgül bir taksiye atlayıp Çankaya'ya doğru yol almaya başladılar.

Taksi şoförü dikiz aynasından sürekli iki kıza bakmaktadır. Hepşen'le Hepgül suskundur. Yüzlerinde belli belirsiz bir tedirginlik vardır. Artık birbirlerine ortak bir soruna sahip insanları yakınlığıyla bakmaktadırlar. Taksiden inerlerken, otostop yapabilecekleri halde parayı böyle sarf etmiş olmaktan sıkkın, metalleri aralarında birleştirip şoföre uzatırlar. Hızlı adımlarla kaldırımı, bahçeyi geçip apartmana girerler. Asansörün aynasında saçlarını düzeltirlerken, dillerinin üzerinde küçük nane şekerleri kaydırmaktadırlar. Küçük birer parfüm şişesi çıkarıp telaşla şakaklarına, boyunlarına, bileklerine, enselerine sürerler. Asansör durduğunda, hazırlıkları bitmiştir. Kapısını gürültüyle açıp kapatırlar. Babaları onları daire kapısında beklemektedir. Alışkanlıkla pabuçlarını eşikte çıkarıp onun uzattığı naylon torbalara koyarlar. Dışarı basmamaya çalışarak içeri doğru atlarlar. Çanta, manto, ne varsa, girişteki dolaba konur. Elleriyle bir yere dokunmaları yasak gibidir. Adam önde kızlar arkada banyoya doğru yürürler. Babalarının açtığı kapıdan içeri girerler. Üzerlerindeki çıkarıp kirli sepetine atarlar. Yalnızca iç çamaşırları kalmıştır, onları da çıkarıp ilaçlı suyla dolu bir kaba bırakırlar ve küvete girerler. Babaları arada bir içeri bakarak onları denetlemektedir. Banyoları bittiğinde bembeyaz bornozlarına sarınıp salona gelirler. Yurtdışından gelmiş bir tıp dergisini karıştıran babaları dergiyi bir kenara koyup ellerini kolonyalar ve kızların yanına gelir. Islak saçlarını kaldırarak boyunlarını inceler, bornozlarının önünü aralayarak göğüslerine şöyle bir bakar, en son tırnaklarını kontrol eder. Bunlar olurken suskun duran kızlarına gözdağı verircesine bakıp dergisini okuma-

ya döner. Yorucu bir görevin üstesinden gelmiş gibidir. (Her şey bulaşıcı!)

Kızlar sessizce odalarına giderler. Kurulandıktan sonra yataklarının üzerine bırakılmış ütülü geceliklerini giyip uzanırlar. Zil çalar. Anneleri gelmiştir. Aynı işlem ona da uygulanacaktır. Gene yemeğe oturmaları epey sonra olacaktır. Somurtarak birbirlerine bakarlar. Her an infilak edecekmiş gibidirler. Hepşen sakinleşmek ister gibi gözlerini kapatırken Hepgül başucundaki radyonun düğmesini çevirir. (Vivaldi... Ruhumu sakinleştir, düşüncelerimi düzene sok... En büyük düşüm, şu "baba" dediğim yaratığın bir gün parmağının ucunu bile kıpırdatamayarak felç olması. Bu yalnızca gözlerini iki yana çevirebilen pancar suratlı şişkoya etmediğimi bırakmayacağım. Oraya buraya dokundurduğum parmaklarımı her yanında dolaştırıp, öfkeden kudurmuş bakışlarını seyredeceğim!.. Yalnız yemekten önce ellerin yıkandığı, kitaplara dokunduktan sonra ellerin kolonyalanmadığı, başka her türlü nesnenin zırt pırt dezenfekte edilmediği bir hayat istiyorum. Bir de hayvan, evet kesinlikle bir hayvanım olmalı. Belki bir kedicik. Yumuşacık tüylerini sakınmadan okşayabildiğim, aşılarını yaptırıp yiyeceklerini hazırladığım sevimli bir kedicik. Tıpkı İnci'ninki gibi.)

Hepşen midesine giren bir sancıyı dindirmek için, başparmağını göbeğinin üstünde bir noktaya bastırır. Bir süre öyle kalır. (Maide'yle kavga ettiklerinden beri, İnci daha seyrek takılır oldu aramıza. Maide kolejden kaydını bir devlet okuluna taşıdıktan sonra, tuhaf sevdalara kapıldı. Üstü başı dökülen, anarşist kılıklı bir oğlanın peşinde dolaşıp duruyor. Belli etmek istemese de ona hayranlığı gözle görülür, elle tutulur bir hal aldı. Ondan yüz bulsa, hiç yanımıza uğramayacak. Kendi fikirleriyle bağdaştırıp paralellik kurduğu bazı siyasal görüşleri tam olarak kavrayabilmek için yoğun bir çaba içinde olduğunu söylüyor. Bu çabalar onu içinden çıkılmaz bir karmaşaya soktuğunda ise soluğu morgda, Sadık'ın serin ve güvenli kanatları altında alıyormuş.)

Hepgül midesinde bir ezilmeyle yüzünü buruşturur. (Yarın İnci'ye gideceğiz. O da ipek gömlekli, bıyıklı, yaşlı erkeklerden ne anlıyor sanki? İnci de pek genç sayılmaz, hepimizle arasında en az üç dört yıl fark var ama bunu pek önemsemiyo-

ruz... Neden aramızdan biriyle değil de nerede tanıştığını bilmediğimiz o kara suratlı adamlarla oluyor? O karanlık adamları yanımızda görmek istemediğimizi biliyor olmalı. Belki de bunun için onlarla olduğunda aramıza girmiyor. Bir tek Maide bunu önemsiz buluyor. İnsanlar kimi isterlerse onunla olabilmeli, yürümeyen ilişkiler de üzerinde fazla düşünmeden bitirilmeliymiş. Araları bozulduktan sonra bile bu konuda hep aynı fikirde kaldı.)

Geriye dönüş. İnci'nin evi. Bir kedi halının üzerindeki bir zeytin tanesiyle oynamaktadır. İnci telefonu oradan oraya taşıyarak son bıyıklısıyla konuşmaktadır. Annesi salona bir kurabiye tabağı getirir ve çıkar. Maide, Hepşen ve Hepgül kurabiyeleri yemeye koyulurlar. İnci ahizeye art arda öpücükler yolladıktan sonra telefonu kapatır ve yanlarına gelir. Gamsız kedersiz, uçarı meşrep bir hali vardır. Hepşen şakacı bir ses tonuyla:

"Bu hangisiydi?.."

"Benim için, herifler değil önemli olan, onlarla yaşadıklarım.

"Haydaaa! Böylesi de!.."

"Önemli olan, âşıklar değil, aşkların içinden geçerkenki duygularım. Nasıl olsa, bütün aşklar aynı. Nasıl olsa, anlayışlı birine hiç rastlayamayacağım."

Hepgül küçümser gibi bir yüz ifadesi takınmıştır.

"Yani herkesle aynı şekilde mi öpüşüyorsun?.."

"Ben kaç türlü öpüşme, kaç türlü koklaşma, kaç türlü kucaklaşma, kaç türlü düzüşme olduğuna bakarım... Ne tuhaf bir soru öyle!"

Maide, konuyu değiştirmek ister gibidir.

"Şey diyecektim... Şu kedi..."

İnci atılır:

"Bırak şimdi kediyi. Oynuyor işte hayvan."

Hepgül, yargılayan bir ses tonuyla araya girer:

"Neden erkekleri sadece erkek olarak görüyorsun? Onlarla bazen dost da olunur?" İnci kahkahasını tutamaz.

"Heriflerin çoğu arkadaşlık ya da dostluk için bir kadını seçmez. Seçtikleri genellikle erkek gibi kadınlardır. Kadınlığını inkâr etmiş kadınlar..."

"Ne kadar kötümsersin!.."

"Sadece gerçekçiyim... Sizin kadar öğrenimim yok. Lafı sizin gibi giydiremem ama şu dünyayı iyi bilirim... Hem ben öyle erkek müsveddeleriyle vaktimi harcamam. Benden üstün olmalı. Aklım ermediğinde, beni yola getirmeli."

"Dayak da atsın ha, ne dersin?"

"Hımmm, olabilir..."

Maide, İnci'nin su gibi duru cildine, badem gözlerinin üzerinde incecik kavis yapan kaşlarına, kemersiz burnuna ve biçimli dudaklarına baktı; birden bu yüzün kana bulanmış haliyle sarsılarak gözlerini yumdu. Hepşen'le Hepgül, İnci'ye alaycı bir ifadeyle göz attıktan sonra birbirlerine bir şeyler anlatmak ister gibi bakarlar. Bu aşağılama, İnci'nin gözünden kaçmaz.

"Beni en kahreden şeylerden biri ne biliyor musunuz?.. Sevdiğim insanların benim hakkımda birbirlerine yüz göz işaretleriyle bir şeyler anlatmaları."

Hepşen pişman olmuş gibidir.

"Yanılıyorsun..."

"Peki, beni bırakalım... Bunu başkalarına da yaptığınızı kaç kere gördüm. Diyelim ki o insan, bir durumun farkında değil. Bilgisiz, cahil, olgunlaşmamış, yaşamamış, her neyse!.. İmalı bakışlarla dışlayınca ne oluyor?.. Neye yarıyor bu?.. O kişi bilgisiz, cahil, her neyse, olduğu gibi kalıyor. Onu öyle bırakmak, ne de burnu büyük bir davranış... Arkadaşlık, dostça yaklaşım, insanca ilişkiler nerede?.. Biz çok mu zamanı olmayan insanlarız?.. Biz Türküz, bizden daha çok zamanı olan başka bir millet yoktur!"

Kedi kucağına atlayınca, İnci konuşmasına ara verir, onu sever.

"Boş verin... Güzel erkeklerden söz edelim. Erkek gibi erkeklerden."

Maide, sesi giderek titreyerek saldırıya geçer:

"Onlardan başka düşündüğün yok!.. Sen aslında hiçbir şeyi sevemezsin, hiçkimseye gerçekten âşık olamazsın! İnsanları ve hayvanları sevmiyorsun. Gerçekte onları kullanıyorsun! Senin için en önemli olan gene kendinsin... Şu kucağındaki kediyi bile bencilliğinden... Allah kahretsin!"

İnci'nin yüzüne bir durgunluk çöker, anlamak ister gibi Maide'ye bakar, sonra kendini savunurcasına ama suçlu bir sesle:

"Ben hayvanları severim" deyip bir yanıt beklercesine gözlerini Maide'ye diker. Maide, bağırmamak için kendini zor tutuyor gibidir.

"Hayvansevermiş!.. Bu kediyi beslemek için kaç kuzu ciğeri, kaç tavuk budu, kaç koyun dalağı tükettiğini biliyor musun?!..

Herkes suskunlukla birbirine bakmaktadır.

Hepgül'ün nefes alışları, uykuya daldığını göstermektedir. Hepşen içinde bir boşluk ve yalnızlık duyar. Sancıyı dindirmek için göbeğine bastırdığı elini aşağılara indirir. Geceliğini yukarı çekerek klitorisini okşar. Göğsüne doğru bir ürpeti yayılırken alt dudağını dişlerinin arasına alır. Bir eli de göğüslerine gider. derin bir hoşlanma duygusu içindedir. (Mastürbasyonu keşfettiğimden beri, bedenimi daha çok seviyorum.) Klitoris ve göğüs uçlarında dolaşan parmakları hareketini hızlandırır. Bütün beden bir anda kasılır, gözkapaklarına kadar yayılan bir haz küreleri patlamasının sonunda, kurşun gibi bedenini uykuya bırakır.

Yıldızsız bir gecenin karanlık perdelerle Ankara'nın üstünü kat kat örttüğü bir anda, sokaklardan, köşe başlarından, kuytulardan yükselen fısıltılar, rüzgârın uğultusuyla dağılıp gitmektedir. Dokunulmazlığının bilincinde bir sırıtışla kaykıla kaykıla yürüyen bir zırdeli, insansızlığa bürünmüş Kızılay'da seyrek geçen otomobillerin aralarından süzülerek Güven Park'a girer. Ardında kalan bir öbek polisin bakışları onu bir anlık yakalamış, sonra bırakmıştır. Soğuk bir kimsesizlik içindeki park, adamı gönülsüz bir ev sahibi gibi karşılar. Toz toprak, kusmuk ve şarap lekeleri içindeki banklarından birini ona sunar. Adam banka gövdesini kum dolu bir çuval gibi bırakıp solur. Sonra:

"Heee?!" der inanmazlıkla. "Heee?!" "Heee?!..."

(Hee, demek öyle!... Demek oğlumu bir kurşun yere sermişti! Tanrı bilir ya, kanı hâlâ akıyordur, hışır hışır. Bütün kurşunlananların kanları akıyordur, küçük dereler gibi, toprakta

yataklar açarak. Tanrı bilir ya, o küçük dereler birleşiyor usul usul. Koca, görkemli bir nehir olacak, bekleyin. Ben burada bekliyorum. O nehir, bu şehri seller gibi yutacak. Bütün evler, ağaçlar, insanlar kızıla boyanacak. İşte burada bekliyorum. Dereler birleşirken seslerini dinliyorum. Yarın, belki öbür gece. Tanrı bilir ya, belki bu gece!... Zamanıdır, olsun.. Sonra şimşek çıkacak. Sonra yağmur... Her şeyi temizleyecek. Bu şehir işte o zaman yeniden doğacak. Tanrı bilir ya, acım o zaman silinecek).

"Heee?!" "Heee?!" "Heee?!"

Koltukaltlarındaki birkaç kitabı bedenlerine sıkıca yapıştırmış Halil'le Akşit, parktan gelen seslerle bir an irkilip sokaklardan birine saparlar. Konuşmadan, acele ve sessiz adımlar atmaktadırlar. (Komandolara rastlamadan eve varsak!) Sararmış yüzleri vitrin ışıklarında madeni birer heykel gibi parlamaktadır.Tutulmuş olduğunu düşündükleri köşebaşlarına uğramamak için yollarını uzatırlar. Aralarında sessiz bir anlaşma varmış, önceden konuşup kararlaştırmış gibi yönlerini kıvraklıkla değiştirip, sokak aralarından, apartman bahçelerinden akıp giderler. Sonunda, sağa sola kolaçan eden bakışlar atan Halil cebinden anahtarını çıkarır, kapıyı açar, birlikte içeri girerler. Halil bu tanıdık patates ve yağ kokusunu güvenle içine çekip ardından kapıyı yavaşça kapatır. Sedirde uyuyup kalmış annesi, gözlerini açıp onu görünce rahatlar (Ölürse deli olurum) ve sonra her yeri ağrıyormuşçasına bir doğruluşla kalkar, evin tek odasına girip kapıyı kapatır.

Halil üzeri ekmek kırıntıları olmuş masa örtüsünü içindekileri dökmemeye dikkat ederek toplar, çatıya açılan kapıya yönelir. Kapının altından uzanan fare kuyrukları hareket edip yok olurlar. Kapı açılınca, küçük bir fare ordusu ötüşerek düz duvara tırmanıp çatının başka bir bölmesine akarlar. Halil örtüyü oracağa çırpar ve kapıyı tekrar kapatır. Masa örtüsünü buruşuklarını düzelterek yerine serer.

Onu kızarmış gözlerle sessizce izleyen Akşit, bir yandan da esneyerek sandalyelerden birine oturur. Halil küçük tüpün üzerindeki soğumuş yağ dolu tenekeyi alıp yere koyar. Alışkın hareketlerle çaydanlığı suyla doldurup demliğine çay atar. Kib-

riti tek çıkışta yakıp ocağa tutar, üzerine çaydanlığı oturtur. Ocağın sesi geceye yayılır. Alüminyum bir tencerenin dibindeki cipslerden birini ağzına atar, çıtırtıyla yer, tencereyi alıp masaya getirir, Akşit'in yanındaki sandalyeye oturur. Bir o bir öbürü uzanarak ve küçük salonu çıtırtılara boğarak cipsi bitirip boşalan tencereyi masanın kendilerinden uzak bir köşesine çekerler ve getirdikleri kitaplardan birer tanesini açarak okumaya koyulurlar. Halil gözünü kitaptan ayırmayarak bir Birinci yakar, dumanını havaya savurur.

Akşit anlamadığı sözcüklerin üzerinde durmadan geçerken, Halil onların altını kurşunkalemle çizmekte, zaman zaman da yaprakları dökülecek kadar eskimiş bir sözlüğe bakmaktadır. Sözlüğe bakarken zaman kaybediyormuş gibi sayfaları çabuk çabuk çevirmekte, aradığı sözcüğün anlamını sindire sindire okumakta, gözlerini bir noktaya dikip içinden tekrar etmekte, sonra asıl kitaba geçmektedir.

Çaydanlıktaki kaynayan su cayırtılarla taşınca yerinden fırlayan Halil, çabuklukla ocağı kısar, demliğe kaynamış sudan aktarır ve küçük tahta bir tepsiye iki tane ince belli bardakla karton kutusu içinde kesme şekerleri koyar. Bardaklara konan kaşıkların tıngırtısı, Akşit'in uykusunu açmış gibidir. Halil'in masaya getirdiği tepsiye uzanıp ağzına bir kesme şeker atar.

"Babam köye dön, diyor."

Eve geldiklerinden beri ilk konuşan Akşit olmuştur.

"Tarlayla başa çıkamıyormuş. Oralarda ne yapacaksın, ya ölüm ya mahpus, diyor."

Halil, (Bazı insanlar neden anlamak istemiyor!) buruk güler:

"Ölümse ölüm, mahpussa mahpus."

Akşit'in hayalinde babası hep aynı resimdedir. Güneş yanığı yüzü, ensesi, elleri, kolları, çatlamış balçık derisi... (Köye gittikçe nasırlı elleriyle alnımdan yukarı doğru sıvazlayarak okşar. Sert, hoyrat, sevecen, öfkeli. Annemi de öyle severdi babam... İçime ferahlık veren az ve temiz eşyalı, beyaz badanalı evimizdeki o hiçbir yerde rastlayamadığım ot, tütün kolonyası, tereyağı ve yanmış tezek kokusu hep burnumda tütüyor. Burnumda tüten bir başka şey de beşik kertmesi yarimin sacda pişirdiği yufkalar.. Suna'ya yufkayı oklavaya dolaya dolaya çe-

virmesini annem öğretmişti. "Akşit'im beş parmağında beş marifet bir kızla evlenecek. Gelinime her şeyi ben öğreteceğim" derdi.)

Akşit, aynı satırları tekrar tekrar okuduğunu fark eder:

"Anaerkil, komünizmi ve herkesin eşitliğini meydana getirmişti. Babaerkil kişisel mülkiyeti, mirası, kadının bağlılığını ve tutsaklığını getirdi..."

(Beşikte kertmişlerdi, yufka pişirmeyi, bahçe çapalamayı, ineklerle koyunları gütmeyi öğrenmişti ama Suna'nın gönlü daha çok kitaplardaydı. Kitaba ilk gönlümüzü kaptırmamız, Abece'den önce Kuran'la olmuştu. Mescitteki kursa Suna ve onun ağabeyiyle giderdik. Yere vurdukça insanın içini hoplatacak keskinlikte şaklamalarla salladığı sopası ve de görkemli sakalı, şişkin göbeğiyle rahlenin arkasında yükselen hoca, kızlardan birinin [illegible] ucu sıyrılsa, öfkeden deliye dönerdi.)

Akşit, o kargacı burgacık yazıların anlamını bilmemekten duyduğu sıkıntıyı anımsar, derin bir iç çeker. (Suna, anlamını bilmese de sarımsı kalın sayfalara dokunmaktan, ince küçük kitabı evlerinin en temiz, en yüksek yerinde saklamaktan çok hoşlanırdı. Sonra gittiğimiz ilkokulda a'yı b'yi c'yi birlikte öğrendik. B ile a birleşince ba, bir dahasıyla baba; b ile a ba, n ile a na; t, o, p, toop; a ile l al. İşte anlam, işte sevinç. Anlamaktan bilmekten doğan sevinçti bu. Bir topumuz olmasa da, babamızdan bir top istemenin ne demek olduğunu, nasıl olduğunu öğrenmiştik. Rüzgâr gibi uçurmuştuk harfleri heceleri, rüzgâr gibi okuyup esmiştik. Yarışırcasına. Sevgiyle. Gerçi Suna'nın her şeyi şıp diye öğrenmesine içten içe içerlemiyor değildim ama hoşuma da gidiyordu bu zayıf, çelimsiz kara kızın kitapları pata küte geçmesi. Yine de okul sıralarında bilmekten doğan bir sıkıntıya düştüğümde, Suna'ya akıl danışmadım. Biliyormuş da susuyormuş gibi yaptım. Notlarım da ondan düşük kaldığında umursamazlıkla omzumu silkip yürüdüm. Ama o hafıza egzersizlerinde!...)

Geriye dönüş (1). Okulun önündeki bahçede öğrenciler, öğretmenlerinin karşısında yerde oturmaktadırlar. Öğretmen posbıyıklarını çekiştirdikten sonra büyük sayfalı renkli resimli bir kitabı açar. Köstekli saatine bakarak resimlerden birini bir

süre gösterir. Kitabı kapatır. Herkes sırayla resimde neler gördüğünü söylemektedir. Bir tek Suna eksiksiz anlatır. Öğretmen Suna'ya döner:

"Hepsine birer tokat at!..."

Suna arkadaşlarına hafifçe vurur.

"Hızlı vur!"

Suna aynı şekilde hafifçe vurur.

Öğretmen oldukça sert bir şekilde Suna'nın yüzüne tokadını indirir. Suna olduğu yere devrilir.

Geriye dönüş (2). Öğretmen öğrencilerle hafıza egzersizi yapmaktadır. Kitabı kapattığında herkesten resimde neler olduğunu sorar. Bir tek Suna eksiksiz söyler. Öğretmen Suna'ya döner:

"Vur hepsine!"

Suna kaşlarını çatarak yere bakar ve öyle kalır. Öğretmen Suna'nın yüzüne okkalı bir tokat atar. Suna ağlar.

Geriye dönüş (3). Hafıza egzersizi. Öğretmen kitabı kapatır ve resimde neler olduğunu sorar. Sıra ona geldiğinde Suna ısrarla susar. Öğretmenin öfkesi yüzünde bir tike dönüştüğünde birden ayağa fırlar ve zemberekten boşalmışçasına koşarak kaçar.

(Suna'yı özlüyorum. Yüzünü doğru dürüst hatırlamıyorum ama onu bazen dayanılmaz biçimde özlüyorum. Yaşayıp yaşayabileceğim tek tutkulu aşk hikâyesi. Bazen içinde onun da olduğu hayaller kuruyorum uyumadan önce. Güya çatışmada yaralanmışım da hastaneye götürülmüşüm. Bir sedyeye yaralı yatarken Suna beyaz hemşire giysileri içinde, mesleğini iyi bilen birinin bakışıyla yüzüme doğru eğiliyormuş. Sonra beni tanıyormuş, heyecandan dudakları aralanıyormuş, sesi kısılıyormuş da konuşamıyormuş. Bütün tedavim boyunca başımda bekliyormuş. Kendime geldikçe anlayış ve hüzünle gülümsüyormuş. Sonra belki ben fenalaşıyormuşum. Suna "Doktor!" diye feryat edip göğsünü paralıyormuş. Sonra belki ben ölüyormuşum. Suna o günden sonra hayata küsüyormuş. Yine de mesleğini bırakmıyormuş ama artık o kadar istekli görünmü-

yormuş bir tıp neferi olmaya. Değil miymiş ki o beyaz gömlek ve önceleri bir taç gibi gördüğü beyaz kep için beşik kertmesi Akşit'ini bile gözü görmeyip yollara düşmüş, bu da bir bedel olmalıymış...)

"Ölümse ölüüüm, mahpussa mahpus!"

Halil yumruk yaptığı elini şakadan Akşit'in omzuna vurup durmaktadır. Akşit güler ve bardaklara konmuş çaylardan birine uzanır. (Ölümden korkuyorum. Ama ölümden korkmak da söylenmez ki. Ödlek miyim ben?!.. Bırakacağım kendimi, direnmeyeceğim, düşünmeyeceğim. Sadece bırakacağım kendimi bu ırmağa, kenarlardaki ota çöpe yapışıp kalmak erkekliğe sığmaz... İşte Halil! Gözümün yağı Halil. Onunla olduktan sonra, ölüm olsa ne ki? Yeter ki onun gözünden düşmeyeyim. Yeter ki, her zaman onun sağ kolu olayım. Yeter ki hep böyle gecenin bir yarısında sığındığımız evlerde demli sıcak çaylar içelim... Ama biliyorum, bir gün bir kız çıkacak ortaya ve Halil ona aşık olacak. İşte o zaman bitecek. Halil'in yemeğini yapacak o kız, yatağına girecek, yanağını yanağına dayayacak. En yakını olacak. İşte o zaman yapayalnız kalacağım. Bir gün tek başıma....)

(Halil'e biçtiğim kız ne Fadik'e ne Maide'ye benziyor. Fadik yetersiz koşullarla omuz omuza savaşmaktan erkek gibi olmuş, Halil neden erkek gibi bir kızla olmak istesin ki?... Yok, yok, zaten Fadik bacımız. Maide?... Neden bana huzursuzluk veriyor?... Halil ona hepimize davrandığı gibi davranmıyor. Uzak gibi ama bu uzaklıkta bir yakınlık var. Bir ayrı yere koyma ve önemseme var. Bir başka türlü ilgi gösterme var. Yok gibi olanda her şey var... Halil'in gönlü Maide'ye düştü mü bilsem? Hiç söz etmiyor. Sorsam?...)

"Fadik'le Maide...?"

Halil çoktan sayfaların arasında kaybolmuştur. Kurşunkalemle altını tekrar tekrar çizdiği bazı satırların yanına kalemin ucunu koymuş, düşünmektedir. Sonunda anlamış gibi:

"Hıı.... Maide mi dedin?"

" O bizi anlamıyor."

"Anlatmalı o zaman."

"Anlaması gerekir mi?"

"Gerekir."

(Gerekmez. O seni anlamaz. Senin olmasın. O olmasın... Köye dönsem.)

Halil demliğin sonunu bardağına boşaltır. Paketin içinde kalan son sigarayı da yakıp başını kitaba eğer. (Bu sigarayı da içip uyumalı.)

"Köyde bütün dünya benimdi, bütün gelecek. Bütün insanlar benimleydi. Öyle sanmıştım. Buraya gelince, böyle olmadığını anladım. Bana "Bak işte senin yerin şurası' diyorlar. O gösterdikleri yerin etrafını da dikenli tellerle çevirmişler. 'Orada kal, işimize karışma!' diyorlar. 'Buraların sahibi biziz. Alışkanlıklarınla dünyamızı bulandırma. Gelmişşim bir kere, okulumuzda okuyacaksın, sokaklarımızda yürüyeceksin, paran varsa lokantalarımızda yiyeceksin. Ama sonunda git. Artık köyüne mi, yoksa uzaklarda bir yabancı ele mi. Artık orada işçi mi olursun, ne bok olursun bilmeyiz."

Halil gözlerini bir süre ovuşturup Akşit'e bakar. Akşit sürdürür:

"Babam haklı. Doktor olsam ne fayda. Bu dünyada herkes yalnız kendi toprağından şartsız kabul görüyor. Yalan mı? Yalansa, yalan de... Olmayacak iş ama olsa, doktor olsam ne ki?...

Akşit susar, gözlerini masaya diker. Halil gözlerini Akşit'ten çekip odada dolaştırır. İçi kullanılmış yağ dolu tenekeler, torbalanmış cipsler, kırılmaz tabaklar, incelerek desinini kaybetmiş eski halı, rengi solmuş basma divan örtüsü ve tam tepedeki çıplak ampul, yoksullukla orada burada sıralanmıştır. İçini bir sıkıntı kaplar. (Yorgunluğumdan umutsuzluk duyuyorum belki de. Dinlenmeliyim.)

"Sabaha az kaldı. Biraz uyumalı."

Akşit'e yer yatağı hazırlarlar. Halil sedirde başını yastığa koyar koymaz uyur. Akşit onun hemencecik derin nefesler alışını duyunca bir yalnızlığa kapılır. Uyumaya çalışır. Sanki bütün bedeni kilitlenmiştir. Gün hafiften ağarmaya başladığında gözlerini kapatır. (Bir yumuşakça gibiyim. Böyle olduğunda, her şeye üzülürsün. Üzüldükçe kanarsın.) Ağzındaki kan tadını yok etmek için yutkunur. Eski apartmanın içinden yukarılara yükselen seslere kulak kabartır. Ağır demir kapı gıcırtıyla açılır,

sigara ve içkiden sesi kısılmış bir kadın sesi yankılanır. Bir kedi miyavlamasından sonra kapı gıcırtıyla kapanır. Ayak sesleri... Akşit ayak seslerinin peşinden giderken bir düşe yuvarlanır:

Akşit neye olduğunu bilmediği bir şeye öfkelenmiştir. Karnında açlık hissiyle yürümeye başlar. Topuk sesleri yankılanmaktadır. Bir karasinek peydahlanır gözünün önünde, peşine düşer. Yabanıl bir kedi sesi huzursuzca yükselir. Kediyle birlikte sineği kovalamaktadırlar. Kedi kendisini sırtüstü atarak sineğe pençeler indirmeye başlar. Akşit de vurmaya çabalamaktadır. Karasineğin üstüne yıldırım düşer. Ortalığı yanık et kokusu kaplar.

O gün Halil de Akşit de uykusuzluktan kızarmış gözlerle kantinle sınıflar arasında gidip geliyorlardı. Halil bir yandan zihnini süzgeçten geçiriyormuşçasına çevresine bakınıyordu. Forum için kantin katında toplanmaya başlamıştık. Katılım fazlaydı. Hemen herkes yerlere oturmuş, kimileri de geniş sütunlara sırtını dayamıştı. Kantinci sürekli bardaklara çay koyup önündeki tezgâha bırakıyor, ancak daha birikmeden hepsi dağılıyordu. Karısı gelen bardakları yıkıyor, yer yer lekeli bir benzin üzerine ters çeviriyordu. Zaman zaman Fadik'le Akşit sonuna kadar kotarılacak bir görev bilinciyle güvenli bakınıp, birbirleriyle konuşuyorlardı. Ben gidip gelmeyi bırakmış olan Halil'in yanına gitmiştim. Fadik bundan rahatsız, öfkeli bakışlar atıyordu . Bu bakışlara rast geldikçe, başımı başka taraflara çeviriyordum.

Bekleme uzadıkça aralarında konuşanların uğultusu giderek yükseliyordu. Alenen içilmeyen sigaralar, her yeri dumana boğmuştu. Halil artık gelecek öğrenci kalmadığını anlayınca saatine baktı ve elini kaldırdı:

"Arkadaşlar!..."

Uğultu dindi, Halil sesini yeterli tonlamaya indirerek devam etti:

"Burada toplanışımızın nedenini biliyorsunuz. Ancak yine de Akşit genel bir giriş yapacak."

Akşit'in ölgün bakışları canlandı ve Halil'e doğru anlık baktıktan sonra dönüp göze girdi:

"Bugün emek, ekmek ve barış üçlemesinden yola çıkacağız. Dıştan destekli hükümetlerle nerelere varılacağını tartışacağız... Biz devrimci gençler...".

Akşit birden sustu ve kulak kesildi. Dışarıdan yaklaşarak yükselen seslerin bir tek anlamı vardı: Günlerce basması beklenen lise, sonunda gelip dayanmıştı işte!... Birinin attığı slogan diğerleri tarafından tekrar ediliyor, önlerinde ne varsa, önlerine ne çıkarsa kasıp kavuracak bir öfkeyle yaklaşıyorlardı. Bütün salon, donmuş bir kapırtısızlık içindeydik. Telefonun başında bağıra bağıra yardım isteyen okul müdürünün sesi duyuluyordu. Birden oturduğumuz yerden silkinerek ayağa fırlayıp sınıflara koşmaya başladık. Bir yandan da "Faşistlere geçit yok!" diye bağırıyorduk. Yerlere düşen, üzerine basılanlar da olmuştu ama o kargaşada kimse kimseye uzun uzadıya yardım edemiyordu. Yere düşenlerin bazılarına telaşla uzatılan eller, çabuklukla bir çekişten sonra kaybolup gidiyordu. İnanılmaz derecede kısa bir sürede büyük kapıya en yakın sınıflardan sıra, sandalye, masa ne varsa taşındı, üst üste konarak kapının arkasına yığıldı. Halil soğukkanlı bakışlarla okulun öbür girişinin de kapatılması gerektiğini söyleyince, kalabalığın bir kısmı o tarafa yönelmişti. Halil soğukkanlı bakışlarla okulun öbür girişinin de kapatılması gerektiğini de kapatılması gerektiğini söyleyince, kalabalığın bir kısmı o tarafa yönelmişti. Halil de önlerinden koşuyordu. Tam o sırada camlar kırılmaya, sıralar devrilmeye başladı. Çığlıklar, bağırtılar, zaman zaman sloganlar...

Sloganlar bir o taraftan bir bu taraftandı. Fadik eline geçirdiği kırılmış bir sıra parçasıyla üstüne gelenlere vuruyordu. Ben de elime bir tahta aldım ama elime yabancılığından şaşkın, tahtaya bakıyordum.

(Bu ne) Bunun adı ne?... Bir sıra parçası. Tahta... Bu el kimin? Benim. Ben kimim?... Maide. Maide kim, ben miyim?...) O an sırtıma yediğim yumrukla kafamı duvara çarpmış, sonra yere çöküp kalmıştım.

"Neden böyle yapıyorsunuz?... Neden vuruyorsunuz?" diye bağırarak duvar dibinde kafamı korumaya çalışıyordum. Birden içimi bir alev sardı ve iki elimle birden sıkıca tuttuğum sopayı karşımdakilere indirmeye başladım. Gözlerimi sıkıca

yummuştum. (Ne yapıyorum ben! Ne yapıyorum!... Ben bunu nasıl yapıyorum?!) Sopa boşa gitmeye başlayınca, etrafımda kimse kalmadığını anladım. Halil'i görmeye çalıştım, yoktu. Bu sırtımın ortasına yediğim yumruktan, duvara çarptığım alnımdan daha acı veriyordu. Akşit vardı, Fadik vardı, herkes vardı, Halil yoktu. Yerimden doğruldum, bütün bu arbede içinde onu aramaya başladım.

Okulun öbür girişindeki hareket azalmıştı. Kimileri yaralanmış, kırılan camdan kesilen yerlerine bakarak yerde oturuyorlardı. Halil kapıya yakın bir yerde kendini kaybetmiş yatıyordu. Yanına giderken, dizlerimin titremesini durdurmaya çalışıyordum. Önce ona dokunmaya korktum. (Ya öldüyse?...) Birden elini tuttum, sıkı sıkıya tuttum ve seslendim:

"Halil!..."

Çok uzaklardan sesler geliyordu, bağırışlar, çağırışlar, haykırışlar. Ben sürekli söyleniyordum, Halil'in elini tutarak:

"Halil?.. Halil?.. "Halil?.. Halil?.. "Halil?.. Halil?..

Birilerinin omuzlarımdan geriye çekip Halil'in eliyle kenetlenmiş ellerimi çözmesiyle kendime gelmiştim. Derin bir uykudan birden uyandırılmış gibi çevreme bakındım. Haykırışların yerini telsiz ve telefon sesleri almıştı. Son kalan öğrenciler, polis tarafından götürülürken direnmiyorlarmdı. Halil ve diğer yaralılar ambülanslara kondu. Adımlarımı yavaşlattıkça arkamdan gelen sert bir dürtülmeyle hızlanıyordum. Ancak, arkamdakinin kim olduğuna hiç bakmadım, polisin yüzünü merak etmedim. Bindirildiğim arabadaki okulun tanıdık yüzleri de o an beni hiç ilgilendirmiyordu nedense. Başımı kaldırsam, onların ne olacağı beklentisi içindeki korkulu bakışlarını görecektim. Hiçbir şey düşünemiyordum. Her şeye ilgisiz gibiydim. Yalnızca bazı sözcükler vardı kafamda ve bu sözcüklerin içi boştu. (Kan, katı, kapalı, karanlık...)

Götürüldüğümüz yerde de hep bağlantısız sözcükler uçuşuyordu kafamda. (Soğuk, sert, tahta, demir, siyah, metal, kutu,göz...) Kendimi toplamaya çalıştım. (Neden bağırıp duruyorlar?... Neden bu kadar bağırıyorlar?... Kararmış suratlar, paslı dişler, sert bakışlar... Neden, neden böyle bağırıyorsunuz bize?...)

Loş koridorlar, soğuk tahta sıralar, aniden inen ses kala-

balıkları, aniden sessizlikler, mırıltılar, bir de ağlama ve inlemeler... Hep çekiştiriliyorduk, hep itelenip kakılıyorduk. Oradan oraya götürülüyor ve hep bekletiliyorduk. Sonra, inişi çıkışı olmayan bağırtılarla sorular soruluyordu.

"Neden ba-ğı-rı-yor-su-nuz?.."

Kupkuru dilimin üzerinde gezdirdiğim sözcüklerin ardından, karşımdaki üniformalı bedenlere ve sarımsı kara yüzlere baktım, söylediğimi duymadıklarını düşündüm. Birden belimden aşağı bir sıcaklık yayıldı, anüsümün genişlediğini duyumsadım, dizlerim çözülürken gözlerim kardı.

Kendime geldiğimde, soğuk bir bankın üzerinde yatıyordum. Aynı polis arabasına istifleme doldurulurken de gördüğüm bir öğrenci arkadaşımın kucağına başımı koymuştum. Kız, ıslatılmış mendilini alnında gezdiriyordu. Kulaklarımda uğultularla doğruldum. Başımı ellerimin arasına alıp yere baktım. Kaygıyla mızıldanan sesin o kıza ait olduğunu anlamam biraz gecikmişti.

"Velilerimizi çağırmışlar..."

Olduğum yerde ileri geri sallanmaya koyuldum. Annemin böyle bir durumda bana nasıl davranacağını bilememenin sıkıntısı içindeydim. Ama olasılıkla durgun olacak, eve giderken hiç konuşmayacaktı.

"Nişan yüzüğüm düşmüş!.."

Kızın elindeki boş zincire baktım. Yüzüğünü bir zincirle boynunda saklıyordu anlaşılan.

"Babam çok kızacak! İnanmaz ki benim hiçbir şeye katılmadığıma... Şimdi kim bilir ne olacak?.. Belki okuldan alır. Belki nişanlım beni bırakır. Çünkü o anarşist kızların orospu olduğunu söylüyor... Her şey bitti. Yedi kız kardeşle aynı odayı paylaşmanın ne demek olduğunu bilir misin?.. Ranzalardan nefret ediyorum, meyvelerle köftelerin sayılarak tabaklara konulmasından, kardeşlerimle bir örnek giyinmekten de. Her şeyden nefret ediyorum. Beni niye getirdiler ki buraya?.. Ben bir şey yapmadım ki... Bana inanırlar mı?.. Babam geldiğinde, -belki nişanlım da gelir- onlara benim yanlışlıkla buraya getirildiğimi söyler misin? N'olur bunu yapar mısın?.."

Bir süredir sallanmayı bırakmış, karşımda heyecanla sızlanan kızı şaşkınlıkla dinlemeye koyulmuştum.

"Bunu yapar mısın? N'olur..."

Ağzıma dolan salgıyı kızın suratına tükürmemek için kendimi zor tutup yutkundum. Gözlerini iri iri açmış, bakıyordu.

"Yaparım."

Kız derin bir iç çekti. Bir avucunda biriktirdiği zinciri öbürüne akıttı.

Çantamı aradım, yoktu. Nerede kaybettiğimi anımsamaya çalıştım, bulamadım. Çevreme bakındım, okulun tanıdık yüzleri kaygılı bir bekleyiş içindeydi. Kimse birbiriyle konuşmuyordu. Birden Fadik geldi aklıma, bir daha etrafıma bakındım, yoktu. Tekrar başımı ellerimin arasına alarak ileri geri sallanmaya başladım. Oraya getirildiğimizden beri, bazı zamanları kaybederek geçirdiğimizi ayrımsadım. (Ne olurdu bunlar olmasaydı. Ne olurdu Halil'le Gül Bahçesi'nde el ele otursaydık.)

Birden ayağa fırladım, (Ya ona bir şey olduysa?!) korkuyla bir noktaya baktım, sonra yerime oturdum. Göğsümün üstünde bir ağırlık, gittikçe fazlalaşıyordu. Derin nefesler aldım, gözlerimi kapattım.

Sert ve kısa vuruşlardan başka türlüsünü tanımayan duvarlar yeniden yankılandı. Ayak sesleri, mırıltılar, uğultular, kapılar patladı. Artık çarem kalmamışçasına gözlerimi araladım. Arkasına velileri takmış bir polis tam karşımıza durarak şöyle bir bakındı. Kızarmış gözakları yer yer sarıya boyanmıştı.

"Hepiniz bu vatanın evlatlarısınız. Devlete karşı gelmek, vatan hainliğidir. Sizin işiniz, ders çalışmak. Aklınızın ermediği işlere burnunuzu sokuyorsunuz. Şimdilik affedildiniz. Ama gözümüz üstünüzde olacak. Velilerinizle de görüşüldü. Bir daha karşımıza gelirseniz, gözünüzün yaşına bakmayız."

Gerilerde duran annemi görünce suçlulukla gözlerimi kırpıştırmıştım. Neden daha önce değil de o an o duyguya kapıldığımı hiç anlamıyordum. Yere baktım, kalp atışlarım hızlanmıştı. Polisin orayı terk etmesinin ardından iki kalabalık birbirine aktı, bir uğultu yükseldi. Bir an, dizlerinde ayıldığım kızın ağlamasıyla irkildim. Sese doğru döndüm, babasının boynuna sarılmış, katıla katıla ağlıyordu. Bir süre onlara baktım, kolumu tutan anneme döndüm. Bakıştık. Annem haksızlığa uğramış gibi bakıyordu. Zaten o hep benim tarafımdan haksızlığa uğruyordu (!) Bunu artık kabullendiğini ama nereye kadar böyle gideceğini anlamak ister gibi bir yüz ifadesi vardı. İkimiz de ba-

kışlarımızı yere çevirip yürümeye koyulduk. İkimiz de birbirimize bir şeyler söylemek istiyor ama söyleyeceklerimizin sonucunda yoğunlaşacak sıkıntıyı dağıtamayacak olmaktan korkuyorduk.

Binanın dışına çıkmak üzereyken, gördüğüm şeyle yere çakılmış gibi durmuştum. Sanki bir insan ya da hayvan başı duvara defalarca vurulmuştu ve büyük kan lekesinden aşağılara akan damla izleri vardı. Eskimişti ama irkilticiliği taptazeydi.

Yavaş adımlarla dışarı çıktık. Bir ara durup anneme baktım. Bir şey söylemeye hazırlandığımı anladı ve daha önce atılmak istedi. Hemen söze girdim:

"Ben bir şey yapmadım."

"Biz ne olacağız?.."

Öfkeyle arkamı döndüm, annemin önünde yürümeye koyuldum.

"Biz, biz, biz!.." (Ben yaşamımı senden ayırdım! Ne zaman biz olduk Allah'ın cezası!.. Benim açmazlarımda, çıkmazlarımda sen yoksun artık!.. Bir kurtulsam bütün bunlardan! Senden, senin ahmaklıklarından, senin bilgiçliklerinden!..) Sıçarım içine, ben de yaptım! Bana vurana çiçek mi atacaktım?! (Ne yaptığım seni ilgilendirmez! Cici kızın olmayacağım! Kedi gibi yaşamak istiyorum. Beni çileden çıkaran her şeye sırtımı dönmek istiyorum.) Sıçarım içine, seni ilgilendirmez!

Zaman zaman söylenerek yürüyor, arada bir arkaya doğru göz atıyordum. Annem yüzünde süregiden bir acıya katlanmak zorunda olduğunu gösteren bir ifadeyle ardımdan geliyordu. Yolda kimileri kısa bir süre durup eğri bir gülümsemeyle bize bakıyordu. Bunlardan birine doğru tükürürcesine seslendim:

"İyi bak, ben anarşistim! Uzak dur, tehlikeliyim! Orospuyum! Pis hippiyim!"

Annem çabucak arayı kapatıp kolumu sıkıca yakalamıştı.

"Ömrüm hep seni anlama çabalarıyla geçiyor."

"Benim için çabalıyor, Mutlu'yu çabalamadan seviyorsun..."

Kaldırımlar boyunca kol kola yürüyüp gidiyorduk. (Neresi burası? Kim bunlar!.. Ben bu lanet olası yerde çıldıracağım!.. Katmandu dedikleri yere gitsem, kurtulur muyum?.. Evet, oraya gitmeliyim. Şimdi değilse, sonra mutlaka... Bir yolunu bulacağım. Şimdilik her şeye katlanmalıyım. Susmalıyım. Sabrım

çaresizliğimden, çare geldiğinde sabır da bitecek!)

"Mama, ölmek istemiyorum."

"Ölmezsin." (Ya ölürsem?..)

Annemin umursamazlığı canımı sıkmıştı. Bir an öfkeyle yüzüne baktım ve donup kaldım.

"Anne, ne zaman böyle yaşlandın?!.."

Annemin yüzü karardı, yürümeye devam etmem için hafifçe iteledi.

(Yooo, bu kadarı fazla! Yükünle birlikte in sırtımdan!.. Yaşlandım. Yaşadım. Ellerim ve yüzüm buruştu. Umarım sen de yaşlanana kadar yaşarsın... Ya olmadık bir zamanda ölürsem, siz ne yaparsınız?.. Aşağılık babandan hayır görmedik. Ondan umut yok. Kimseden yok. Adımız "modacı". Ona buna dikiş dikmekle şimdilik götürüyoruz bakalım... Bir atölye kurabilsem!"

Köşe başlarından, ara sokaklardan, kestirme yollardan yürüyüp gittik. Bir çöp bidonuna sırtını dayayarak uyuyup kalmış bir düşkünün önünde metal paralar vardı. Annem hemen çantasına davranarak bozuk para çıkardı ve diğerlerinin yanına attı.

Tıngırdayarak yuvarlanan para sesine uyanan düşkün yere doğru eğilir, bir aynaya bakar gibi kalır.

"Gün ortasında dövmüşler onu, tekmeleyerek öldürmüşler. Peki ne yazmış haydut raporuna?.. Olur mu öyle, kalp sıkışmasından öldü olur mu?.. Filintanın arkadaşıydı o da. Bak dedim, bak bana böyle acı gösterme. Bak dedim oğlum, ben o acıya dayanamam... Yapma bak cenazesini vermemişler. El ayak çekilsin öyle, demişler... Ciğeriniz paralanmadı mı bunu derken, kanınız çekilmedi mi?.. Elleriniz kırılmadı mı öğretmen Ethem'i coplarken?.. Parmaklarınız düşmedi mi, yetimleri saçlarından sürüklerken?. Siz ağaç kovuğundan mı çıktınız, gökten mi indiniz, yerden toprağı yarıp mı ortalara döküldünüz?.. Yüreğiniz yok mu, yüreğiniz? Sizin çocuğunuz yok mu? Dayak yemesin diye kendini kızının üstüne atan babalara nasıl el kaldırırsınız? Onları bâygın düşene dek nasıl döversiniz?.. Sizin ananız babanız yok mu?.."

Adam uzun derin bir inilti koyverip yerinde doğrulur. Birden canlanmıştır:

"Adaletin gözü kör, ayağı topal!.. Ankara'da bekliyorum. Bu sokaklarda, parklarda, bahçelerde nöbet tutuyorum. Oğlumun öcünü Tanrı alacak. Oğlumun öcünü Tanrı alacak, ben göreceğim. Karaoğlan'dan umut yok. Kimseden umut yok, bir Tanrı'dan var. Her şey onun isteğine bağlı. O biliyor bu acıyı nasıl güle çevireceğimi. Yağma yok, kana kan isterim, göze göz, dişe diş. Çektiklerim kimsenin yanına kalmasın isterim. Gözyaşlarım çenemden aşağı düşmesin isterim artık. Yağma yok, kana kan, göze göz, dişe diş! Yağma yok!.. Ama sonra yağmur yağacak, bütün bu sokaklar temizlenecek, mis gibi olacak. İşte o zaman bir gül açacak. İşte o zaman acılarım son bulacak."

Adam sızıyla bulutlara bakar. Birinin arkasından yavaş yavaş oğlunun yüzü belirir. Gülümsemektedir. Adam da gülümser, öylece kalır. Özlemle gülümsemektedir. Kirli yüzündeki gözyaşı izleri artık parlamamaktadır. Birden sarsılırcasına içini çeker. Yanından geçip giden çocuklu bir genç kadın, ürküntüyle başını iki yana sallar. Merakla gözlerini iri iri açmış çocuğunun elini daha sıkı tutup kendine doğru çeker. Yürüyüp giderler. Çocuk ardına dönüp dönüp adama bakmakta, kadın çocuğu çekiştirmektedir. Adam özlemle gökyüzüne bakmaya devam etmektedir. Ankara'nın göğü suskun, puslu, ıssızdır. Ankara'nın göğü yağmursuzdur.

Fadik, başlarına naylon torbalar geçirerek tutkal koklayan çocukların yanından geçip iki göz gecekondu evlerine yönelir. Kapı önünde onu yüzünde berelerle gören komşularla kesik cümlelerle konuşup içeri girer. Babası onunla sokağa girmemiş, ağaç doğramacılığı işine geri dönmüştür. Annesinin henüz olup bitenden haberi yoktur. Temizlikten yorgun geldiğinde ona anlatmamayı kararlaştırmışlardır babasıyla. Anlatmamalıdırlar, çünkü anasının yüreği onlarınki kadar sağlam değildir. (Gerçek, onun da bildiği gerçek. Onun için susmalı. Yaygaraya gerek yok... "Hizmetçisiz uygarlık olmaz" diyenleri utandıracak bir sistem kuracağız sonunda.)

Teneke bir kovadan maşrapayla su alır, duvara dayalı plastik leğeni yere bırakıp maşrapayı yanına koyar. Örselenmiş örgülerini çözüp başını leğene eğer. Buz gibi suyu dökünmeye

koyulur. Saçları iyice ıslanmıştır. Her maşrapa su, onu biraz daha kendine getirmektedir. Ancak başındaki külçe gibi ağrı olduğu yerde durmaktadır. Kovadaki su bittiğinde, başını havluyla sarar. O ara bir yumrunun daha varlığından haberi olmuştur. Yanmayan sobanın yanında yerde duran babasının sigara paketine uzanır. (Sigaradan hiç hoşlanmadım. Ne dudaklarımın arasında durmasından, ne dumanından.) Sigarayı öğürtülerle içip tiksintiyle söndürür. Sabah aceleyle kapattığı yer yatağına girer. Üstündeki battaniyeyle ağırlaşmış yorganı başına çeker, nefesiyle ısınmaya çalışır.

O günü, o uzun günü düşünmek, gözden geçirmek istedikçe, kafasında saçma düşünceler, görüntüler belirmektedir. Bir margarin reklamı, reklam panoları, bir şarkı, bir söz, bir sesleniş... Birden her şey uğultularla altüst olmaktadır. Küçük bir kız ağlamakta, her şey susmaktadır. İsteğince düşünemediği gibi, uykuya da geçememektedir. Titremelerin ardından, aniden gelen esnemelerle çeneleri ayrılacak gibi olmaktadır. (Bu yorganın altında titreye esneye ölecek gibiyim... Bir uyusam!.. Hep uykudan korktum. Uykuya geçmekte hep zorlandım. Bunun neden olduğunu bilmekten hep öfkelendim.)

"Yeter be, yeter, yeter, yeter!.. Burası benim ülkem, benim topraklarım!.. İnsan kendi ülkesinde uyumaktan korkar mı? İnsan kendi evinde güvende olmaz mı, ha? Oysa birçok başka ülkede yaşayanlar, o çok uzak ülkelerin insanları dilediğince okuyup, dilediğince tartışıp, dilediğince mutlulukla güvenle yaşamlarını sürdürebilirler. O çok uzak ülkelerin insanlarının emekleri ortak, ürünleri eşit dağılmakta. O çok uzak ülkelerin insanları evlerinde dilediğince korkusuzca uykuya dalmakta."

(Hep baskına uğrayacakmış gibi yaşamaktan bıktım. Bir şey olsa, ona karşı durmak ya da o an yapılabilecek ne varsa yapmak, daha kolay yüklenilebilir bir durum. Oysa hep baskına uğrayacağım, evde, okulda, yollarda, apartman girişlerinde sıkıştırılacağım düşüncesini bir türlü silemiyorum... Halil gibi olmak isterdim. O, olabilecekleri önceden seziyormuş gibi sakin bekliyor. Akşit de öyle. Ancak, Akşit'in Halil'siz aynı davranamayacağını biliyorum. Asıl olan Halil. Akşit ancak Halil'in serin gölgesinde, gözleri güneşten kamaşmadan yaşayıp gidiyor işte.

Üşüyorum... Üşümekten bir an kaskatı donarak katılıp kalacağım sanki. Bu yoksul yaşamın bir uzantısı olan bu üşümeler, sofradan doymadan kalkmalar, insanca değil, hakça değil. Bizim gibi hakça insanca yaşayamayanların birleşip, kötülerin üzerine çığ gibi ineceğimiz günü bekliyorum... Ben koca bekleyen ya da düzüşecek yer arayan kızlardan olamam. Öyle dantel örmekle, çeyiz hazırlamakla, belden aşağısının derdine düşmekle zaman kaybedemem. Gül annemin Maide gibilerinin evini temizlemesi onur kırıcı. Can babamın her türlü güvenceden uzak, yok pahasına çalıştırılması, burnumun direğini sızlatıyor. Kardeşlerimin başkalarının kardeşleri gibi düzgün bir eğitim öğretim göremeyecek olması, içimi yaralıyor... Bu düzen böyle gitmemeli, haksızlara haddini bildirmeli. Acımasızlıkları tanık önüne getirmeli. Bizim payımızın başkalarının cebine, kursağına düşmesine bir dur demeli. Bizim gibi ezilen, horlanan, yenik düşürülenlerin hesabı sorulmalı. İçimdeki bu öfkeyi hiçbir şey silemez. Ne zaman ki haklar ve özgürlükler eşitçe dağıtılır, o zaman öfkem susar. Yalnız bu arada okumadığım kitap kalmamalı. Toplumsal konuları en ince detayına kadar öğrenmeli, bütün bunları şu kaderine razı olmuş gibi yaşayan gecekondu halkına anlatmalı, anlatmalı, onları uyarmalı, uyandırmalıyım. Gerçeği bilmek, herkesin hakkı. Gerçi onlardan pek çoğu bilmeseler de seziyorlar akla karayı. Olan'la olması gereken arasındaki fark, onların yaşamı. Bal tutan parmak yalamıyor. Bu insanlar hep o gösterişli evleri yapıyor ama bu gecekondularda oturuyorlar. Türkülerde anlatılan, türküyü söyleyen de bu insanlar işte.

O eşsiz güzelliklerdeki türkülerden ne anlar Maide?.. Halktan ne anlar, eşitlikten, sömürüden ne anlar?.. Böyleleri ne diye aramıza girer sanki? Gözüne kestirdiği Halil'in sevdasıyla, bizden biriymiş gibi davranıyor. Belki de bir ajandır. Kim bilir, belki de kötülükle yaklaşıyordur, sızmıştır aramıza.)

Fadik midesinden yükselen bir bulantıyla dudaklarını sıkı sıkıya kapar. Art arda gelen öğürtülerle yorganın altında sarsılıp durmaktadır. Kapıdan giren annesi sarsılan yorganı açıp onu öyle görür görmez sobayı tutuşturur, üstünde tarhana çorbası pişirir. Battaniyeye sarılarak sobanın yanına gelen Fadik titremeler arasında annesinin bakır bir tepsiyle önüne koyduğu çor-

badan içer. Annesi ağzına lokma lokma ekmek vermektedir. Çorba bittiğinde Fadik battaniyeye daha sıkı sarılarak annesinin dizine başını koyar. Annesi henüz kurumamış saçlarını yavaş yavaş okşarken uykuya dalar. Olmadık bir anda he şey altüst oluverecekmişçesine, uykunun en derin katmanlarına geçmiştir. Yüzü her an uyanıverecekmişçesine kaygıyla kasılmıştır. Bir ara yerinden doğrulmak isteyen annesinin elini tutar. (Uyku mu uyanıklık mı bu?.. Gitmesin. Başımın altından dizini almasın. Onun sıcaklığını yitirirsem, yine buz gibi olacağım.) Kadın mavi gözlerini kaygıyla kızın yüzüne diker, bir süre sonra dilinin ucuna geliveren bir türküyü söylemeye başlar. (Mahpushane içinde yanıyor gazlar / Bayramdan bayrama canım, aman çalınır sazlar / Kimine annesi ağlar, kimine kızlar / Böyle de düştüm zindana, aman yanar ağlarım.)

"Kınalı kuzum, uyu..."

Yoksul gurbetçilerin coşku bağıdır türküler. Yatağı boş kalan gençlerin ağıdır çocuğu kayıp kerpiç evlerin hasreti, kızgın güneşin altında duvar diplerine çöküp kalmış beli bükük yaşlıların umudu, sergili serin odaların sevinci, Tanrı konuklarının aşı, alçak gönüllü öğrencilerin tutkusudur. İyi eder, iyileştirir; yaraları sarar, kanı durdurur o yöre yöre el ele vermiş türküler. Acıyı bal etmek onlarla daha kolaydır. Umut etmek, beklemek, çaresizlikte susmak, çare göründüğünde seslenmek türkülerle kolaydır.

Fadik kızın annesi, kınalı kuzusunun yanında duygusunu türkülerle dile getirirken, Halil oğlanın annesi, başı sargılar içindeki balasının üzerine gözlerini atmaca gibi dikmiş, ileri geri sallanmaktadır. Halil, kızarmış gözlerini tavana dikmiştir. Bedeni yatağa çivilenmiş kum dolu bir çuval gibidir. Annesi üzüntüden neredeyse kendini yitirmiş, ileri geri sallanıp durmaktadır. Korktuğu başına gelmiş, daha da korkulusu eşikteymişçesine, göğsünde daralmalarla derin nefesler almakta, anlaşılmaz bir iki söz söylemekte, sonra yarım bırakacağı bir ağıda başlamaktadır. Halil suskun, bütün duygularını yitirmiş, bütün geçmişi silinmiş, gelecekten ve şimdiden umduklarını askıya almış gibidir. Yanıbaşındaki ikide bir alnındaki sargıyı dokunmaya çekinir gibi yoklayıp bırakan annesinin farkında değil gibidir. Tek istediği, tütün içmektir. Etrafına bakınır. Annesinin

yanında hiç içmemiştir ama şimdi buna dayanamamaktadır. Onun patatesli naylonları yüklenip gitmeye de hiç niyeti yok gibidir. Gözlerini tavana dikerek konuşur:

"Ana... Ana, canım tütün çeker."

Annesi onun birden dillendiğini görünce ağıdını keser ve dikkat kesilir.

"Ana, tütün... Yatağın altında, şiltenin köşesinde..."

Annesi aceleyle ezilmiş paketi şiltenin altından çıkarır, bir sigara yakıp Halil'in dudağına iliştirir. Halil derin bir nefes alıp dumanı üfürmeden öylece kalır. Başka zaman odadaki dumandan anlayıp sigara içtiği için söylenen annesi, bu kez yargısızca ona bakmaktadır.

"Ölseydin, aklımı yitirirdim!.."

Kadın bunu söyleyip söyleyip dizini dövmektedir.

(Aklımı yitirirdim ki, hem de nasıl... Hem de nasıl!.. Civan oğlumun canı sağ olsun da varsın tütün tüttürsün... Eversem uslanır mı?.. Liseyi bitirir bitirmez evereyim gitsin. Üniversite müniversite yok! Oğlumu toprağa vermeye hiç niyetim yok! O benim canım, o benim damarlarımda akan kan. Ona bir şey olsa ben de yaşayamam. Onun kılına halel gelse, ben tümden perişan olurum, kahrolurum. Dokuz ay karnımda besledim, yokluklarla yoksulluklarla boğuştum. Rahmetlinin yerine kimseyi koymadım ki, hepten yaralanmasın. Yoksa kocaya varıp rahat etmez miydim, onun karnını da daha iyi doyuramaz mıydım? - Hoş, öyle olanların da binbir çektiği var ya.- Amma olmazdı, lâkin olmazdı... Çalışır çabalar onu beslerim. Ciğerim sönse de ona bakarım. Yeter ki, beladan kötülükten uzak kalsın. Uzak dursun şu maraza kâğıtlardan, uzak dursun şu maraza kitaplardan. Allah'ım onu bana bağışla! Sonuna kadar bana bağışla, ömrüm oldukça!)

Kadın gözünü Halil'den ayırmak istemezcesine doğrulur, sık sık ona bakarak işine koyulur. Patatesleri soyup tuzlu suya atmakta, sonra kurulayıp teneke bir rendenin incecik dilimler halinde kıyan tarafına sürtüp durmaktadır. Bir yandan tüp ocağın üzerinde kızan yağ dolu tenekeden yayılan koku yine havayı ağırlaştırmıştır. Halil parmaklarını yakan sigarayı yerde duran çay bardağının içine atıp öbür tarafa döner, bir süre duvara diker gözlerini. Neden sonra gözkapakları ağırlaşır, birbirini

bulur. Başındaki ağırlık, uykuya geçişini engellememiştir. Annesinin bakışları, sık sık Halil'e dönmektedir. Biraz kımıldansa, bir yandan öbür yana dönse, bileğini kaşısa hemen dikkat kesilmektedir. Kapıya hafif tıkırtılarla vurulmasıyla irkilir, olduğu yerde hızla doğrulur. Bir Halil'e bir kapıya kaygıyla bakmaktadır.

"Kimdir o?.."

"Benim, Akşit."

Kadın kapının ardındaki sürgüyü çekip hafifçe aralar. Sorgular gibi bir süre Akşit'e bakar.

"Ne vardı Akşit?"

"Halil'i sormaya gelmiştim. Evde mi?"

"Uyuyor... Sen de evine git."

Akşit ne yapacağını bilemezcesine yerinde devinir, kadına yalvarırcasına bakar.

"Gir haydi. Gir bakalım..."

Akşit kadının iyice araladığı kapıdan içeri süzülür, doğruca Halil'in yanına gidip bir süre ona bakar.

"Birbirimizi kaybettik. Herkes bir yana dağıldı. Halil hastanede demişlerdi ya..."

"Ağzından yel alsın Akşit!"

Kadın en ufak bir olasılığı gerçeğe dönüşmüşçesine inciner gibidir. Akşit'e küskünlükle bakıp yerine oturur.

"Su testisi su yolunda kırılır. Size ne hükümet devlet işlerinden. Ne çabuk adam oldunuz da etliye sütlüye karışmaya başladınız? Dünün götü bokluları! Siz kim, hak hukuk gözetmek kim?.. Telef olacaksınız, teleeef!"

Akşit, Halil'in yattığı yere doğru bir sandalye çekip oturur. Kadın, Halil'in duymasından çekinirmiş gibi alçak sesle sorar:

"Tabancası var mı, tabancası?!".. Çocukların ellerinde tabanca mabanca varmış derler."

"Keşke olsaydı..."

Kadın öfkeyle doğrulur gibi olur. Akşit üsteler:

"Keşke olsa da, tabancası var diye korkup bıçakla zincirle saldırmasalar. Hem onların var, bizim niye olmasın?"

"Hey Allah'ım, ey Allah'ım!"

Kadın ne yapacağını bilemezcesine sallanıp durmakta, Akşit yere bakmaktadır. Neden sonra birbirlerine bakarlar, ikisinin

de gözlerinde korku vardır.

"Sen onun en iyi arkadaşısın. Hep birlikte geziyorsunuz, yediğiniz su ayrı gitmiyor. Sen dizginlesen, sen frenlesen bu deli oğlanı yavrum..."

Akşit kadına anlamazlıkla bakar.

"Aklı o yana gittikçe çekip çevirsen?.."

"Ana... Halil doğru bildiği yoldan dönmez. Ben de her bir şeyi ondan öğreniyorum. Ben kimim ki? Ben neyim ki?.."

Kadın öfkeyle dizine vurur.

"Allah hepinizi bildiği gibi yapsın!.. Ölüp ölüp dirilmek için mi sizi bu yaşa getirdik?!.. Öldüğünüzü görmek için mi?.. Karaltısı kalkasıcalar! Teneşir paklasın sizi!"

Kadın birden ne söylediğinin farkına varmış gibi susar, iki eliyle ağzını kapar. Akşit, "İşte siz böylesiniz" der gibi bakmaktadır. Kadının gözleri dolu dolu olmuştur.

"Allah benim canımı alsın! Neler diyorum böyle? Aklım başımdan gidiyor, kanım çekilip çekilip gidiyor..."

Kadın suçlulukla kendini işine verir. Gözünü yerden ayırmamakta, zaman zaman iç çekmektedir. O iç çektikçe, Akşit'in aklına babası gelmektedir. (Babamı hep köyün yolunda yürürken düşler oldum son zamanlarda. Ne tarlada, ne evde, illa ki köyün yolunda. Toz toprağa bulanmış mesleri, ensesinde ıslak mendili... Bir mesi, bir mendili. Bir de yarık yarık ensesi.)

"Sen de sigara içer misin?"

Akşit başını kaldırır, kadınla göz göze gelirler.

"Yok... Sevmem."

"İyi, iyi... Karnın aç mı bari?"

"Aç da değilim. Sağ ol."

"Sen de sağ ol."

Kadın işine, Akşit içine döner. Suna'sını düşlemek ister, her zora düştüğünde olduğu gibi. Suna yakıcı güneşlerin kavurduğu toprağa düşen iri su damlalarıdır, serin pınarlar, görkemli çağlayanlardır. (Bir gün mutlaka bir araya geleceğiz. Gelmeliyiz. O zaman ona hâlâ helaya girerken "Destur, geri dur!" diyor musun diye soracağım. "Destur, şeytan geri dur!" Hoca öyle dememiş miydi? Öyle öğretmemiş miydi?.. Yatarken de "Uyudum kaldım, sen uyandır Allah" diyor musun? Süphaneke sümbül teke, anan keçi baban teke... Elif be te se, cim ha hı... Elif

be te se... Cim ha hı...)

Halil birden bir inilti koyvererek uyanır, tanımaz gözlerle çevresine bakınır. Bilinci silinmiş gibi, gözlerini duvarlarda, annesinde, Akşit'te dolaştırdıktan sonra yumar. Bir süre sonra tekrar açar. Başucuna gelmiş olan annesine ve Akşit'e tanıdık bakar.

"Akşit, hoş geldin."

Akşit'in yüzünde sevinçli bir gülümseme dolaşır. Halil duvara dönüp uyumaya çalışır. Annesi yumruğunu göğsüne vurarak işinin başına döner. Akşit, Halil'in sırtına diktiği gözlerini üzüntüyle yere çevirir. (Aslanım Halil!.. Yok yok, Suna "elif be te se"ye hiç inanmadı. O hep zamanı gelince ineceği durakları saydı. Öğrenmekten korkmadı. Anlamaktan hiç korkmadı. Kuran kursu onun için sadece bakılıp geçilen direklerden biri oldu. Şöyle otobüsün penceresinden aşağıya bakılıp, bu durakta neler varmış diye düşünülüp, otobüs kalktığında unutulan duraklardan. Yok, sanmam, Suna yatağına uzandığında "Uyudum kaldım, uyanamazsam kaldır Allah" demiyordur. Helaya girdiğinde şeytan kovmuyordur.)

"Beni hiç dinlemez. Oğlum derim, bırak bunları... Oğlum, bırak bunları, başkaları uğraşsın. İstemem kimsenin çocuğunun başına bir iş gelsin ama... Benim ciğerim, o uğraşmasın... Geç bu sevdadan derim, geçmez... Kaç kere konuştum, kaç kere yalvardım, saçımı başımı yoldum, göğsümü paraladım. Dinler yalnızca, ses vermez. Dinler, öyle bakar... Şu yüreğim taş olsaydı!"(Yüreğim taş olsaydı da her acıya paralanmasaydı. Ama taş olsa dayanmaz, un ufak olur). (Suna becermiştir ama neden ben beceremiyorum?.. Cami duvarına işerken bile "Destur, geri dur" diyorum. Yatağımda düşünmekten yorgun düştüğümde, "Uyur kalırsam, sen uyandır Allah!" diyorum. Kendi başıma düşünemiyorum. Ya Allah'a ya Halil'e ihtiyacım var. Babam "Dön geri, oralarda ölün kalmasın" der ama İlahiyat Fakültesi'nde okusam, oğlum "Allah yolunda" der. O zaman ölsem, "Akşit Allah yolunda öldü" derler). (Kimden medet umacağımı şaşırdım. Çaresizim. Allah'ım sen yardım et bana. Halil'imi bana bağışla. Onun kötü haberini duymaktansa ölürüm daha iyi. Ona bir şey olacaksa bana olsun. Ona can katacaksam, benim canımı al yarabbim!) (Bir inanıyorum, bir inanmıyorum. Ha-

lil'le olunca kafamı kurcalayan her şey yoluna giriyor. Geçmişimde canımı kurutan her şey siliniyor.) (Şöyle eli yüzü düzgün, helal süt emmiş bir kız bulsam da eversem. Onu bu yoldan döndürür. Döndürür mü ki?..) (Halil, kalk gözümün yağı... Kalk da iki laf edelim).

Akşit Halil'e bakar bakar, dizlerini tutarak doğrulur.

"Gidiyor musun?"

"Gideyim ana..."

Akşit bir kez daha Halil'e bakar, kapıyı açıp çıkar.

Dolmuşa otobüse verecek parası yoktur Akşit'in. Ne kadar uzak olursa olsun, hızlı adımlarla bir kaptırdı mı, çok geçmeden gideceği yere varır. Yağmur çamur demez, kar fırtına demez, yürür de yürür. Hem böyle daha güvenli olmaktadır. Dolmuşlar polis tarafından sık sık durdurulup aranmakta, kimlik kontrolü yapılmakta, kimi kez de "şüpheli" sıfatıyla götürülmektedir insanlar. Kaç arkadaşı böyle yollarından alıkoyulup götürülmüştür emniyete. Gerçi Akşit'in tertemiz bakan gözleri ve uslu uyumlu görünüşü hemen zararsız damgası vurulmasına neden olmaktadır ama bu şansın dönebileceği korkusuyla yüreği ara ara sarsılmaktadır.

(Okul için yanlarında kaldığım köylüme karşı da sorumluluğum var. Ne zaman polisin karıştığı bir olay olsa, ilk aklıma gelen onlar oluyor. Köye haber verileceği korkusundan değil, hepsi dokuma işçisi olan aile bireylerinin ekmeğine aşına ortak olduğundan. Öğrenimim uzarsa, onlara daha fazla yük olacağımdan. Bir de bu hastalık yatağa devirirse, sırtlarına kambur olacağımdan... Ya onlara da bulaştırırsam?!.. Ya onlara da?!.. Hızlı, hızlı, daha hızlı yürümeliyim! Ciğerimi dişlerinin arasına almış iblisi yeneceğim Allah'ın izniyle! Daha hızlı yürümeliyim! Bir an önce dersimin başına oturmalıyım!.. Lise bitmeli! Sonra doğru dürüst bir iş bularak ayrı ev tutmalıyım! Üniversiteye gitmeliyim! Köye giderken babama soğuk kış geceleri için uzun donlar, sıcak yaz günleri için beyaz fanilalar, mendiller almalıyım. Zengin olmayı düşlemiyorum. İleri yaşlılık günlerinde babama bakabilecek kadar, Halil dara düştüğünde ona borç verecek kadar, bir gün Suna karşıma çıkarsa onu muhallebiciye götürecek kadar... Zengin olmayı düşlemiyorum, doktora gidecek kadar, ilaç alacak kadar...)

Akşit, Maide'lerin evinin önünden geçerken yukarı bakar. Ağır kadife perdeler sıkıca örtülüdür. Israrla bakmaktan çekinerek yürür gider.

Issız Ankara sokaklarından birinde bütün gece köpekler havlar.

O gece sabaha kadar köpekler havlamıştı. Sabaha kadar ağlamıştım. Evden çıkmadan önce taktığım siyah gözlükleri alnıma çekip çantamı kontrol ettim. Para cüzdanını açıp içine baktım, gözlüğümü indirip otobüs durağına yöneldim. (Sabah rakısıyla bir Ankara yapalım bakalım.) İlk gelen otobüse binip Bakanlıklar'da indim. Kavaklıdere'ye doğru yürümeye başladım. Kuğulu Park'a geldiğimde, girişteki simitçiden bir simit alıp içeri yöneldim. Tahta masalarda kimseler yoktu. Birine oturdum. Çalışanlar henüz gelmişlerdi. Sabah sersemliğiyle, isteksiz, orayı burayı düzeltip masaların üzerine örtüler sererek servise hazırlanmaktaydılar. Bana aldırmadan sürdürdükleri bu hazırlıklar, hiç bitmeyecek gibiydi. Çocuk yaşta bir garson oturduğum masaya bir örtü yaydığı sırada çay istedim.

(İlk kez bu parka bu kadar erken geliyorum. Morga mı gitseydim?.. Yok, Sadık'ın annesiyle cebelleşmeyi şimdi göze alamam... Nasılsa öğleden sonra birer birer düşmeye başlarlar. O zamana kadar şu sakinliği yudum yudum içmeli.)

Kendini yavaş yavaş hissettiren güneş, ortalığı tertemiz etmişti. Bir parça sandviç ekmeğini kemiren bir yavru kediyi izledim bir süre. Küçük havuzdaki kuğuları, oraya buraya ötüşerek konan serçeleri, Cudi babanın köpeklerini... Bir ara köpekler coşkuyla havlayarak koşmaya başladılar. Baktım, Cudi baba geliyordu, asık yüzü, hantal bedeni, düzensiz adımlarıyla...

"Yavaş olun! Delirdiniz hergeleler!.." (Canına ezan okuduğumun ibnesi!.. Babaymış! Senden olsa olsa şambaba olur. Tükürdüğümün dünyası! Kıçımıza çıngırak takıp geldik, şu dinine yandığımın Ankara'sına! Sonunda adam olduk, olduk ya düzülmedik yerimiz kalmadı... Ulan, hayatım boyunca kimse yardım etmedi. En yakınımdan en uzağıma, herkes işimi zorlaştırdı. Güneş altında sağanakta, güneş altında karda kaldım. Ben üç buçuk atarken gerdanını kıra kıra seyredenler, şimdi ocağıma düşmüş, şu işe bak!.. Şensun babaymış! Şambaba! Baba dedi-

ğin böyle olur, benim gibi! Aha bak, yürüyüşümle yer sallanır!)

Cudi Babanın karanlık bakışları, üzerimden şöyle bir geçmişti. Garsonların saygıyla koşuşturmalarını umursamayarak tahta barakaya girip kaybolmuştu. Biraz sonra çıktığında elinde lokanta artıkları bulunan bir naylon torba vardı. Eline doğru zıplayan köpeklere attığı artıklar, havada uçuşuyordu. Boşalan torbayı yere attı, garsonlardan biri hemen koşup onu yerden aldı. Köpekler karınları doyduktan sonra Cudi babanın etrafında kuyruklarını sallayarak dolaşmaya, yüzüne doğru yükselerek zıp zıp zıplamaya başladılar. Her birinin başını yağlı elleriyle okşadı, sırtlarına vurdu. Bir süre sonra da çatallı kalın sesiyle söylenmeye başladı:

"Haydi gidin... Gidin artık!... Haydi!..."

Ona aldırmayan köpekler, etrafında dolanıp duruyorlardı. Cudi baba yerden bir taş alır gibi yaptı. Bunu gören köpekler havlamalarla bir anda ortadan kayboldular. Ağrı girmiş gibi sırtını esnettikten sonra tersleyen bakışlarla garsonlara baktı. Garsonlardan biri bana bakıp sırıtınca yüzün daha da karardı, sağ gözüne inen tiki geçiştirmek istercesine sıkı sıkıya yumup açtı ve bir sandalyeyi gürültüyle çekip oturdu. Arada bir seslice esneyerek etrafına bakınıyordu. Su bardağıyla gelen çayı höpürdeterek içmeye koyuldu. Cudi babadan sonra gelen çayın yanına fazladan bir şeker daha aldım, karıştırdıktan sonra bir yudum alıp simidi ısırdım.

Güneş daha fazla ısıttıkça, insanlar sökün etmeye başlamışlardı. Sırt çantalı İngilizler, otantik giysileriyle Hintliler, bağıra bağıra konuşan İtalyanlar, sefaretlerde çalışan ve yabancı dilde konuşan Türkler, güleç yüzleriyle Japonlar, okulu kırmış liseliler, sevgilisiyle tanıdık gözlerden kaçanlar...

Her milletten, her statüden, her cinsiyetten insanın kendini özgür hissettiği bir yerdi Kuğulu Park. Orada dakikaların, saatlerin önemi yoktu. Alanına girilir girilmez bunların hükmü kalmazdı. İnsanlar alışkanlıklarının dışında bir alışkanlığın içine girerlerdi burada. Kurtarılmış bölgeydi. Buranın sorunları, sevinçleri, dış dünyanın sorunları ve sevinçlerinden elbette farklıydı. Pusetinde bebeğiyle gelen anneler, burada daha dingindi.

Bir sigara yaktım. Dumanı güneşli tertemiz bahar havasında incecik süzülerek yükseldi. (İşte yaşam sevinci!.. Böyle olmalı..

Böyle bir şey olmalı!)

Burası özgürlükler ülkesiydi ama Cudi babanın izniyle. Onun sağı solu pek belli olmazdı. Neşeli, keyifli, dünyanın anasını satan Cudi baba bir bakılırdı, korku veren bir yaratık haline dönüşüverirdi. Başka milletlerden insanların davranışlarını hoşgörüyle, görmezlikten karşılarken, o gün kafasına göre ters gelen birilerini en ağır hareketlerle yüzler, anasından doğduğuna pişman edebilirdi. Cudi babanın cumhuriyeti, Cudi babanın diktatörlüğü, Cudi babanın sömürgesiydi. Süregiden ılımlı havanın bir anda cehenneme dönüşmesi, ona bağlıydı. Yine de bu parkta havada bir elektrik dolaşmazdı. Cudi babayı bilenler bile ondan korkmaz, en azından bu babanın öfkesinin önünde diz çökmeden de geçiştirilebileceğini bilirlerdi.

Güneş yükseldikçe gelip gidenlerin arasında tanıdık bir yüz aramaya başladım. Bir Cudi babadan gizleyerek ılımış çayla birkaç kodeinli hap yuttum. (Bu haplar nedense geceleri uykumu bozuyor. Karabasanlarla cebelleşip sabahı zor ediyorum. Ancak sabaha karşı uykuya dalıyor ama tatlı bir uyuşuklukla, mutlu uyanıyorum. Yani, final iyi de oyun kötü...)

Kodeinle uyuştukça dış dünyayla arama saydam bir perde gerildi, sesler süzüldü. Bu saydam perdeyi yırtıp benim alanıma geçecek Sadık'ın, Totem'in, Barbar'ın ya da hatta İnci'nin yüzlerini arıyordum. (Biliyorum, daha erken ama birinden biri bir tesadüfle burada olsa!) Karşı masada arkadaşlarıyla oturan zayıf, ürkek, bir gün çok güçlü olacağının sezişinde ama güvensiz bir pop müzik sanatçısının sevgilisi Güllü'yü izledim bir süre.

(Adının Güllü olduğunu nereden öğrenmiştim? Bir sanatçının sevgilisi olduğunu kimden, ne zaman öğrenmiştim? Neyse işte, onun adı Güllü. Yeni yeni ünlenen o zayıf, sevgiyle ve hastalıklara açık bedeniyle sahnede salınıp duran şarkıcının sevgilisi. Evleneceklermiş. Çocuk ona delicesine aşıkmış. Dikkat etmezse, aşkından verem olurmuş. Kız güvenli, meydan okuyan bakışlarla etrafına göz gezdiriyor. Ünlenen biriyle ilgili hemen herkes en az onun kadar ünlüdür. Pöh, sıçarım içine, rezillik! Kan emiciler, parazitler!.. Böyle çalım satarak etrafına bakınırken, kafasına yıldırım düşse. Havada bir tek bulut yokken, tertemiz güneş ışınları her yana sokulurken, onun kafasına göğü yararak inen bir yıldırım düşse!.. Bir daha o sanatçının

müziğini dinleyeceğim. Pöh, sıçarım içine!)

Her şeye olan nefretimi Güllü'de odaklaştırmıştım. O kalabalık masaların ortasında bir başıma oturduğum yerde gittikçe kararıp küçülmekteydim sanki. Gittikçe pörsümekte, cansızlaşmakta, soysuzlaşmaktaydım. (Seslensem, sesimi duymazlar artık. Baksalar, gözlerine ilişmem.)

Parkın arka girişine doğru hızlı hızlı yürüyen Can Su, birilerini bulmak umuduyla sağa sola, ileriye bakmaktadır. Ufak tefek bedeni, kısa düz siyah saçları, duru beyaz cildiyle yeniyetme bir kız çocuğu görünümündedir. Öbür taraflara göre daha gözlerden uzak, daha sessiz ve ağaçlı olan bu bölgedeki el ele tutuşmuş sevgilileri, ayakkabı boyacılarını ve simitçiyi gözleriyle şöyle bir tarayıp geçer. Çay bahçesine doğru ilerler, durup kalabalığa göz gezdirir. Çatık kaşları ve kaygılı gergin yüzü Maide'yi görünce gevşer, ona doğru yürür.

Masanın kenarından çekilen sandalyeye ve onu çekene baktım. Can Su'ydu. Canım sıkılmış gibi dudağımı büktüm. Bu nişanlandıktan sonra Kuğulu'dan da morgdan da ayağını çeken arkadaşımıza ben de tepki duyuyordum. Bütün rock albümlerindeki şarkıları ezbere bilen, diskoda dans ederken diğerleri arasında hemen seçilen, joint çekmesini, bomba yutmasını herkesten iyi bilen, bütün olumsuz duygulardan arınmış gibi bakan ve kimseye duygu ağırlığını yansıtmayan Can Su, nasıl olurdu da bir futbolcuyla evlenirdi?.. (Futbolcular futboldan başka şey bilmez, hayvan gibi yer, bir sürü de çocuk isterler. İncelmiş duygulardan ne anlar onlar? Gösterişli evlerde oturup takım kuracak kadar çocuk yapmayı bilirler. Parayla şımartılmış ruhlarını hiçbir şey doyurmaz).

Can Su bakışlarıma alınganlık göstermemişti.

"Selam..."

"Selam" diye yanıtladım. Sesimi onunkine benzetmek istemiştim.

"Kimse yok mu?.."

Kalabalığa şöyle bir baktım.

"Yok.. Bence hava hoş."

Can Su çorabından çıkardığı Dunhill paketini -nişanlandık-

tan sonra Bafra'yı bırakmıştı- masanın üzerine bıraktı. Garsonun tepsiyle dolaştırdığı çaydan iki tane alıp birini Maide'nin birini kendi önüne koydu.

"Nasıl oldu da bıraktı seni nişanlın böyle?.. Ceset moruklar da (Futbolcunun inzibat ablalarına öyle diyordum) yok...

Can Su'yu nişanlısıyla görmüştüm birkaç kez. Üzerinde pahalı, ağır elbiseler, yüksek topuklu pabuçlar vardı. Gözlerine siyah kalem çekmiş, dudaklarını parlak kırmızıyla boyamıştı. Kuaförlü saçları rüzgârda kalıp gibi inip kalkıyordu. Geçtikleri yerlerde ağır bir parfüm kokusu bırakıyorlardı. Sonra, bir kez de son model Mersedes'lerindeyken görmüştüm. (Araba yüz milyon olsa ne fark eder? O insan yüz milyon eder mi?.. Can Su, artık yoksun! 1700 yıl yaşasam bile artı bir gün edersin!) Arabanın bütün camları açıktı. Teybin hoparlörlerinden Zeki Müren'in sesi pürüzsüz yükseliyordu. Can Su, direksiyonu kullanan nişanlısının yanında taşbebek gibi oturuyordu. Nişanlısının gergince neşeli yüzünün aksine onunki ifadesizdi. Kıpkırmızı dudaklarının kenarında en ufak bir kıvrım yoktu.

"Oh, gene yükseksin!"

Futbolcu zaman zaman kampa girdiğinde, taşbebek gibi boyalı, kapkara saçlı iki ablası Can Su'ya eşlik ediyordu. Biri bir yanına biri bir yanına geçiyor, çoklukla vitrinlere bakınarak yürüyüp gidiyorlardı.

"Bugün özgürüm..."

(Özgürmüş!.. Özgürlüğü de rezil ettin, içine sıçtın bıraktın!)

"Planın yoksa, beraber takılalım."

(İnsanlar plan yaparak yaşıyorlar demek...)

Soğumuş çaylarımızı birer yudumda tüketip kalktık. Hesabı "takmamızdan" korkan garsonlardan biri koşarak yanımıza geldi, Can Su ellerini blucin'inin ceplerinden çıkaramayınca, ben ödedim. Sandalyelerin, masaların arasından yürüyüp gittik... Çok hafiftim, çok! Kedi gibi basıyordum!

İnci kenar masalardan birinde, üç bıyıklı adamın arasında kaybolmuş gibi oturmaktadır. Maide'yle Can Su'yu fark edince kalkar gibi yapar, adamlardan biri tersleyerek bakınca yerine oturur.

Konuşmadan yürüyorduk. Kuğulu Park'ın çıkışındaki büfeden bir şişe şarap aldık, açtırdık, Gül Bahçesi'ne yöneldik. Dudakları örselenmiş bir kızla sevgilisine yol verip içeri girdik. Gül çardağının altındaki bankın iki ucuna oturduk.

"Sadık nasıl?.."

"Nereden bilebilirim, şu anda nasıl..."

Sadık'ı, yüzünü, aramızdaki her şeyi unutmuş gibiydim. Yaşamım sekize, ona, yüze bölünmüştü ve hiçbirine sahip çıkamaz hale gelmiştim.

"Halil diye birini duydum."

Şişeyi kafama diktim, ılık şaraptan bir yudum alıp sigara yaktım. Bankın üzerine bıraktığım şişeyi alan Can Su, susamışçasına üst üste yudumlar aldı, para cebinden çıkardığı minik haplardan iki tanesini ağzına atıp şişeyi yine kafasına dikti, yarıladı. Küçük pembe haplardan birini de bana uzattı, başımla istemediğimi işaret ettim.

"Sen özgür olmalısın Can Su."

"Ben zaten özgürüm. Sonra bu benim için ayırt edici bir özellik değil. Özgür olmak beni ne rahatlatıyor, ne de rahatsız ediyor."

"Belki de... Özgürlüğün ne demek olduğunu bilmiyorsun!.."

Can su ellerini ceplerine sokarak ileriye baktı.

"Sahne sanatçıları gibi boyanıyor, onlar gibi giyiniyor, onlar gibi yaşıyorsun. Artık kendin değilsin. Herkes böyle diyor."

Can Su bankın üzerindeki şişeden birkaç yudum alıp ellerini yine ceplerine soktu, ileriye baktı.

"Şimdi kendimim."

"Emaneten!"

"Bak moruk..."

"Bak moruk..." diye yansıladım ağzımı eğerek.

Can Su, üzgün, kendi kendine söylendi:

"Neden üzüyorlar beni?... İstediğim gibi olmak, benim özgürlüğüm değil mi?"

"Bu yaşadıklarının istediğin mi olduğunu söylüyorsun?"

"Sevgi dedik, çiçek dedik, çocuklarıyız dedik.. Sonunda ne oluyor? Paran yoksa, özgürlüğün tam orada bitiyor. Tabii sen istediğini yiyip içebiliyor, istediğin yere gidebiliyor, istediğin

gibi para harcayabiliyorsun. Üstelik, şıklık olsun diye bir de sol ideoloji tutturmuşsun, şimdi senin vicdanından rahatı yok. Bayan kibirli!"

"Ben kibirli birisin, sen ahmak biriyim..."

"Tamam, artık seninle konuşulmaz."

Can Su kendi kendine söylenerek sürdürdü:

"Ne sanıyor herkes kendini?.. Kendini beğenmiş insanlar, tüylerimi diken diken ediyor!"

"Ben kendini beğenmiş biri değilim. Üstelik sandığın gibi paralı bir ailem de yok. Şarabı alırken geri durduğunda, annemin dikişten kazandığı paradan ödedim. Elimiz yüzümüz üstümüz başımız düzgün, o kadar. Ortalama bir hayat standardımız var. Bu kadarının yeterli olup olmadığı üzerine de hiç kafa yormadım."

"Yine de, yaşadıklarını sakın benimkilerle kıyaslama."

"Parayla özgürlüğün ne kadarına sahip olabileceğini düşünüyorsun?"

"Hepsine... Hepsine! Yaşamak için para gerek. Özgürlük için de... Bak sana bir öykü anlatayım: Bir genç kız düşün. Zorlukla bitirdiği ortaokuldan sonra liseye yeni başlamış. Evlerinde sürekli çorba içiliyor. Ama onun canı et istiyor; kebap, köfte, mangalda sucuk. Yağlı sirkeli bol salatalarla donatılmış sofralar çekiyor canı. Okuldan eve dönerken burnuna lokantalardan büfelerden baştan çıkarıcı kokular geliyor, o evde çorbaya kaşığını daldırıp öksürük şurubu gibi içiyor. Sonra, önüne gelenle çıkmaya başlıyor. Kellifelli adamlar, elbette bir yemeğe gidilir.... İki üç kişi kadar yiyor kısa bir sürede ama yanında içki de içtiği için, -çünkü onlarla olunduğunda içki de olmaktadır- sarhoş oluyor ve evine gittiğinde oturup ders çalışamıyor... Lolitacı amcaların yerini futbolcular aldığında, çoktan belge almıştır artık."

"Bu sensin!.." (Aşağılık!)

"Öyle bakma... İnsan bir çeşit yırtıcı hayvan. Bazıları için hayat daha zor. Onurun gerçekte ne olduğunu da pek anlamış değilim. Ben bedelini ödedim ve istediğimi satın aldım. Yalnızca, geriye baktığımda sipsivri bir acı göreceğim. Öğrenimimi de bir gün mutlaka tamamlayacağım. Her şey hep geç ve acılarla geliyor..."

"Çöplükten sosyeteye."

"Olsun, öyle desinler."

Can Su'nun sesindeki kararlılık, beni ürkütmüştü, gözlerimi yere indirdim. Suskunlukla şarabı nöbetleşe içtik. Sonra Can Su bir şey söylemeden kalktı, döndüğünde elinde bir şişe şarap vardı. Sigara üstüne sigara içerek şarabı içmeye koyulduk. Dumanın havaya ağır ağır yayılışını izliyorduk. Parka gelenler, gidenler, kuytu bir köşede öpüşüp koklaşanlar, ötüşen kuşlar, bırakılmış tasmalı köpekler, bizi hiç ilgilendirmiyordu.

(Neden böyle?.. Neden hep mutsuzluk var?..) (Artık gelecekten umudum var. Her şeye sahip olacağım. Özgürlüğün hepsine... Bir o anlardı. Öyle sanmıştım.) (Bu Gül Bahçesi'nde hiç mutlu olmadım. Neden herkes gelir?) (Zırhlanacağım parayla. Benim hayat arkadaşım, para. Bir hayat arkadaşı gözüyle bakmıyorum zaten ona. Beni anlamayacağını biliyorum. Anlamaması daha iyi.İstediğinde sevişirim, istediğinde istediği yere yanında giderim. Evinde parayla onun istediği yaşamı sunmak da kolay. Sonrası benim. Hepsi benim.) (Bu salak, ne yaparsam şıklık olsun diye yaptığımı sanıyor. Ama onu seviyorum. Ona kızamıyorum. Onu hayatımdan çıkaramam.) (Hep para sıkıntısı çektim. Hiç harçlık verilmedi bana. Hiç oyuncağım olmadı. İstediğim okullarda okuyamadım. Bir kolejli olup caka satamadım. Arkadaşlarımla gittiğim yerlerde hiç ayrıcalığım olmadı. Yaşadığım yerin rengine karışıp gittim. Belki bende bir bukalemun ruhu var.)

"Belki bende bukalemun ruhu var..."

(Ah bu ikiyüzlülükler, bu sevimsiz dilenci elbiseleri yaşantıların, ah bu kaçışlar, rezillik hepsi!..)

Sanırım ona kınarcasına bakıyordum.

"Eskiden beni yargılamazdın yaptıklarımdan."

Eski mi? Eskidi miydi zaman? Geçti miydi fark ettirmeden? Eski ben kimdim? "Yalnız beni değil, kimseyi... Sen benim yaşadığım zorlukları çekmedin. Eskiden anlamaya çalışmazdın belki ama yargılamazdın da. Şimdi ne oldu?.. Uğrunda savaş verdiğiniz "dava", futbolcularla evlenen kızları sevmeyip dışta mı bırakıyor?"

"Kes sesini, kes, kes, kes!.."

Bir süredir içimi kaldıran bulantıyı kesmek için yutkundum.

"Geçmişimden utanmamı istiyorsun?.. Gezip tozduğum insanların sayısını unuttum. Hatta bazılarıyla yatıp yatmadığımı dahi hatırlamıyorum. Bazıları farklı tabii...Hoşlandığım insanla tanışınca hep şöyle düşündüm: 'Bununla yaşayacaklarım, ayrılık acısına değecek mi?..' Hiçbiri değmedi."

Can Su'nun çocuk bedenine, ışıltılı saçlarına, toprağı yelpazeleyen ayağına baktım. (Niye bu kadar zavallı görünüyor gözüme?!..)

"Evlilikten de 'evlilik' olarak bir şey beklemiyorum. Gördüm, gözledim, hepsi aynı zaten. Başka başlıyor, aynı sürüyor. Durumu hafifletip ağırlaştıran, sadece para... (Her an daha çok inciniyorum. Gitmeliyim!.. Aynayı benim gibi görmüyorlar. Ben çirkinim, kırık tırnaklı, şaşı ve sarı. O da çirkin, kırık tırnaklı, şaşı ve sarı. Herkes bir şeyleri dağıtıp bozuyor. Kimse yaptığını onarmıyor. Sevgiyi hep aradım ben. Artık istemiyorum.) Annem babamın bile bakışı değişti bana karşı. İlk kez saygı duydular. Farkında olmadıkları cevher ışıldamaya başladı. Hemen tozlarımı sildiler.. Evlerindeki yabancı onlara defineler sunuyor ve bunun tadını çıkarmaya kararlılar.)

Öğürtümü geri göndererek ağzımı tuttum.

"Be-de-nin yağmalanıyor."

"Öyle... Evet... Şimdiye kadar önemsizdim, artık değilim. Bir dek okulumun yanından geçerken içim yanıyor. (Adın ne kızım? Can Su. Baban ne iş yapar? İşsiz. Annen?!.. Çamaşır...Tamam, tamam, başka kardeşin var mı? Bir ağabeyim bir ablam var; ikisi de Almanya'da.) Ailenle ilgili her şeyi bir çırpıda öğrenip bırakırlar. Şaşar kalırsın. Senden, senin hakkında, senin kendinden hiçbir soru gelmemiştir. Öğrenecek başka şey yoktur. Belirlenmişsindir."

Can Su, taşlı yola konan serçeciklerin yeri didikleyişini izledi bir süre.

"Şimdiye kadar içinde yaşadığım insanların durumunu öyle sınıf mücadelesiyle falan düzeltmeye benim ömrüm yetmez. Bunu biliyorum. Sistemi düzeltmeye de gücüm yetmez... Her yerde kan kokuyor. Kan ve kavgadan nefret ediyorum. Ölümlerden nefret ediyorum. Acılarla gelen güzelliklerin de benim için anlamı yok."

Bir an durdu, ilk kez görüyormuşçasına bana baktı.

"Yüzün kül gibi oldu..."

Sigarasından gür bir nefes aldı ve dudaklarımı sıkarak içinde tuttu. Neden sonra, vızıltıya benzer bir sesle şarkı söylemeye koyuldu:

"Hey, ho! Nobody home/ Meat nor drink nor/ Money have I none/ Yet will I be meeerry!"

Başımı ellerimin arasına alarak bacaklarımın arasına sokmak istercesine eğildim, saçlarıma bulaştırmamaya çalışarak kusmaya başladım.

"Bad trip mi oldun?.. Hey, ho?!

Öğürtülerle kustuktan sonra, Can Su'nun uzattığı mendille dudaklarımı, çenemi sildim. Mendilin pis yanı içe gelecek şekilde katlayıp pantolonumun cebine sokuşturdum. (Bakalım bu mendil ayrılık getirecek mi?) Şarap şişesinden bir yudum aldım, gargara yapıp tükürdüm. Şişeyi bırakıp bir sigara yaktım.

"Boğazın yanıyor..."

"Nobody home/ Meat nor dirink nor/ Money have I none/ Yet will I be meeery!"

"Kes şu zırıltıyı!"

Can Su derinden alınmışcasına baktı. Şarap şişesini yavaşça aldım, su içer gibi kafama diktim, boşalan şişeyi gül fidanlarından birinin dibine bıraktım.

"Özgürlüğü savunuyoruz, barışı savunuyoruz. Peki, neden her an birbirimizin üzerine atlayacak gibiyiz? Ne zaman toplansak bir kavga çıkıyor. Ya içimizde ya başkalarıyla. Düzenin dışındayız. Bizi aralarına almazlar. Geleceğimiz yok. İşte bunun için..."

"Ortalama düzene tepeden bakacağın bir yere tırmanmak istiyorsun."

Can Su, boynundaki barış simgesi kolyeyi tırtıklayıp bıraktı. Yüksek tabanlı ayakkabısıyla yerde anlamasız şekiller çizmeye başladı.

"Kendi içimizden başkalarına "Savaşma seviş" diyebiliyor muyuz? Sevişmeyi de bilmiyoruz. Sanki kavgacı olmak üzere doğduk, birer kavgacı gibi yetiştirildik."

Birden Can Su'yla bir daha hiç görüşemeyeceğimizi düşündüm. Bir son, bir bitiş gibiydi her şey. Can Su konuşuyor ve bitiriyordu.

"Kendimizi tanımıyoruz, dünyayı da. Ama neden tanınmış, bilinmiş gibi yapıyoruz?.. Kafanızı dumanlayacak bir şey bulamazsak hiçiz, yokuz, olamayız. Uyuşturucu ve sekse tutunuyoruz. Memnumuşuz gibi yapıyoruz. Toplum dışıyız. Şiddet hemen yanıbaşımızda. Bir daha olmaz dedikçe hortluyor. Köklerinden koparıp attığımızı düşündükçe daha diplere kök salıyor sanki. Onu öldürdük diyebilecek kadar sahtekârız. Gizli gizli besleyip büyütecek kadar iki yüzlüyüz."

Birkaç saat sonra ayılacağım, göğsümün tam üstünde bir ağırlıkla.Yaşadığım bütün bayağılıkları acı bir şeker gibi emip yutacağım. Her şeyin aynı kaldığını, aynı kalan şeyin altında ezilmenin, yenik düşmenin hırpalayıcı hüznüne kapılacağım.)

"Pis kokulu tuvaletlerde ölmek istemiyorum. Şırıngaya saplayacak yer ararken ölüp gitmek istemiyorum. Hastalıktan nefret ediyorum. Hastanelerde elime saplı bir serum iğnesiyle uyanmak istemiyorum."

"Kıro suratlı, paradan delirmiş biriyle bütün bunlardan kurtulacağını düşünecek kadar ahmaksın!"

Can Su, zayıf bedenini yatarcasına bankın üzerine yaydı. Dirseklerinin üstüne yaslandı.

"Reenkarnasyona da inanmıyorum. Artık inanmıyorum. Bu, aldığımız uyuşturuculardan da salakça bir uyuşma biçimi. İstediğim için inanırım ben, zorunda hissederek değil. Yalnızca istediğim için inanırım, çaresizlikten değil... " Hey, ho! Nobody home..."

Can Su bana doğru yaklaştı, yanağımdan öpüp sarıldı.

"Futbolcuyla seviştin mi?..."

"O benimle sevişti.. Sevişmek denirse. Bir bok bilmiyor."

Can Su bluzünün yakasını indirdi. Boynu morartılar içindeydi. İrkilmiştim.

"Bütün yaptığı bu. Sonra banyoya koşuyor. Ne olduğunu bilmediğimi sanıyor."

"O zaman..?"

"Bakireyim!.. Öyle biliyor. Bir yolunu bulacağım."

Silkinerek Can Su'dan uzaklaştım. Kan beynime sıçramış gibiydi.

"Ne sen bu kadar basit olabilirsin, ne ben bu kadar basit algılayabilirim! Nasıl böyle kişiliksiz bir soytarı olabilirsin?!"

Can Su'nun gözleri kızarmıştı.

"Ama bilirsin... Ben iyi bir insanım. Dürüst.."

"İnsan, insanına göre yalancı ya da doğrucu olamaz. İnsan ya dürüsttür ya değildir!"

Can Su gözlerimin ta içine yardım ister gibi bakıyordu.

"Nasıl böyle aşağılarsın kendini! Nasıl böyle sevimsizleştin?! İğrençsin!

"Dost olduğumuzu sanıyordum. Senin düşmanın mıyım da dört dörtlük görmek istiyorsun?!"

Gözlerinden yaşlar akarak, sığınır gibi sokuldu.

"Ne olur... Biliyorum..Erdemler, onur, vicdan.. Ama.."

Bakışlarımı dosdoğru ötelere dikmiştim. Neden sonra elimi Can Su'nun omuzuna attım. Her şeye karşı bir küskünlük duyuyordum. Kendimi sevmediğimi ilk kez o an fark etmiştim. Kendimi hiç sevmiyordum. Beni inciten, üzen ne olursa, kendimden nefret ediyordum. Nefret ettiğim, olaylar, kişiler, yerler değildi, kendimdim.

Can Su, aniden yakalayan bir iç çekişten sonra gözlerini kapadı. (O ilk gece ne olursa olsun, safiyet kanım akmalı. Her şey buna bağlı. Her konuda kendime güvenirken, bu ayaklarımın altındaki toprağı çekiveriyor. O her şeyin üstesinden gelebileceğim duygusunu kaybetmek, karanlık bir kuyunun dibini bulmak kadar ürkütücü...)

"Keşke söylemeseydin..."

"İlk sana söyledim. Başkası olmayacak."

"Öyle kalmalıydın. Ona söyleyip her şeyi göğüslemeliydin."

"Hah ha!.. Yüksek vicdan, onur ve her türlü zırıltı!.. Söylesem beni bırakır. Bırakmasa da her fırsatta başıma kakar."

"Kenar mahalle kızları gibi davranıyorsun."

Can Su bedenini benden ayırdı.

"Öyleyim zaten!... Dünyanın kaç bucak olduğunu görecek kadar kenar mahalleliyim! Maide, bana ne yapıyorsun?!.."

Can Su derinden üzülmüşçesine acıyla bakıyordu. Özür dilercesine, onu kendine getirmek istercesine omzundan sarsıp tekrar sarıldım. Can Su'nun bedenindeki kendini bırakış, içimi ılık ılık etmişti.

"İyiysem, hayatımda her şey yolundaysa beni herkes sever. Senin başkalarından farkın ne?.. Herkes istediği gibi birilerini

arıyor. Kimse kimseyi olduğu gibi kabul etmiyor. Beni elbiselerimdeki kırışıklarla sevemez misin? Onları düzleştirmeye, ütülemeye çabalamadan? Oramı buramı çekiştirmeden?.. Benim için hayat çok zor ve anlaşıldı, sen bana 'yoldaş' olmayacaksın."

Yoldaş derken, sesini yükseltip hecelerin üstüne basmıştı. (Ona hep sarılmak istiyorum. Hep sarılmak, böyle...)

(Dostlarımı yitirecek miyim?.. Ama onlar hep bulabileceğim yerlerdeler. Oysa, önümde yakaladığım bir fırsat var. Parmaklarımı gevşetsem geçip gidecek. Onların Genesis posterli odaları, gitarları, ceplerinde paraları var. Genesis posterli bir odam olmayacak belki ama, gitarım olur, param, kimsenin beni küçümsemediği bir düzenim... Yorgunum.)

"Belki de haklısın. Belki haklısın. Bir yolunu bulmalısın. Ama bu, yaşadığın tek sahtekârlık olsun. Yoksa sana olan sevgimi tümden yitireceğim."

"Yapma artık..."

Düşünürcesine söyledim:

"Haklısın belki... Doğru olabilir... Ama inanıyorum ki gün gelecek bu bir dürüstlük ya da orospuluk simgesi olmayacak."

"Neyse ki ikizler gibi değilim."

Değildi, evet. Onlar gibi apışarasını titizlikle koruyup, bedeninin geri kalanını nadir bir mücevher gibi okşarcasına dokunduruşlarla kullanmıyordu. Belki dürüst değildi, ama onlar kadar da sahtekâr değildi.

Yere atılmış bir oyuncak bebek kolundan gözümü alamıyordum. Kol, canlı gibiydi. Bütünleşmek, hareketlenmek ister gibiydi. Bedenlenmek, kafalanmak, kucaklanmak... Parmak uçlarındaki minik kırmızı tırnakları dişlerimin arasına alıp gevelemek istiyordum. Küçük parmakları, narin bileği, küçük ısırışlarla berelemek...

"Birbirimizi görebilecek miyiz?.."

Can Su yanıtlamadı. Bir şey düşünüyormuşçasına saçıyla oynayıp duruyordu. (İçimde gittikçe derinleşen bir sıkıntı var. Ama artık aranıza dönemem. Kanadı kırık geriye döneceğime, kanatlanıp ötelere uçarım.)

Bir sigara daha yakmak istedim, vazgeçtim ve ayağa kalktım. Can Su bir şey söylemek ister gibi bakıyordu.

"Söyleme istersen."

"Dostuz. Hep öyle kalalım."

"Artık dost değilsin. Ama neden öyleymiş gibi sürdürmek istiyorsun?.. Döndüğünde bıraktığın yerde olmayacağım."

"Nasıl acı duyuyorum, bilsen..."

"Boş ver... Ben sana değil, düzene kızıyorum."

"Ben de sana değil, kaderime kızıyorum."

Gülmeye gücüm yoktu.

"Birbirimize düşmemek için bir üçüncü yol bulduk neyse ki..."

Döndüm, parkın çıkışına doğru yürüdüm. Seslerden Can Su'nun da kalkıp ardımdan seğirttiğini anladım. Parkın çıkışında birbirinin zıttı iki yöne ayrıldık. Can Su yumuşak adımlarla otobüs durağına yöneldi. Durağa geldiğinde benden tarafa baktı. O andan sonra onu kaybettim.

Can Su kalabalığın arasında Maide'yi göremeyince, sıkıntıyla iç çeker. Gelen otobüse biner, öndeki kumbaraya para atıp arkalara yürür. Kızılay'a doğru yol alan otobüste pencere kenarındaki koltuklardan birine oturur, dışarı bakmaya koyulur. Geniş bulvarda yukarı aşağı sel gibi akan insanlar içini huzursuz etmiştir. Kadınların henüz hepsinin ayağında apartman topuklu pabuçlar vardır. Kalabalığın içinde tanıdık bir yüz arar, bulamayınca korkar. (Ya bundan sonra çevremde hiç tanıdık yüz kalmazsa?.. Bir sürü boyalı kadın ve ipek gömlekli erkeğin arasında, kendime yabancı bir yüzle dolaşacağım. Onları sevmeyeceğim. Onları sevmediğimi belli etmeyeceğim.. Peki, neden bunlar? Neden yapıyorum? Değer mi?.. Düşündüğüm nedenler yeterli mi?.. Pişman olmak istemiyorum.)

Otobüs, duraklardan birinde durur. Yolcu alır, bırakır ve kalkar. (Yüzler, yürüyüşler, duruşlar... Ama bu benim!... Şu hızlıca yürüyüp giden benim!...) Can Su kalabalık içinde yürüyen kendisinden gözünü alamamaktadır. Gözlerini sıkıca yumup başını pencere camına dayar.

Sarsıla sarsıla yol alan otobüs, Ulus'tan sonra tenhalaşır. Can Su birkaç durak sonra indiğinde ayak bileklerinden yukarı tırmanan bir ağırlık ve başında bir boşluk vardır. Caddeden sokaklara giden insanlardan birinin peşine takılır. Evine giden her

sokak ayrımında başka bir insanla bunu yapar. Kendi sokaklarının köşesine geldiğinde, peşine takılacak kimse yoktur. Alçak bir bahçe duvarının üzerine oturur, sokağa girecek birini bekmeye koyulur. (Bu sokak, Ölü Düşler Sokağı... Bizim sokak, Ölü Düşler Sokağı... Geçmişe mektup adresim.) Çok geçmeden, elinde fileler olan yaşlı bir kadın görünür, onun peşine takılır ve evlerinin bahçesine bir kurtarılmış bölgeymişçeine kendini fırlatır. Eve girdiğinde, annesi yemek yapmaktadır. Evi saran soğan ve et kokusuyla içi daralır. Pencere kenarında oturan babası, beyaz üzerine lacivert çizgili pijamasının üzerine sokak ceketini almıştır. Can Su'ya gözlerinin içi gülerek bakar ve tekrar pencereden dışarı bakmaya koyulur. Bahçedeki kedilerin oyununu bir futbol maçıymışçasına uyarılmışlıkla izlemektedir. Can Su adama acıyarak bakar ve arka bahçeye çıkar. Kedilerden birini kucağına alıp duvarın dibine çöker. Kedi okşandıkça mırıltılı sesler çıkarmaktadır. Can Su'nun içine bir ağırlık iner.

(Bu kez ağlamayacağım. Bir daha hiç ağlamamalıyım. Ağlayacak ne var ki?.. Kara kara düşünecek bir şey yok İşte oturmuş bir kedi seviyorum. Kafam da iyi, daha ne olsun.. Her şşşeeeeyyy yoooo-lun-DAAA!)

Eve girer girmez odama dalmış, müzik setine bir plak koyarak yüzüsü uzanmıştım. Çalmaya başlayınca onun bir Joan Baez albümü olduğunun farkına varmıştım. Neyse bu önemsiz!.. İçimde hastalıklı bir sıkıntı vardı. Sıradan, gelip geçici olmayan... (Böylesine bir hesap kitapla hayatının geri kalanını sürdürecek olan Can Su'nun ismini defterimden silmeliyim. Adresini karalamalı, kazımalıyım. Belki de adres ve telefon defterini hepten yırtıp atmalıyım. Sadık gibi yaşamalıyım. Rasgele, dingin, hesapsız, kumarsız.) Kalktım, çantamdan adres defterimi çıkardım. A'dan başlayarak her adın üzerini karaladım. Yavaş yavaş acele etmeden sayfaları çeviriyordum. Son sayfaya geldiğimde, Z harfli kimseyi tanımadığımı gördüm. (Neden adı Z'yle başlayan bir tanıdığım yok? Neden Zehra gibi, Zeynep gibi, Zühal, Zafer, Zeynel, Zerrin gibi arkadaşlarım olmadı benim?..) Defterin uzun sayfalarını özenle yırttım, birçok parçalara ayırdım.Avuçlarımın arasında sıkıca toparlayarak banyoya gittim, klozete atıp üstüne işedim ve sifonu çektim.

Halil'in annesi, küçük tüpün üzerine bir anda daha çok cips yapabilmek için daha büyükçe bir teneke koyar. Daha önce kullandığı küçük tenekedeki yağı içine boşaltır. Üzerine biraz daha yağ koyup ısınmaya bırakır. Bir yandan da çuvalla alınmış patateslerden çürüklerini daha önce ayıklayıp kullanmak üzere seçmektedir. Kabuklarını incecik şeritler halinde soymakta, tuzlu su dolu bir tencerenin içine bırakmaktadır. Böylelikle daha çok iş çıkaracak, daha çok para kazanacak ve Halil'ine daha çok harçlık verebilecektir. (Kambur felek!.. İnsan gibi yaşayacak paramız olsaydı, Halil'im hiç böyle işlere girişip ikide bir yüreğimi ağzıma getirmeyecekti... Ya hiç olmazsa?.. Belki de hiç olmayacak!) Can sıkıntısıyla tüp ocağın altındaki alevi fazlalaştırır. (Ama yine de Halil'imi okutacağım. Ömrümce hiç kolumda sıra sıra altın bilezikler, boynumda elmas gerdanlıklar istemedim. Tek istediğim, Halil'imi bu çamurdan çıkarıp güzelce yuyup yıkamak, kazasız belasız bir ömür sürüp onun iyi haberlerini almak.)

Biraz önce sokaktaki tuhafiyeden aldığı düğmeye bakar. Halil'in gömleği divanın üzerine bırakılmıştır. Üzerinde bir düğmesi eksiktir. Gözleri pek iyi görmediği için henüz dikememiştir. (Halil'im geldiğinde iğneyi iplikten geçirir, ben de düğmeyi yerine sıkıca dikerim. Bir daha kopmamacasına. Öbür düğmeleri de sıkılayayım. Yakasıyla manşetlerini ters çevirip yenilesem mi?.. Neyse, o şimdilik beklesin bakalım.)

Hazırladığı patatesleri ısınmış yağa bırakır. Ortalığı bir hışırtı kaplar. (Bu yağlı patates kokusu artık midemi bulandırıyor.) Zaman zaman öğürtüye tutulmakta, ağzına dolan acı suyu gerisin geriye yutmaktadır. (Böyle nazenin olmak, bana yakışmaz da ne yapayım!... Genç kızlığımda inekleri güderken, arkalarında bıraktığı pisliği avuç avuç toplayıp tezek yapmak bile midemi kaldırmamıştı ama bu yağ ve patates kokusuna dayanamıyorum artık!)

(Geçecek, hepsi geç ecek. Eğeh, tabii ya, geçecek! Bana da bakın hele! Kenef bile temizlerim Halil'im için. Her zorluğa katlanırım. Ondan ayrı düşmeyeyim, kurda kuşa yem olmasın, onun bunun eline kalmasın diye Almanya'ya gitmedim. Gitse miydim yoksa?.. Gidenler sonradan çocuklarını da aldırıyorlar-

mış yanlarına... Neyse, geçti bunu düşünmenin zamanı. Sonra bin türlü ahlaksızlık, pislik var. Gerçi Halil'imin o taraklarda bezi yok ama ne olur ne olmaz. Şu kitaplardaki illetten de bir kurtulsun!... Kurtulur elbet. "Davamızda haklıyız" diyor. Haklı olsan ne?! "Ölmek var dönmek yok" diyor. Niyeti de yok. Ne olacak bakalım, ne olacak! Haydi hayırlısı...)

Kadın kavrulan patatesleri süzerek alıp birkaç kat gazetenin üzerine yığmakta, yerine başka doğranmış patatesler atmaktadır. Yüzü pençe pençe kızarmış, incecik damarlar ortaya çıkmıştır. Üzerindeki giysi buhar ve terden ağırlaşmış, bedenine pelte pelte dokunmaktadır. Omuzuna doğru öksürüp alnını kolunun yerine siler. (Kollarıma da bir yorgunluk çöktü ki... Biraz uzansam mı?..) Son koyduğu patatesleri de süzüp alır. Tüpü kapatmak üzere uzanır.

Tuvaletten odama dönerken, evde benden başka kimse olmadığını fark ettim. Sonuna gelmiş plağı pikabın üzerinden özensizce alıp masanın üzerine bıraktım. Yeniden yatağıma uzandığımda, yakınlarda bir yerlerden şiddetli bir patlama sesi geldi. İçim sarsılmıştı. Gözlerimi kapadım.

Halil'in annesi, birden yükselen gürültü ve kör edici bir ışıkla arkaya doğru savrulmuştur. Kırılan camlardan dışarı alevler yükselmektedir.

İtfaiye ve ambülans, yangın yerine aynı zamanda gelir. Yaşlı kadının parça parça ölüsü dışarı çıkarılır. Sokağa doluşan insanlar, yanan binanın söndürülüşünü duygudan yoksun bir ilgiyle izlerler.

Gün batar. Binanın kararan cephesi, ıssız bir hayalet evinin kulesi gibi yükselmektedir. Sokaktan gelip geçenler eve bakıp adımlarını hızlandırmaktadırlar. Gece ilerler, sokakta oynayan kediler, duvarların üzerinde uyuklamaya başlarlar. En ufak bir çatırdıda gözlerini miskince kaldırıp bakmakta, hemen sonra tehdit edici bir ses duyduklarında kaçıp saklanacak bir tedirginlikte uykuya geçmektedirler. Halil sokağın ucunda görünür, bildik adımlarla eve yönelir. Burnuna tuhaf bir yanık et kokusu gelir, üstünde durmaz. Anahtarını hazırlayıp eve öylesine bakar. Adımları donar. Doğru gelip gelmediğini kontrol etmek ister gibi sokağa göz gezdirir, sonra inanmazlıkla eve yeniden

bakar. Omuzları çöker, yüzü isli duvarlar gibi kararmıştır. (Anneme ne oldu?... Kime soracağım?..)

Ertesi gün okulda, duyduğum patlamanın Halil'lerin evinden geldiğini anlayınca, olayı garipsemiş, yabancılamıştım. Anlatılanları şaşkınlıkla dinliyor, Halil'in o anda evde olmadığına onu gözümle görmedikçe inanamayacağımı düşünüyordum. Akşit de Halil'in nerede olduğunu bilmiyordu. Dura dura konuşurken üzgünce yere bakıyordu.

"Akşam uğradı, beni dışarı çağırdı... 'Annem öldü, yandı' dedi... 'Artık evim de yok. Annem yok benim artık' dedi... ve yürüyüp gitti... Bir ara dönüp bana 'gelme' dedi. 'Gelme..." Sonra evlerin duvarlarına, çatılarına, gökyüzüne baktı. 'Ölüm gözümün dibindeyken, renkler kahpece parlak... Bu akşam karanlığında bile!" dedi.

Fadik alçak duvarın üzerine oturmuş, düşünüyordu. (Halil'i aramalı, bulmalıyım. Ama nereden başlasam, bilmiyorum... Yoksa beklemeli miyim?.. Ya yardıma ihtiyacı varsa? Ya yardıma ihtiyacı var da isteyemiyorsa?.. Ama o acısını belli etmez. Kimseye. Ne olursa olsun, beklemeliyim. Burada. Okul kapalı olsa da, her gün gelip onu beklemeliyim bu duvarın üzerinde.)

Tükenen sözcüklerin ardından herkes gibi yere baktım ve bir süre öylece kaldım. Kımıldamak istemiyordum. Hareket eden her şey benim dışımdaydı. (Bugün gelmeyecek. Gelmeyeceğini hepsi biliyor. Ben de biliyorum. Gelmeyeceğini bile bile onu beklemenin ona bir saygı göstergesi olacağını da sanmıyorum. Gene kimseyi sevmiyorum. Gene kendimden nefret ediyorum. O mutsuz, neredeyse orada mutsuz. Üzüntüden kavruluyor. Bilseydim nerede olduğunu, gider otururdum yanına. Hiç konuşmazdım. Sadece yanına otururdum. Rahatsız etmemek için yüzen fazla bakmazdım. Ama orada olduğumu, neler yaşadığını anladığımı hissettirirdim. Kimse bilmese, ben bilseydim nerede olduğunu. Elimi yavaşça dizine koyardım bir ara. İsterse tutardı. Tutmazsa yine yavaşça çekerdim.)

Ayakta öylece kalakalmışken gözlerimi yerden kaldırdığımda, Fadik'in bana can sıkıntısıyla baktığını gördüm. Göz göze gelir gelmez, ikimizin de gözbebeklerinde belli belirsiz bir öfke kıvılcımı dolaşmıştı. Sonra kısa bir süre Akşit'e baktım ve okul

çıkışına yöneldim. Bahçe kapısından her çıkışta üzerimdeki okul forması metalden örülmüşçesine ağır gelirdi. O kez farkında bile değildim. Evimizin sokağından geçtim, geçerken pencerelere baktım. Yürüyüşüme devam ettim. Bazen adımlarımı durdurmak istiyor, durmak istiyor ama yapamıyordum. Robot gibi yürüyor, yürüyordum. (Otomatik pilottayım.. Otomatik pilotta.) Kaldırımlar, yol kenarları, apartman önlerindeki bahçelerin kıyılarından yürüdüm gittim. Trafik ışıklarının uzağından, yaya yollarının kenarından geçtim, morga geldiğimde yüzümü hiç yukarıdaki pencerelere kaldırmadım, geniş kapıdan içeri süzüldüm.

Maide'yi pencereden gören Sadık hemen aşağıya iner, anahtarıyla morgun kapısını açar. Maide'nin ardından o da içeri süzülür. Maide içeri girer girmez heybesini yere bırakır. Duvar dibindeki minderlerden birinin üzerine kıvrılır, gözlerini kapatır. Sadık heybeyi kapının yanından alıp onun yakınına bırakır, bir süre ayakta durarak ne olduğunu anlamak istercesine onu izler ve yavaşça dışarı çıkar.

Uykuyla uyanıklık arası birkaç saat geçirmiştim. Ne uykuya ne uyanıklığa benzer bu uzanış, yine de beni dinlendirmişti. Heybemden sigaramı çıkardım, bir tane yaktım. Düşüncelerimi anlama büründürmeye çalışıyordum. Kafam arı kovanı, dilim kürek gibiydi. Parmaklarımı yakan her sigarayı küllüğe bırakıp yenisini yakıyordum.

Kapı tıkırdadı, ardından yavaşça açıldı. Sadık bir tabağım içindeki peynir ekmeği önüme bıraktı ve güneş gibi gülümsedi. Bu gülüşe karşılık verebildiğime şaşırmıştım. Öylesine doğal ve öylesine arınarak...

"Yukarıda babamın Chopin plaklarından birini dinledim. Bu müziği anlamak için yeteri kadar acı çekmemişim demek ki..."

Sadık pikabını özenle sildi, daha önce hiç görmediğim bir kılıftan çıkardığı uzunçaları üzerine yerleştirdi. Dinsel bir müzik yayıldı havaya.

"Ava Maria.. Bu insanı mutsuz etmiyor. Umutsuzluğa kaptırmıyor... İkinci dinleyişim."

Ave Maria'nın ardından Gloria, Alleluia ve başkalarını dinledik. Sonra Sadık yine geniş gibi gülerek kalktı, uzunçaları kılıfına koydu.

"Ye bakalım. Yüzün sararmış."

"Seninki de öyle..."

Karşılıklı gülüştük. (Güneş renkleri soldurur Maide. Hep beyaz olmalı.) Peyniri çatalın yardımıyla ekmek diliminin arasına koydum ve ucundan ısırdım. Çiğnedikçe lokma ağzımda büyüyordu. Sadık ölü taşının üzerindeki testiden yanındaki çanağa şarap aktardı ve bana uzattı. Arada yudum yudum şarap içerek ekmeği bitirdim. Biraz cana gelmiş gibiydim.

"Gece burada kalabilir miyim?"

Sadık bakışlarıyla yukarıya işaret etti.

"Çaktırmadan..."

Bir süre yukarı baktım, sonra oturuşumu değiştirip sırtımı yastığa dayadım.

"Her şey bok gibi."

Sadık'ın yüzündeki belirsiz ifadeyi görünce gözlerimi kapadım. "Ne dersen de, her şey bok gibi. Senin için de, başkaları için de." Sadık "Aldırma" dercesine omzuma vurdu ve benim gibi sırtını yastığa dayadı.

"Ne yaşasam, pisliğe bulanıyorum. Olduğum yerde hiçbir şeye ilişmeden de yaşamak mümkün değil.. Değil mi?"

Sadık'tan ses gelmeyince gözlerimi açıp ona baktım, tekrar kapadım.

"Yoksa pislik benden mi bulaşıyor?.. Yüzünü ölüme dönen insanların uğursuzluğu var üstünde. Yaşadığımın, kapladığım yerin bir anlamı olmalı, biliyorum. Ama yok... Halil de yok. Acıyla saklanıyor. Acıyla saklanmak onurlu bir şey midir? Kimse duymadan acı çekmek onurlu bir şey midir?.. Sen yapabilir miydin?.. Sen yaparsın. Belki başkaları da Belki ben de. Saklanacak yer ararız hep. Düş kırıklıklarıyla yaşamaya alışmaya çalışıyoruz. Can Su haklı, geleceğimiz yok. Sen de biliyorsun. Herkes biliyor. Bizi sevmiyorlar. Kimse kimseyi sevmiyor.

Sadık sessizce dinliyordu. (Bu an burada olmak istemiyorum. Maide sevgiyi öldürüyor ve ben de buna tanık oluyorum. İstemeden. İçimde bir çatlak, oluşmak üzere zorluyor... Bu su-

suş çok uzun!... Konuşma Maide... Hayır, ağlama lütfen. Kendimi iyi hissetmiyorum. Kussam rahatlayacağım. O böyle burun ve iç çekişleriyle konuşması sürdürürken, sessizce gidebilsem... Halil adını ne kadar çok anıyor.)

"Eve geldiğinde merak edecek biri yok artık. Evi yok, annesi yok, yatağı, masası yok. Biliyor musun, Halil evine girerken ayakkabılarını çıkarıp tahta bir dolabın içine yerleştirirdi. Sonra işaret ve orta parmağına geçirdiği terlikleri bel hizasından yere bırakır ve öyle giyerdi."

"O öldü mü?.."

Gözlerim öfkeden irileşmişti.

"Beni dinlemiyorsun!"

(Kimse kimseyi dinlemiyor. E, tabii, su birikintilerinin üzerinden atlayarak geçilir, üstüne basarak değil. Zordur bir acıya tanık olmak. Aşıp gitmeyi engeller. Sadık tüm ilişkilerini kocaman iki gülümseyiş arasına sığdırıp, yüzünde başka anlama yer vermeden sürdürmek istiyor. Kaşları çatılmadan, alnında çizgiler oluşmadan. Gerekir mi başkası, yer yok başka türlüsüne. Herkesin bir şarkısı var, kimse başkasını söylemek istemiyor. Sen istersen çileden çık, içtenlikle kahrol, acıdan yamuk bas.)

"Seni anlıyorum."

"Kimse kimseyi anlamıyor, canını sıkma. Ya da herkes herkesi anlıyor da işine gelidiği kadarını belli ediyor.. Şimdi sakıncası yoksa, yalnızlığıma dönmek istiyorum. Özür de dileme, sakın bir şey söyleme."

(Doğru ya, herkes Sadık'a çıbanını patlatabilir! O Sadık, irin temizlemekten başka işi ne?! O Sadık! Sadık'sa suratına irinini akıtabilirsin!... Doğru ya, ben bir şifre çözücüyüm. Her şeyi anlar, yorumlarım... Üstüme gelmeyin, mutluysam, insanları da mutlu ederim. Değilsem, "Beni mutlu et!" diye saldıran insanlardan kendimi korumaktan bütün enerjim sıfırlanıyor... Doğru ya, ben bir peygamberim. Öyle görmek istiyorlar. Öyle görmeleri hoşlarına gidiyor. Ama peygamber olmak zor. Sırdaş ve suskun olmak, böyle yaşlanacağını düşünmek zor. Az rastlanır biri olduğunu bilmenin verdiği ağırlığa ve de tabii uçukluğa katlanmak zor. Herkesin emrinde gibi yaşamam gerektiğini ima ediyorlar. Onların emrinde bir Sadık olmalıyım demek... Oysa ben hâlâ "kimin?" sorusuna yanıt arıyorum. Genelde özele git-

tikçe karmaşıklaşıyor.. Görüyorum, dudakların kıpırdıyor. Bazen sözcükler alerji yapıyor, küçük kuş. Alerji yapan sözcükleri yüzüne karşı söyleyip, sonra kaşımadan arkanı dönmek istiyorsun. Çok kaba ve benciisin şu an. Şu an beni incitiyorsun.. Anlattıklarını dinlemek bana ağır geliyor. Keşke bu kadarını da anlatmasaydın. Üzgün, kırgın, kararsız ve yıkın olduğunu görmüştüm. Uykusuzdun da. "Haydi moruk, bir Kuğulu yapalım. İstersen başka bir şey..." diyecektim. Böylesi daha kolay ve katlanabilirdi. Damn it!...)

"Sen anlarsın.. Kendini benden esirgeme ne olur."

"Ruhunu bana teslim etme. Orada bir Tanrı var."

"Tanrı'ya inanmıyorum."

"Birlikte inanacağız... Duman olsaydı, ikimize de iyi gelirdi."

"En iyisi, eve gitmek. Nasılsa sonunda oraya gideceğim."

"Sevişmek ister miydin?.."

"Bedenimi bana sunmana gerek yok Sadık. Eve gitmek ve hep orada kalmak, hep uyumak istiyorum."

"Seni ararım."

"Aramayacak."

"Sen beni ara."

"İlle böyle de olsa, bir bağlantı mı kurmak gerekiyor?! Seninle şu an geleceğin bir yerine çengel atmadan, kurmadan, hesaplamadan, plan yapmadan çekip gitmek istiyorum. Niye böyle salakça sözler ediyorsun?!.. Hepiniz aynısınız! Şu an kafana bir saksı fırlatmak isterdim!"

Bir anda ayağa fırlamıştım. Sadık da yerinden doğruldu, karşıma dikildi ve yüzünü yüzüme iyice yaklaştırdı. Sağ kolumu iyice açarak yumruk yaptım ve Sadık'ın yüzüne indirdim. Sadık bu yumruktan kendini koruyabilecekken sakınmadı ve dağılmış saçlarını düzeltmeden yerine oturdu, gözlerini yere dikti.

"Peygamberlerden iğreniyorum! Onlar insanı küçük görüyorlar!"

"Shit!.."

"Şimdi insan oldun!... Daha küfret Allah'ın cezası! 'Bok' de, 'siktir' de, 'sıçarım içine' de!

Sadık'ın önünde diz çöküp yüzünü ellerimin arasına aldım.

"Haydi!... Şimdi!.. Söyle!.. Ne zaman şu mızırdanıp duran kırgınlıkları bırakıp gerçek bir öfke duyacaksın? Cesaret!... Kırgınlık, öfkenin incelmişi. Orada bıraksınlar, kaba olalım!"

Sadık'ın kaşları çatıldı, acıyla bakıyordu.

"Aşk çocuğu da olsanız, çiçek çocuğu da, hepiniz kırosunuz, geri kafalısınız! Kızlar şimdi nazlı kelebekler! El ele gül bahçelerinde öpüşüp koklaşırken, hepiniz özgürlük kuşlarısınız.Ama eninde sonunda bir bakireyle evlenir, hayatınızı onunla paylaşırsınız! O boktan geleneklerle boktan bir yol tutturup gidersiniz.,

"Ne oldu sana böyle?.. Anlamaya zaman bırakmıyorsun. Hem ben eşcinselim"

Elimi Şadık'ın yüzünden çektim, olduğum yere bedenini bıraktım. Öfkem yavaş silindi. Gözlerini hüzünle ölü taşına çevirdim.

"Kalmak istiyorum. Her an patlayabilirim. Başkalarını güvenceye almalıyım. Sen de git."

Sadık yerinden kıpırdamadı.

"Kimsesiz bir çocuğun sevgi arayışındasın. Hey, biz genciz! Bütün bunların üstesinden geliriz."

Birden umuda kapılmıştım.

"Gelir miyiz?.."

"Annelerimiz izin verirse..."

Sadık ilk kez böyle konuşuyordu.

"Ölene kadar göbek bağımızı kesmek istemiyorlar. Benim için de farklı değil. Bazen o bağı kestiğimi düşünüyorum, ona hissettirmeden, geveleye geveleye... Ağzım yüzüm kan oldu ama hâlâ koparıp atamadım...

Başımı Sadık'ın dizine koydum.

"Bakıyorum, önümde kocaman, renkli bir dünya duruyor. Ve ben o dünyaya sadece bakmak istemiyorum. Onunla bütünleşmek, ona karışmak istiyorum. Öyle ki, bana bir şey olsa, bütün dünya etkilensin...

"Her şey çok karmaşık..."

"Bir o kadar da basit... Haydi Tanrım, hesap ver! Şu şiddet dediğin de nedir?"

Sadık, vurduğum yanağına dokundu.

"Neden yaptın?.."

"Bilmiyorum.."

"Neden bir resim yaparak çılgınlaşmayı denemiyorsun? Toprak yoğurarak, gitar çalarak, şarkı söyleyerek? Sevişerek?.."

Sadık küskünlükle başının altından dizini çekti.

"Berbat bir dünyada yaşıyoruz, her türlü pisliğin marifet sayıldığı. Bu insanların arasında hep beyaz bir eldivenle dolaştım. Ama artık eldivenim kanlandı. Her şeyi mahvediyorlar. Bu dünya için bir şeyler yapmalıyız!"

Sadık ayağa kalktı, ölü taşının önüne yürüdü, bir süre ona baktı. (Ölüm nasıl gelecek?..)

"Ölüp bir osuruk gibi kokacağız sonunda. Pis bir bataklık gibi, kurtlanmış et gibi... "Biliyor musun, ben yalnız berduşların ölümüne üzülürüm. En çok onların ölümüne ağlarım."

Sadık taşın üzerindeki şarap testisini alıp yere bıraktı. Eliyle taşı sıvazlayıp tozunu üstüne silerek uzandı. Parmaklarını göğsünün üzerinde kenetledi, gözlerini yumdu, bir ölü gibi hareketsiz kaldı.

(Huzur mezarlıkta. Belki de bütün bunlar sadece bir geçiş süreci. Hayat denilen şeyin adı bu mu yoksa?.. İnsanlar kuyu kadar derin, yıldızlar kadar uzak. Bense dünyaya en uzak yıldızım. Işığım terk edilmiş bir kuyunun kurumaya yüz tutmuş suyuna yansımış. Gökyüzü çatlamış mavi bir ayna. Mavi aynanın önünde her şey yalancı. Üşüyorum... "Bak, kuyuya bir yıldız düştü!" "Kanatlanıp uçtu...")

Sessizlik, zaman zaman dışarıdan gelen klakson sesleriyle yarılıyordu. Zaman zaman bir kadın sesi, zaman zaman bir çocuk ağlamasıyla. (Tükenmiş, pembe bir gün...) Sadık'ın nefes alışları, uykuya, geçtiğini gösteriyordu. O taşın, bence minderin üzerinde uyuduk. Gece başlamıştı.

Göğün yarısı gündüz, yarısı gecedir.

Sadık'la Maide morgda uyurlarken, üniformalılar hazırlık yapmaktadırlar. Sessizce, uyuyanları uyandırmadan. Sabaha her şey bitmiş olmalıdır. Radyo ve televizyon binalarında pusuda adımlarla ilerlenecek; mikrofonlar, kameralar ele geçirilecek, baskınlar sürecektir. Bu arada, halkın evlerinden çıkmama-

sı için de anonslar yapılacaktır.

Uyandığımda sessizliğin ve karanlığın derinliğinden ürküntü duymuştum. El yordamıyla mum bulup yanındaki kibritle yaktım ve elime alıp Sadık'a yaklaştım. Sadık ilk yattığı şekliyle, kıpırtısız uyuyordu. Yüzü mumya gibiydi.

(Seni seyrediyorum. Gözlerin yetmiyor, dokunuyorum parmaklarının ucuyla. Yanakların, düzgün burnunun ucu, yuvarlak çenen ve görkemli ağzın!.. Birleşmiş etli dudaklarının üzerinde geziniyorum parmakuçlarımla. Aralıyorum, beyaz dişlerin ilk ışıkla parlıyor.) (Beni seyrediyorsun. Gözlerin yetmiyor, dokunuyorsun. Dudaklarımı aralayıp örtüyorsun ağzınla. Dillerimiz birbirini yokluyor. Alıyorsun benimkini, bir daha, bir kez daha...) (Seni seyrediyorum, bütün bedenini. Şile bezi gömleğinin altındaki çelimsiz göğüs kafesin, daracık blucinini zorlayan kaskatı erkekliğin...) (Gözlerime bak!..) (Al beni!)

İlk kez o gün cinsel seçimimin tam olarak farkına varmıştım. Sadık sessizce sundu kadınlığını erkekliğime. Onu sevdim, incitmeden, onun istediği gibi. Kendini bana bıraktı, ben de ona. Yalnızca hazzı duyduk. Bacaklarımızın arasında belimize doğru yükselen ürpertileri tekrarlayan dokunuşları keşfettik. Ölü taşının üzerinde, bir deniz yatağında gibi seviştik. Sırtüstü uzanmış Sadık'ın üzerindeydim. Onu bir hızla içime aldım. Hızla ve öylece kaldık.

Öylece kaldık...

Telefon çalıyor ve uzanamıyorum. Çevremdeki her şey gibi ben de hareketsizim. Yalnızca sesler var, uzaklardan gelen. İnsan ve makine sesleri. O seslerle aramda Halil var, o günlerdeki başkaları ve o günlerdeki ben. Ne oldu bize? Halil'e, bana, başkalarına? Neydi o günlerdeki yaşanan? Bütün bunları biz yaşadık, ucundan köşesinden ben de. Bütün bunları ben de yaşadım ama hatırlamıyorum. Ya da çok az hatırlıyorum. Sanki başka biriyim artık. Bu kadar değişmiş olabilir miyim? Ya da dünya bu kadar değişmiş olabilir mi?..

Toplumdaki ortak sorunları azaltmayan bir değişimin getirdiklerini tanımlayamadığım duygularla izliyorum. Rüya "tivi" denen saçmalığı küfrederek seyrederken görüyorum, istasyon-

lardan birinde soyunma yarışmaları yapılırken birinde ezan okunuyor. Tuhaf aksanlı kızlarla oğlanlar, özel radyolarda kendi keyiflerine gibi programlar yapıyorlar. -Gerçi, aksanı, milliyeti, cinsiyeti ne olursa olsun, gençleri seviyorum. Onlarda gelecek çağın sezgisi var.- Bir zamanlar sol yumrukları havada and içenler kollarını aşağı indirmişler, şifreli para, evrak çantaları taşıyorlar. Birdenbire aşırı uçlara düştük!.. Kendilerine politikacı diyen bir yığın ebleh, kitle iletişim araçlarını ele geçirmiş, salya sümük bir şeyler söyleyip duruyor. En kötüsü, o eski iki üç katlı insan sıcaklığındaki evler bir bir yıkılıp, göğü beyaz kamalar gibi delen kişiliksiz, sonradan görme bir yaşam biçimine hizmet edecek yapılar dikiliyor. Değişen her şeyle birlikte, değer yargıları da acımasız bir hızla değişiyor.

Telefon çalıyor...

Bu kadar çok şey değişirken, ben neredeydim?.. Yalnızlığı kalkan edip yalnızlığıma gizlenirken, başka yerlerde acılar başka biçimlerde yaşandı kim bilir. Şu an Rüya'dan ve mektuplarıyla hep yanımda olan Mutlu'dan daha yakınlar o geçmişimdeki insanlar.

Neden bu kadar çaldırırlar?!..

Bir daha Mutlu'dan gelecek mektupları açmayacağım. Bana hep annemle aramızdaki bitirilmemiş işleri hatırlatıyor.

Mutlu ablasına gelecek günlerde şu mektupları yazacaktır:

I

"İnsanlar artık telesekreterlerden duvarlar oluşturdular. Karşıma sürekli telesekreter bandı çıkınca, Cevat Şahin'in evine gittim. Beni görmekten çok hoşlandığını söyleyemem. O kadar keyifsizdi ki... "Elin kalem tutuyorsa, televizyon kanallarına dizi yap, şiirle miirle uğraşma" dedi. Daha önce de bir romancıya, "Roman para getirmez, vaktini harcama" demiş. Kitabımın basılması için bana yardım edip edemeyeceğimi sordum, "Şansın yok" dedi. Bu gidişle, toprağıma yıldız yağacak. Nereye baş vuracağımı şaşırdım. Edebiyat dünyasındaki "büyükler" önyargılarını doğru çıkarmak için, bir insanın umutlarını tüketip yok

edebiliyorlar. Ama ne olursa olsun, ben bir şairim. Bütün insanlıktan sorumluyum ve bütün insanların malıyım. Onun için benim hakkımda yalnız onlar karar veremezler.

Cevat Şahin ne derse desin, edebiyat dünyasına girmeye kararlıyım. Zamanımın ne kadar olduğunu bilmiyorum ama, ölene kadar yazmayı sürdüreceğim. Her yaşantımda, şairliğimi geliştirecek bir çaba içinde olacağım.

Gene yarışmalara mı katılsam dersin?.. Ama aynı başarısızlıklara uğramaktan çok korkuyorum. Derdim yarışma kazanmak da değil aslında. "Alın" diyorum. "Alın, işte size bir sürü materyel. Kullanın." Belki de onları benim yazdığıma inanmıyorlar. Haklılar, bazen aklımdan geçenleri hemen kâğıda döktüğümde ben bile inanamıyorum. Bazen bu başkalarının yanında oluyor. Doğaçlama yazdıklarımı hep ezberlediklerim sanıyorlar. Onları inandırmanın bir yolunu bilmiyorum.

Artık annemizin mezarına gitmeyeceğimi söylemiştim, değil mi?.. Yaşarken onu hiç üzmedim ama şimdi... Biliyor musun, evlenmeyi hiç düşünmüyorum. Hele bir çocuğumun olmasını, asla! Hem çocukların dünyası da kirli artık. Üstelik, kirleten de kendileri. Çevre faktörüymüş!.. Mutlu"

II

"Bugün zorlukla bilet bulabildiğim bir tiyatro oyununu izlemek için gittiğimde, gösterimden kaldırıldığını öğrendim. Yasaklanmış. İnsanın düşlediklerine yasak konabilir mi?

Sanatçı özgür değil. Bu nedenle, yaşanan gerçeklikle yazılanlar ve diğer sanat ürünleri arasında büyük farklılıklar, uçurumlar var. Bazı şeyler sanki hiç yaşanmıyormuş gibi görmezlikten gelinmek isteniyor. Yaşanan gerçeklik başka, yazılan gerçeklik başka. Bu neye yarıyor, bilmem. Bugün bir baktım, inanamadım. Toplumdaki yozluk çığ gibi büyüyor. Bu sansürler neye engel oluyor ki? Belki yaşanan gerçekliği bozmadan yansıtarak ayna olmak, farkında oluşları daha hızlandıracak. Dejenerasyonun yayılışı böylelikle biraz engellenebilir kanısındayım.

Bu izleyemediğim oyun için bir eleştirmenin görüşünü izlemiştim televizyondu. Açıktan açığa bir kendini beğenmişlikle

bilgiçlik edip oyunu da yazarını da yerden yere vurmuştu. Gümbür gümbür bir Shakespeare ve benzerlerinin kültüründen sonra bizimkini küçümsüyorlar. Türk yazarların eserlerine dudak bükerek bakıyorlar, densizce yeriyorlar. Bu toplumun kültürel gelişimini kesintiye uğratan durumları görmezlikten gelmeyi marifet biliyorlar. Böyle bir tutumu üstünlük sayıyorlar. Böyle yönelişler beni kaygılandırıyor.

Yeni bir yayınevi açılmış. Dosyamı bıraktım. Her şey yolunda girecekmiş gibi. Öyle hissediyorum. Mutlu"

III

"Yayınevinden dosyamla birlikte kısa bir metup geldi. Ne olduğunu anlamışsındır. Artık hiçbir umudum kalmadı.

Biliyorum, bir gün şiirlerim elden ele, dilden dile dolaşacak. Üzerinde hararetle konuşulacak. Ama nedense şimdi beni görmezlikten gelmek istiyorlar. Yokmuşum gibi davranıyorlar. Bir yazarın ürünlerinin okurla buluşmasını engellemek, ona verilecek en büyük ceza değil mi?

İstedikleri oluyor. Onlar da bir gün ne olacağını biliyorlar. Tek istedikleri, beni gözlerinden uzak tutmak.

O gün geldiğinde ne ben yaşıyor olacağım ne de şiirlerimi basmayanlar. Ama amaçlarına ulaşmış olacaklar. Benim bazı şeylerden yaşarken mahrum kalmam, onların sadistçe isteklerini karşılayacak.

Niçin insanları bu kadar tedirgin ettim? Niçin bu kadar engellendim? En yakınımdan en uzağıma. Her şey için çok üzgünüm. Mutlu."

Not: Zamansız ölümlerden biri de bana uğrarsa, yazdıklarımın Türk dilinde yayınlanmasını istemiyorum.

IV

"Ölüyorum Tanrım, var mı diyeceğim?..
(Yazmayı bıraktım. Şimdilerde tek dostum bira.) Mutlu."

Geçmiş, şimdiden daha yakın şu an. Şimdiye bağlayan, yalnızca şu inatla çalan telefon. Beynime hükmedip kalkmalıyım yerimden. Kanımın damarlarıma pompalanışını izliyorum bir süre. Sonra yavaşça kalkıp telefonu fişinden çekiyorum. Evin sessizliğine kulaklarımdaki çınlama eşlik ediyor. Bir an kendimi bir gecenin içinde görüyorum. Gecenin yarısında. Kimi görüntüler hızla yanımdan geçiyor. Karanlıkta beliren her görüntü, art arda değişen film kareleri ritmiyle kaybolup gidiyor. Gözleri kömür karası bir çingene kadının irkilmiş yüzü; şişmiş burnu, sararmış gözaklarıyla sendeleyerek ayakta durmaya çalışan bir ayyaş, fedaisinin koluna tutunmuş sarhoş bir hayat kadını, boşalmış cep konyağı şişesini çalıların dibine fırlatan bir bekçi... Karanlıkta Halil, Akşit, Fadik... Karanlıkta Can Su, Sadık, Sumru... Karanlıkta ben.

Karanlıkta bir idam.

(Karar: İdam. İşte o an kendimi bilemedim, düştüm yere. Ama yine de ona bir şey olacağına inanmıyordum. Güvenim sarsıldıkça, "Şeytan, git önümden!" diyordum. İşte o gün bugündür derin nefesler almaya çalışıyorum, bir türlü alamıyorum.

Yüzlerine bakınca anladım onu öldürdüklerini. Kimse bir şey diyemedi ama ben anladım. Benim de yüreğim durdu o zaman. Sonra yeniden nasıl çarptı, bilemem. Şimdi nasıl çarpıyor, onu da bilmem. Ama orada hayatım bitti. İki ay yataktan kalkamadım. Ölümden başka şey düşünmedim. Sonra kalktım yataktan ama vücudum kalktı. Ruhum o gün öldü. Oğlum benim sırdaşımdı, arkadaşım, dostum, her şeyimdi. Aslında yalnız onu değil, onunla birlikte beni de öldürdüler. Bir değil, iki kişiyi idam ettiler. 44 yıllık emeğimi, sevgimi, canımı alıp götürdüler.

44 yaşımda oğlum idam edildi, ben anayım!.. Kaç yıl oldu pencerenin yanındaki bu sedirde ellerim kucağımda oturmuş, yolun bittiği noktaya bakıyorum. Bu ellerim artık ne iğne ne örgü tutuyor. On yaşına kadar sıcacık koynumdan çıkarmadığım, ciğerim oğlumdu, ayaklarını ellerimle ısıttığım yavrum canımdı. Saçlarımı okşaya okşaya uyurdu. Gecenin bir vakti götürdüklerinde nereden bilebilirdim o ufak tefek bedenine kefeni

giydirip önüne levha asacaklarını? Zayıf boynuna yağlı urgan geçireceklerini?.. Gidiş o gidiş... Boynu acımış mıdır?..

Kızarmış ekmeği, patates kızartmasını, yürek ızgarayı çok severdi. O gün bugündür bu eve girmez onun sevdikleri.

O gün bugündür giremem odasına... Kirli çamaşırlarını alınca, yıkamaya kıyamazdım. Koklardım uzun uzun, onun kokusunu alırdım. Sonra yıkayıp ütüler, katlar, arasına kolonya serperdim, belki biraz içi ferahlar o sıkıntılardan diye... Allahım yavrumu almamalıydın! Bana bu işkenceyi çektirmemeliydin!

Görüşüne gidip gelirken, dilim varıp avukatına soramıyordum, onu asarlar mı diye. Büyüklerden imdat bekledim, çocuklarımızı kurtarsınlar, ellerini uzatsınlar diye. Hakimler savcılar da ana baba değiller miydi? Nasıl kıydılar?..

Bir gün eve akvaryum almıştı. Birkaç da süs balığı. Onlara gözü gibi bakarken öldüklerinde, iki saat çocuk gibi hüngür hüngür ağlamıştı balıkların başında... Yüreği hep iyilik için çarptı oğlumun. Azınlıktan arkadaşları vardı. Ermeni, Kürt, Türk ayırt etmezdi. İran'daki o karışıklıklar sırasında da yaralılar için günde iki kere kanını verdi. Arabasıyla dolaşıp fakir semtlerde açlara ekmek dağıttı. Kimsesiz çocuklara elini uzattı. Bütün insanları sevdi. Nasıl kıydılar ona? Bunları yapan insanın düşüncesi kötü mü olurmuş?... Düşündükleri için idam ettiler. Beyaz kefeni giydirdiler, altından toprağı çektiler. Anlayamıyorum... Bir haksızlık var ama nerede?..

Bazen ölmemiş gibi düşünüyorum onu. Bir gün eve gelecek, onu bir güzel yıkayacağım, tertemiz. Yumuşacık bir döşek hazırlayacağım. Sonra bir tepsiyle önüne sıcak çorba, patates kızartması ve yürek ızgara koyacağım... Böyle dalıp dalıp giderken, birden aklıma geliyor, ürperiyorum, her yanım buz gibi oluyor.

Belki de oğlumun üstündeki toprak hâlâ ıslak, -onun kirpikleri de ıslaktır*- çiçekleri henüz solmamıştır. Mezarlık ağaçlarının koyu gölgesinde sessiz ve şaşkın uyuyordur.

Artık hiçbir şeyden zevk almıyorum. Önceleri isyan ediyordum, artık kaderci oldum. Yıllar var, canım kimseyle konuşmak istemiyor. Hep onunla yaşamak istiyorum ama kimse on-

* *Yazarın notu*

dan tek kelime söz etmiyor. Eskiden arkadaşları gelirdi, onu anlatırlarken, yaşıyor gibi olurdum. Şimdi onlar da ayaklarını kestiler. Her şey kapandı, içimdeki derin yaradan başka. Artık her şey boş. İntihar etmeyi düşünüyorum.)

Karanlıkta bir adam...

(Bir resmini bile bırakmadın giderken. Geçmişinle ilgili her şeyi alıp götürdün. Sen bizim kızımızsın, canımızsın.)

Okulunda "hassas, sanatçı ruhlu" derlerdi. Öğretmenlerin, "Olanak sağlanırsa büyük bir sanatçı olur, kıymetini bilin" derlerdi. Memleket çapındaki bir resim yarışmasında birinci olunca, "Hah" dedim, "doğruymuş! Kızım bir gün çok önemli biri olacak!" Okumanı ne çok istedim, elin ekmek tutsun, bir meslek sahibi ol diye... Bir gün bana gelip "Koskoca kız oldum, kapanacağım" dediğinde, elimden gitmeye başladığını anlamalıydım. Arapça okumak istediğini söylediğinde anlamalıydım. Biz gelecek günlerin ümidiyle senin üstüne titrerken, tutup mantoyla başörtüsü istedin. Annenle konuştuk, almadık. Çok geçmeden manto türban eve geldiğinde çılgına dnmüştüm de onları evin bahçesinde yakmıştım. Parayı nereden aldığını kimlerin verdiğini de söylemiyordun. Üstelik, tuhaf bir namaz da kılmaya başlamıştın. Annen görmüş, bildiğimiz gibi değilmiş seninki. Secde edip kalktıktan sonra sağa sola anlaşılmaz sözler edip olduğun yerde dönüyormuşsun. Korkmuş... Korktuk.

Amcanın dayının elini sıkmanın günah olduğuna inandıran sapık kafalılarla nasıl mücadele ederim ben?.. Hiç kendi kanından insanlardan kaç göç olur mu, sen yaşta kız çocuğu?.. Kaçıp Balıkesir'e gideceğini ima ettiğinde ciddiye alsaydım, belki de bunlar olmazdı, buraya kadar varmazdı. Savcılıkmış, Emniyetmiş, başımı vurmadığım yer kalmadı. Sonunda "İş hepten başa düştü" dedi, yollara düştüm ama ne fayda! İzini bulduğumda, "Tamam, kötü günler bitti, kâbustu uyandık" diye aklımdan geçirmiştim... Yüz yüze geldiğimizde, seni tanımakta ne güçlük çekmiştim! Yalnızca iki gözünü açık bırakacak şekilde giyinmiştin. Gözlerinden tanımıştım. O anki paniğini unutamam. Adını seslendim, "Emine" dedim. "Emine, dur! Dur kızım, dur! Dur!.." Aldırmadın, hızla ortadan kayboldun. Yüreğim o an

tam ortadan ikiye yarıldı da bir yarısı seninle gitti, bil. 18'ini bir gün geçtiğin için de elim kolum bağlanmıştı artık. Yaşadığıma, sana, kendime, Tanrı'ya kahrettim o gün.

Ah kızım, ah!.. Şu işçi emeklisi garip babanı daha fazla üzmesen desem, artık senin de çarem yok. Madem çarşafı çıkarırsan vuracaklar, kal öyle...)

Karanlıkta bir adam, karanlıkta bir adam... Karanlıkta Halil, karanlıkta ben. Akşit, Fadik, Can su... Böyle hızla geçip gitmeseniz tekrar tekrar. Koptuktan bugüne kadar neler yaşadınız? Papazın Dağı'nda, Kuğulu Park'ta, Botanik'te, morgda, okul yolundaki insanlar, ayrıldığınız yolda, olduğunuz yerde neler yaşadınız?.. Hepsini olmasa da birazını bilebilseydim... Şu andan sonra birkaç dakikanızı...

Akşit, biraz önce uzaktan kumandayla kapattığı televizyon ekranına bakakalmıştır. Parmakları yavaş yavaş tespih tanelerinin üzerinde dolaşmaktadır.

(Halil, gözümün yağı, sen de gittin ha?.. İyi ki gittin. Yoksa bir gün karşılaşırsak sorguda nasıl her istediklerini hemen söyleyiverdiğimi anlatmaktan korkuyordum. Sorgucu belli belirsiz bir şaşkınlıkla yüzüme bakıyordu. Kendime inanamıyordum. Her şey bittiğinde, sen geldin aklıma ve o zaman pişmanlık ateş gibi yaktı içimi...

Eğer bir gün karşılaşsaydık, "İçimden kan gidiyordu" diyecektim. "Ölümle aramda soğan zarı kadar bir uzaklık kalmıştı, hapisliğe dayanamayacaktım, o hücrelerde, işkence odalarında" diyecektim... Biliyorum, sen de beni affetmeyecektin. Ben etmedim, kaldı sen.

Din yoluna adanmışlara teslim ettim sonra kendimi. Doğa olaylarını da toplum olaylarını da bir şekilde açıklıyorlardı işte. Beni tedavi ettirdiler. Bedenimle birlikte, ruhumu da iyileştirmemi söylediler. Hiç boş bırakmadılar, gelip gidip kitaplar taşıdılar, onlara güvendim. İslam'a bıraktım benliğimi. O zaman her şey kolaylaştı, hayat da. Hiçbir şey için kendi başıma karar vermem gerekmiyor. Her bir şeyin açıklaması var. Kendimi bıraktım, yaşayıp gidiyorum. Zaten tutkulu bir gelecek bana göre değildi. Allah her şeyi bilir. Alna ne yazıldıysa o olur.

Ama aklımdan hiç çıkmadın. Hastane günlerinde çok düşündüm, çok zaman vardı. Bir sen bir Suna gece gündüz hep rüyalarımdaydınız. Hep gözyaşlarımda. Bazen rüya, hayal, gerçek, hepsi birbirine karışıyordu. Bir bakıyordum, yanımda oturuyordum. Birlikte kitap okuyorduk. Sen gene kurşunkalemle satırların altını çiziyordun. Benimki Kuran'dı, geriye doğru çevirdiğim her sayfa, elektriğe tutulmuş gibi kavruluyordu. Okuyamıyordum, aklıma kötü kötü şeyler geliyordu. Günaha giriyordum. Hemen gidip aptestimi tazeliyordum. Döndüğümde, senin yerini Suna almış oluyordu.

Hemşirelerin her birini Suna'nın yerine koyuyordum, belki onlar gibi biri olmuştur diye. Ama onu çocukluğumda kalan o günlerden sonra hiç görmedim. Tedavilerim sırasında kafamın içinde bir sürü kadın vardı Suna yüzlü ve beni çok sıkıştırıyorlardı. İğne yapan hemşireyi onun yerine koymuştum hayalimde. Gerçi Suna'ya pek benzemiyordu, iriydi; iri, hantal ve kumral. Eli de ağırdı. Biraz Fadik'e benziyordu. Erkeksi ve kaba. Kimseye yüz vermiyordu, bana da. Gene asık suratla iğnelerinden birini yaptıktan sonra arkasını dönüp giderken, ardından bağırdım:

"Bir gün kafanın içindeki kadınların haykırışlarıyla uyanacaksın!"

Bir an durdu, iliklerine kadar ürperdiğini hissettim. Tüylerinin diken diken olduğunu... Sonraki günler gözlerime bakmaya başladı ama sadece o kadar. Bir keresinde de bir şey söyleyecek gibi oldu, söylemedi. Sonra ikimiz de birbirimize alıştık.

İyileştikten sonra köye döndüm. Ama babam çoktan Hakk'ın rahmetine kavuşmuştu. O ilk gün için yanıyordu. "Birileri yürümüş bu yollardan, bu tarlalar benim değil" diye kafamdan geçirmiştim... Sonra, muhtarın kızıyla evlendim. Niyetim yoktu ama bana sevdalanmış, ardımı bırakmadı. Sonra da çocuklar elbet... İki kız, bir oğlan. Muhtarın kızı hepimize iyi bakıyor. Öyle kitaba mitaba merakı yok ama tam bir eş, tam bir ana. Daha ne olsun...

Namaz zamanı gelmiş, geçirmeyelim... Müslümanız elhamdülillah.)

B

Fadik yeni eşyalı yepyeni bir apartman dairesinde pencere kenarındaki koltuğa oturmuş, dışarı bakmaktadır. Sehpanın üzerine bırakılmış gazetede baskında ölen Halil'in fotoğrafı görülür.

(Toprak kokan rüzgârdın; gündün güneştin; toprak kokan rüzgârdın, ay'dın ateştin. Seslensem duyar mısın?.. Bunlar gözyaşları değil Halil, acıyaşları. Doğru, sevgi emekmiş. Bütün insanlar ona değer, yeterince emek verirse/verilirse. Evlenmişsin. Karın olsaydım, seninle birlikte gözüm kapalı giderdim ölüme, ardımda beş çocuk bırakacak bile olsam..,

Kimsenin karısı olmadım/olmayacağım. Doğru dürüst bir yarim de olmadı. Uğrunda her şeyi göze alacağım kimseye rastlamayamadım. "Merhaba" der demez yatağa gitmek istiyorlar. Erkekler ilk tanıştıkları kadından öyle korkuyorlar ki hemen ilişkiye geçmeye çalışıyorlar. Bunu başardıklarında, aşağılama duygusu, korkularını gideriyor. Derisine dokunduklarının bütün varlığını ele geçirdiklerini sanıyorlar. Böyle olduğunda kadını aşağılanacak kadar aciz ve kolay görünüyorlar. Kadın objesi cinsel bir kimlik kazandığında hemen zararsızlaşıyor gözlerinde. Anneleriyle ilgili korkularını bütün kadınlara genelliyorlar sanırım. En azından, bizim kültürümüzde böyle olduğuna inanıyorum... Benim içinse bedenim hiç değerli değildi bilirsin, bedensel istekler de. Şimdi de değil... Koca memeli şişko bir karıyım sadece... Sadece o kadar.

Artık devrimin sözünü eden yok. Yeni nesil, türkülerimize burun kıvırıyor. Rahatsız olduklarını açıktan açığa beden diliyle ortaya koyuyorlar. Köylülük de aşağılık bir durum. Hele "eski tüfek" olduğunu söyleyen ne idüğü belirsiz kimileri, köylülerden nefret ettiklerini ifade edip, yaşam alanlarını onlardan tamamen ayırıyorlar. Duysan inanmazdın, evlenecekleri kızın sülalesinde köylü var mı diye inceden inceye araştırmaya girişenler bile var. Bütün bunlara ne diyordun acaba?.. Komünizm ilkellik. Her şey para. Bizim gibiler için, siyaset can yakıyor. Alandan uzaklaştırdılar. Evet, sonunda oldu. Hapishaneleri doldurdular, çatır çutur kalem kırdılar. Kurbanları yetmedi, "Daha!.. Daha!.." diye çığlıklar attılar. Bir hakim hatırlıyorum, ka-

lemini kırarken. Hafif gülümser gibiydi. İdam verdiğinden mi, yoksa ertesi gün gazetede resmi çıkacağından mı?.. İkincisine inanmak istemiştim. Değilse, nasıl yaşardım ondan sonra?..

İnsanlık suçlarıyla bile yaşar duruma getirildik.

İki üniversiteden de son sınıfta atılmayı başardım. Bunu nasıl becerdim, bilmiyorum. Şimdi bir petrol şirketinde çalışıyorum. Önceleri onun bunu etkisiyle saçlarımı yaptırıp üstüme başıma özen gösteriyordum. Sonra boşladım. Ayvaz kasap, hep bir hesap!.. Hayatın içinde ezilmiş bir evde kalmış kız için ne fark eder?.. Her fırsatta ta gözümde iki damla yaş. Yaşadığım her durumda inciniyorum. İşyerinde bir ukala dümbelek var ki, böyle olduğumda "Ben de evlenmeden önce senin gibiydim" diye başlıyor. demek evlenince Huda'ya eriliyor. Zaten ondan ya da başkalarından anlayışlı olmalarını beklemiyorum. Bir annesiyle yaşayan kızlar, belki onlar anlar beni.

Babam ellisinden sonra bir konsomatrise sevdalandı, hemen sonra da bizi terk etti. Allah'tan şu apartmanın eski yerindeki gecekondumuzu müteahhite verdiğinde daireleri annemin üstüne yapmıştı da mağdur olmadık. Hiç aklıma gelir miydi, bir gün apatmanda oturacağım, her ayın başında kira toplamaya çıkacağım?..

Dünya hızla bir garip yöne gidiyor. Ve ben bu hıza hiçbir zaman ayak uyduramayacağımı artık anlamış bulunuyorum. Bıraktım kendini. Eskiden gecekondulu zavallıydı, şimdi önemli bir güç kaynağı olarak kabul ediliyor. Eskinin korkusu ajan sanılmaktı, şimdi Aids sanılmak. Bir zamanlar bekâreti önemsememek aşmak sayılıyordu, bugünlerde grup seks yapmayana dudak bükülüyor. Dinciler de bir başka âlem!.. Cehaletlerini gördükçe acıyorum. Gücüm olsa, onları aydınlatmak için bir dizi etkinlik gerçekleştirirdim. Bu değerli fikir adamlarına nasıl kıyıyorlar?.. Allah bile razı gelmez buna.

Keşke yollarımız hiç ayrılmasaydı, seninle yapacak çok işimiz vardı daha. Okulun bahçe duvarında günlerce seni beklediğimden bu yana kolum kanadım kırık. Azız biz azaltıyorlar bizi, sıkıştırıyorlar, kıvranışımızı umursamıyorlar. Hepimizi zehirlediler; tükenişimizi, can verişimizi seyrediyorlar.

Bu gözyaşlarım hiç dinmeyecek. Alkolik bile olamayacak kadar âciz hissediyorum kendimi... Allah'ın cezası, şu halime

bak!.. Yok, böyle ölümler ölüm değil! Bir şeyleri etkileyebilme gücüm kalmadıysa dahi, bunu yapabilenlerle olurum. Sadece bir gençlik aşısına gereksinim var, o kadar. Yenilenmeye, güç tazelemeye!.. Her şeyi gözden geçirmeye! Kendimi de... Önümde uzun bir yol var ve kaybedecek zaman yok. Saat işlemeye başladı... İşte, eylem başladı. Düşünmekle.

İlk sevdiğim Halil, bu ölümler ölüm değil. Verdiğin son nefesten devraldım.,

Hep yükseklerde ol ve sakın beni unutma.

C

Sinan, Halil'le çekilmiş bir fotoğrafı kalın bir cildin arasına koyarak kitaplığına kaldırır.

"Hoşça kal Nova..."

(Geceydi. Ağabeyimi alıp götürmüşlerdi, "Bir şey soracağız" diye. Sabaha kadar gergin ve suskun bekleyip, sabah babamla Emniyet Müdürlüğü'ne gitmiştik. Ama akıbetini öğrenemedik, birçok başkaları gibi. Günlerce aradık, bulamadık. Sonunda, işkence yapıldığını, bunun sonucunda öldürüldüğünü, bir çukura gömüldüğünü öğrendik, birçok başkaları gibi. Mezarı açtırdık, işkence izlerinin verdiği dehşetle başım alnımdan geriye doğru itilmişti sanki. Ağabeyim kan ve et yığınıydı.

İnandığı fikirler için suçlanmıştı, birçok başkaları gibi. İşkence yapmayı ve işkenceyle adam öldürmeyi bir iç politika aracı olarak gören bir hükümet tarafından katledilmişti. İnsan insanın vücuduna nasıl asit döker, insan insanı nasıl kazığa oturtur, insan insanı nasıl akreplere sunar?..

Artık iz bırakmadan eziyet ediyor insan insana. Kalsa da sonra silinse ne fayda?.. Coşkusuz, umutsuz, karamsar, sevme ve sevilme duygusunu yitirmiş, karabasanlarla, bilinç kayıplarıyla bir yitik insan tablosu kalıyor geriye. Ağabeyimi öldürmüşlerdi, yaşadım. İşkence gördüm, bu utançla yaşıyorum. Seni de öldürdüler, bununla da yaşıyacağım.

Bu dürüst, alçakgönüllü mücadele adamını, kıvrak zekâlı atak devrim askerini öldürdüler ve ben elbette bununla da yaşayacağım. Onu tanıdığım günkü hayranlığımla, hiç eksilmeyen

yakınlık duygularımla anarak, saklayarak...

Fikirlerim değişmedi. Artık bir üniversite elemanı değilim, geçici işlerle ayakta durmaya çalışıyorum ama benim için değişen bir şey yok. Şimdilik sadece izlemedeyim, birikmede... İçeride yaşadıklarımla zaman zaman derin karanlıklara düşmüyor değilim ama asla pes etmeyeceğim.

Gece gündüz, uykuda ayakta, dışarıda evde birden su yüzüne çıkıveriyor o günler. Hiçbir şeyi unutmayacağım. İşte şimdi şu kara bulut, çağırıverdi yıllar öncesini... İlk işkence gördüğüm gün hücreye döndüğümde, yağmurun sesini duymuştum. Gerçekten yağmur mu yağıyordu yoksa hayalle gerçek birbirine mi karışmıştı? Ama bu önemli değil, yağmurun sesi çok güzeldi. İlk kez o kadar güzel gelmişti. "Onlar bedenimle ve ruhumla uğraşadursunlar, ben her şeyi gözden geçirmeliyim" dedim. Her şeyi gözden geçirdim ve her şeyi yine eski yerine koydum. bu arada kendimi fazlaca dinlememem gerektiğini de düşünüyordum. Bazen kendimden uzaklaşmak için gardiyanlara yöneltiyordum dikkatimi. Onlarla konuşuyor, bir şeyler istiyordum. Dediklerime "hayır" demiyorlardı ama yapmıyorlardı da. Olsun, ben amacıma ulaşıyordum. Radyodan maçı izliyorlardı bir gün. Parmakları tütün sarısı olanı "Beş çekecek" dedi tuttuğu takım için, beş çekti. Kaybolmuş zamanlarda acı çığlıkları yükselen koridorda, onların sevinç çığlıklarını dinledim. Beni zamana bağlamışlardı, yine amacıma ulaşmıştım.

Bazen bütün bunlara değer miydi diye düşünüyorum. bu toplum için gözümü kırpmadan kendimi feda etmiştim, birçok başkaları gibi. Ama ne zaman toplumla bütünleşmeye kalksam, ellerim yandı. Bazen ne için, kim için mücadele verdiğimi sorguluyorum. Geçmişte her öğün fakir yemekler yedikleri için kafa patlattığım insanlar, ete kemiğe bürünüp cehaletle yanlış işler yapıyorlar. Günlük ilişkilerin içinde kaybolmuş erdemleri kimse çekip çıkarmak istemiyor. Bakıyorum da herkesin elinde bir toto, loto kuponları ya da birbirinin aynı gibi sıralanan ikramiye telefon numaraları var. Kimi zengin bile oluyor, böyle bir uğraşım peşine düşüp. En gariban olanı dahi, cebindeki üç beş kuruş parayı "kazı kazan" dedikleri küçücük karton parçalarına yatırıyor. Herkes zengin olmak istiyor. Herkes parayı istiyor. Artık kimse kimseden değil, yalnızca paradan yana. "Kimden

değil, neden yanasın?" diye sorardım, seni sınava çekerken. Artık bu sorunun da anlamı kalmadı.

İçimden bir ses, "Hepsi bu değil" diyor.

Ç

Cumhur deniz gören evinde pencere kenarına oturmuş, ufka bakarak düşünmektedir. Yanındaki sehpada gümüş tepsi üzerinde kristal bardaklara konmuş rakı görülür. Sesi iyice kısılmış televizyonun sadece görüntüsü vardır.

(Yola beraber çıkmıştık, kavgayla ayırdık yollarımızı. inşaatta şiddete tutuştuğumuz o gün çok uzak, yabancı bir anı olarak kaldı aklımda.)

Koçum Halil!.. İnsanların bütün konularda anlaşmaya varmaları, ütopya kardeşim. Kavga, baskı, terörle; eşitlik, barış, özgürlük, hep çatışacaktır. Ben gücün parada olduğunu anlamamla savaş silahlarımı değiştirdim. Şimdi altımda bir "biemvi," denizin üstünde bir Saray'ım var. Bozkurt, Babür ve Bihter'in annesi, yönetime yakın bir ailenin kızı. Feminizme ihtiyacı olmayan kadınlardan. Hayatı da fazla ciddiye almıyor.

İşte kardeşim, ben varım sen yoksun. Uğrunda kendimi bitirdiğim halka bak, kendi havasında. Senin gibi bu uğurda içeride gün sayanlar da çıktığımda, içine karışabilirlerse, o halkı tanıyamayacaklar. Bütün bunlar ne içindi, neye yaradı? Sosyalizmin başarısızlığını dünya gözüyle sen de gördün. Yine de vazgeçmedim. Halil, istediğin neydi?.. Yanımda çalışan eski tüfekler gibi kitaplarını rafa, silahlarını toprağa gömüp yaşayıp gitseydin koçum. Bak, çocuğun da varmış.

Günümüzde milliyetçilik, politik felsefelerin en önde gelen koşulu. Ülkenle gururlanmaktan tut, damarlarında asil kan dolaşmayan her canlıyı yalnızca hizmetinde yaratıklar olarak görmeye kadar varan yelpazede ikimiz de varız. Bir ucunda sen, bir ucunda ben. Şimdi yalnız ben varım, sen yoksun. Bazıları dil, din, ırk gözetmeden bir dünya insanına varılacağını, bu anlayışın hızla geliştiğini söylüyor. Bütün dünyayı sıkı örülmüş bir ağ gibi örten kitle iletişim araçları sayesinde ortak bir kültüre varılacağını iddia ediyorlar. İnsanların ortak değerlerde birle-

şeceğini, evrensel paydalara bölüneceğini söylüyorlar. Ezeli düş!.. Daha çok, sanatçıların düşü... Bu dünya durdukça, ılımlı, insancı görüşler hep olacak. Şiddet insani bir sorun, hep vardı, olacak. Var olan her şey, gelecekte de var olacak. Yalnızca niteliği değişecek.

Şükür, dünya işlerimiz yolunda. Bihter'in zekâca biraz geri olduğunu söylüyorlar ama dışarıdan pek anlaşılmadığı için üzerinde durmuyoruz. Özel eğitimle okuyabildiği yere kadar gidecek. Oğlanları şimdiden yerime hazırlıyorum.

Zengin olunca, akşamları viski içiceğimi düşünürdüm, bunun hayallerini kurardım. Bir onu yapmadım. Rakıdan şaşmayacaksın. Şimdi içkimi sana kaldırıyorum. Umnarım gerçekleştirmek istediklerin için mücadelende hayal kırıklığına uğramamışsındır, son dakikaya kadar. Şerefine!..)

"Tüh Allah cezanı versin, kadın! Ben senin bütün ayarlarını öğrendim, sen benim bir rakı ayarımı öğrenemedin!."

D

Sumru bir afiş örneğini duvara raptiyelemiş, tam karşısına çektiği koltuğa oturmuştur.

(İşte şu afişteki benim! Herkesten büyüğüm, en büyük! Erişilmezim. Süperstarım ve megaşöhret olacak kadar zamanım var!..

E Ruşen, istemesen de gözünün önündeyim, her zaman, her yerde. Kim bilir ne sıradan bir yaşamın vardır. Eski kendini beğenmişliğinden eser kalmamıştır belki de. Çoluk çocuk derdiyle kavrulup gidiyorsundur. Hiç ummazdın değil mi, benden bir yıldız doğacağını?..

O günlerdeki kendime bakıyorum da, kim bilir "Ne alık bir zavallı!" diye düşünüyorlardı. Ama bazen o günlerdeki yalın yaşantıları özlediğim de olmuyor değil. O günlerdeki acılarım, o günlerdeki yalnızlıklarım... Nerede benim cumartesi yalnızlıklarım?.. Nerede benim küçük umutlarım?.. Ama artık onlar bana yetemez.

Tepeye tırmanırken çok zorluk çektim, her sanatçı gibi. Yukarılara doğru yükseldikçe özgürleşeceğimi düşünmüştüm, her

istediğimi yapabileceğimi. Ama her yeni basamakta, bir yığın fasarya insan, kâğıt, senet, sepetle uğraştım. İş dedim, herifin biri çıktı, şarkıcılığımı imza altına aldı; eş dedim, herifin biri çıktı, kadınlığımı imza altına aldı. Bu piyasa zaten hötöröfle lötöröften geçilmiyor. Hayat arkadaşın da artık senden çok kendi cinsini seviyorsa, işin iş! Onun için bir şöhret budalası demişlerdi de inanmamıştım. adımı kullanacağını, beni basamak yapacağını söylemişlerdi, gülüp geçmiştim. Ona inanmak istemiştim. Kandırılmak. Sevilmek. Kandırarak da olsa.

Gazetecilerin gelmesine az kaldı... Bazen onlar gözüme kan emiciler gibi görünüyor. Bir martini daha yuvarlayıp, biraz da başka destekler aramalı. Hamdi baba ilacımı geciktirmese. Bu rezilliklere başka türlü dayanamıyorum. Bütün bunlar daha ne kadar sürecek?.. Bu çabaladıkça hırpalanmalar?.. Gene intihar kokusu almaya başladım. Ama gene kurtaracaklar, gene utanacağım.

İşte oradaki benim. Kimsem yok ama halkın malıyım, sahipliyim... Bunun için de her şeye katlanmak zorundayım. Bugünlerde mantar gibi türeyen festivallere de... Armut suratlı belediye başkanlarının sanatçılarla tanışmak için düzenlediği bir sürü gereksiz etkinlik. Dişe değer hiçbir yararı yok. Televizyonda üç kez göründükten sonra yere göğe koyamıyorlar. Onlar bir başka, karıları bir başka âlem. Bizlerle bir araya gelebilmek için bütün yetki ve olanaklarını ortaya döküyorlar. Bu kişisel yönelişlerle yaptıkları harcamalar da cabası. Halkın parasını da bizi de kullanıyorlar.

Şöhreti yakaladın mı, hemen ayrıcalıklı insan konumuna geliyorsun. İnsandan da öte bir konuma... Ama bizle bir araya geldiler mi, hemen gözlerinde küçülüveriyoruz. Ulaştılar ya, artık tamam. Gözlerindeki hayranlık bakışları hemen küçümsemeye dönüşüyor. Ardından, hepsi bu kadar mı sırıtışları... İğrenç!

Şimdi bunları düşünmenin sırası değil. Şu afişteki benim. Erişilmezim. Şöhretim. Mega olacağım!)

E

Ruşen, proje masasının üzerindeki cep radyosunun sesini

biraz daha açar.

(İnekleşmeden bir projeyi sonlandırmayı hiç beceremiyorum. İşte tam düğüm olacakken bu da bitti. Artık her şey yapabilirim. Hatta hasta bile olabilirim.

En sıradan insanın bile söyleyecek bir sözü vardır şu dünya için. Ama biz mimarların sözü havada uçmaz, doğaya kazınır. Mütevazı görünsem de mesleğimin içinde kendimle övünmekten zevk alıyorum. Elbette kimse sadece bir tek özellikle üstün olamaz. Sadece mimar olmak gibi. Babamın sadece asker olması gibi bir de!.. Bu çok karmaşık ve bütüncül düşünülmesi gerekli bir konu. Darbeci bir generalin oğlu olarak, söylediklerim o taraftakileri rahatsız edebilir ama bu dünya babam gibi yarım akıllı baskıcı hödükleri değil, bizim gibi yaratıcı ve özgür düşünceli insanları kucaklar.

Çocukluğumda babama- özellikle üniforması içindeyken- hayran olduğumu inkâr edemem. Tertemiz, ütülü giysileri içinde bana bakarken gözlerinin içi gülerdi, onun eseriydim, onun cisminin küçük bir kopyasıydım. Ancak büyüdükçe duygularım hızla değişiyordu. Kalıp iyiydi de omuzlarındaki onca pırıltılı yıldızın altındakiki kofluk, hayranlığımı hayal kırıklığına dönüştürmüştü. Emir komuta zincirinin dışına çıktığında, kayalara atılmış medüze dönüşü, bende acıma duygusu bile uyandırmıyordu. Her ne kadar o rolü ivedilikle annem üstleniyorduysa da, bir zavallılık, bir yetmezlik duygusu beni de içine alan dar bir çembere dönüşüyordu. Darbeden bir gün önceki "Ben Tanrı'yım, Tanrı bilir" edasındaki davranışları ve hemen ardından gelen "harekât"la gözümde yine eski yerini almıştı bir ara. Olanların sonuçlarını kestirmem mümkün değildi gerçi o yaşlarda. Sonra, bana öğretilenlere göre, bu benim işim de değildi. Onun için, olagelenlerin üstünde düşünmüyordum. Ayrıca, bir durumun içindeyken, o durumun tüm boyutlarını görmek her zaman mümkün olmayabiliyor... Giderek, toplumun bir kesiminden acılar yankılanıp bilincimde süzülmeye başladığında, insanların koyun gibi güdülüp onların yerine karar verilmesinin, insanlık için en büyük ayıplardan biri olduğunu fark etmiştim. Farkındalıklarım hızla artıyordu. Bunalımlıydım ama ben boşuna bunalım yaşayanlardan değildim. O karanlığımdan

bir çiçek tomurcuğu doğurmalıydım...

Babamla birlikte bir yığın baskıcı, geri zihniyetteki çürük elma, toplumu iyiye, güzele götürme niyeti ve çabasıyla ortaya çakınları silip süpürdüler. Babamın bakışlarına iyiden iyiye bir mağrur anlam yerleşmişti. Bir gece salonda yalnız başına televizyon seyrederken karşısına dikildim ve ona ilk kez "sen" diye hitap ederek şöyle seslendim:

"Sen!.. Ne yaptığını sanıyorsun?! Kim olduğunu?!.."

Babam bir an irkilmiş gibiydi. Ama sessiz kaldı. Durumun tuhaflığını bile tartmadan televizyon izlemeye devam etti. Böyle bir tepkisizliği bekliyordum aslında. Henüz kendisini anlayamamış insanların başkalarını anlayabilmesi mümkün değildi.

O gece yatmaya giderken bana dönüp artık ne olacağıma karar vermemi söyledi.

"Kovalayan olmayacağım" dedim.

"Kovalayan olmamak için, kaçan olmak zorundasın. Ama sen bir asker çocuğusun" dedi.

Ne kovalayan, ne kaçanım bugün. Yalnız ne zaman bir asker görsem, ağzıma zehirli bir tükürük doluyor. Ne var ki, babamla olduğu gibi onların hepsiyle de ilişkimi koparamam ya?.. Yolda, trende, uçakta gördüğüm bütün asker görüntülerinin üstüne bir fırça çekemem ki?.. Asker, polis figürünü hayranlıkla bir güç simgesi olarak algılayanların hepsini sihirli bir değnekle silemem ki?.. En iyisi, başkalarının kimi durum ve davranışlarına sinirleneceğime, kendimin farklı olduğumu kabullenmek... Kendim gibilerle olmak.

Bedenim de zihnim de yorgun. Bir de akşam bu kafayla evde cebelleşeceğim. Evlendiğim kızın ailesindeki bütün erkekleri iş güç sahibi yapmak, benim sorunum sanki!.. Herkesin lokmasını çiğneyip ağzına vermeye borcum mu var benim?.. "Ben zorluk çekerek geldim bu noktaya, onlar da çeksin" diye düşünmüyorum ama tavır da koysam, görmezlikten geliyorlar. Yalnız bana değil, benim gibi davranan herkese. Taraf olamıyorlar. Çünkü taraf olmak, "Senden gelebilecek bütün çıkarlara arkamı dönüyorum" demektir. Her taraftan bir şeyler ummak istiyorlar. Bir taraftan da nefret ediyorlar, bunu gizliyorlar. gizli öçler peşinde koşuyorlar. Bir konuda senden öç almak isteyen biri, bunu o şeyin karşılığı olarak değil de hiç bilmediğin başka bir du-

rumda yapıyor. Ne için cezalandırıldığını bile bilmiyorsun. Şaşıp kalıyorsun... Bunlar genellikle kendilerine güveni olmayan ve yine genellikle alt eğitim gruplarından birileri. Siyaset arenasında da yok mu böyleleri!

Eveeet, kendimle konuşmalarla zamanı yine yiyip bitiriyorum. Pencereyi radyoyu kapatıp yola düşelim bakalım... A, bu sumru değil mi?.. Güzel söylüyor. Daha çok iş var bu kızda. Daha çok başarılı olacak. Bravo kız!.. Bir de şu vıcık vıcık bunalımından kurtulsan!)

F

Sadık morgun kapısında oturmuş düşünmektedir. Bitkin, yenik, çözülmüş bir görüntüsü vardır.

(Bir gün şu kadını öldüreceğim, gene kanımı akıttı!.. İnsan karısından boşanıyor, annesine ömür boyu nikhâhlı! Şu cenneti onların ayaklarının altından çekmeliler, çünkü canımıza okuyorlar. Babamı gömdü, ablamı tımarhaneye tıktı, sıra bende! Az kaldı, amacına ulaşacak böyle giderse! Şu evi de bir türlü müteahhite vermiyor. Bir gün morgda ölümü bulacaklar! Ölü taşının üzerinde upuzun uzanmış, alnımın ortasına diktiğim mum hâlâ yanarken...

Tam bela!.. Onlardan biri olmadığında, herkese karşı hoşgörülü, benim canıma okumak için sürekli havayı kokluyor. Cadı! Hâlâ merdivenleri hiç tıkanmadan paldır küldür inip çıkıyor. Hâlâ morgda "bitli"lere baskınlar düzenliyor. Bitli mi kaldı, ulan?!.. Ben buraya artık sadece kafa seslerimi dinlemeye iniyorum. O anda hissettiğim cinsiyet ve yaştan kafa seslerimi...

Hiç arkadaşım yok, kalmadı. Bir Sumru'dan haberliyim o da gazetelerden televizyondan. Totem tezgâhtar olmuş. Kadın pabuçları satıyormuş. Tam ona göre!.. Öyle olmaktansa böyle hiç olmayı yeğlerim. Ziraat okuyacağıma Katmandu'ya gitseydim, belki başka olurdu. Barbar gibi salaş fast food lokantalarından birinde tam gün garson olsaydım dahi bundan iyiydi. Şimdi ot gibi, -üstelik otsuz!- yaşayıp gidiyorum. Yaşamak denirse tabii...

Her yerde rezillik var. İnsanlar birbirleriyle manyakça oynuyorlar. Kimse kimseye acımıyor ve ben hâlâ hastalıklı bir şekilde "hümanizm, hümanizm" diyorum. Yönetim, yönetim değil; insanlar insan! Bozulma bok kokusu gibi sindi her köşeye.

"Mezhebiniz nedir?"

"Yehova Şahidiyim..."

Bunun için yedi yıl hapislik istenir mi?.. Ben kimin isteğine göre neye inanacağım?.. Benim inancım askerliğe elvermiyor, kan alıp vermeye de. Ne üniforma giymek, ne silah tutmak istiyorum. Bunu zorla nasıl yaptırabilirsin?!..

Bu cumhuriyet'te insanlar insanlara istediklerini zorla yaptırabiliyorlar. Dünyadaki başka bazı yönetimlerde de insanlar insanlara istediklerini zorla yaptırabiliyorlar. Direnirsen hapislik var, işkence de...

Hapislikse hapislik! Ben bir Yehova Şahidiyim. Peygamberlere inanmam. Pavlis Zahariyadis gibi ben de mücadele vereceğim. bugüne kadar çektiğim eziyetler beni durduramaz. Ki zaten bunların toplamı bile anneminkinin yanında hiç kalır.

Karnım acıktı. Damnation!..

Üşüyorum. Fuckation!...

Şimdiki gençlik, o başka insanlar da Pink Floyd dinliyor... Yapraklar sararıyor.)

G

Barbar eski bir balıkçı teknesinde ağları onarmaktadır.

(Katmandu canıma okudu. Cennet dedikleri yerde cehennemi yaşadım. Pislik içindeki lokantalarda boğaz tokluğuna garsonluk yaptım. Nepalli bir kadından frengi kaptım, Caroline'e de bulaştırınca ondan tekmeyi yedim. Bir gün bedenimde ki titreşimlerle nirvanaya ulaştığımı sanıp sonra bunun marijuana tutkunluğumun bir eseri olduğunu anlayınca, "hastir" dedim, "buraya kadar!"

Sidharta da yenik düştü, törebilimsel yollar da işe yaramadı. Yalan ve boş bir dünyada bu insanlar nasıl mutlu olacaklar?.. Gizemli yollar tükenmedi gerçi. Dinler hep yenilenecek, inançlar hep tazelenecek. Açlık ve yoksulluk, tokluk ve varsıllık

dünya insanlarına hep eşitsizce dağılacak. İnsanlar acıdan hiç kurtulamayacaklar. Çünkü çözüm yolları hep güçlülerce kapatılacak.

Bütün bunlar artık beni hiç ilgilendirmiyor. Bizimkilerden kalan bütün parayı olduğu gibi şu tekneye yatırdım. Yaz kış onun içinde yaşıyorum. Ne alkolden ne uyuşturucudan vazgeçemedim. Üstelik Aids'liyim. Kimden kaptığımı bilmiyorum, artık önemi de yok. Böyle ne kadar yaşarım, bilmem. Bir deri bir kemik kalıp elden ayaktan düşünce dertop edip götürürler herhalde şu yeni açılan Aids kliniklerinden birine. Kendi ayağımla tıpış tıpış gidecek kadar kahraman değilim.

Şimdilik yaşıyorum. Ama artık sevişmekten zevk almıyorum. Artık yalnız Akdeniz'in mavisi var gözümde. Bir o kaldı. Her şey bitti.)

Ğ

Totem yatağında bir o yana bir bu yana dönmektedir. Sabah keyfi yapar gibidir.

(Bugün Pazar... Güzel.

Uyumasam da bu keyfi hiçbir şeye değişmem. Bugün iki büklüm yerlerde sürünerek ayakkabı giydirmek yok. Ter içinde kalmış pudralı şişko kadınların pis kokan ayakları da... Tabii onbeşinde kızların mis gibi sabun kokan ayakları bir tarafa.

Böyle ayaklarla uğraşa uğraşa kadınların yüzlerine bakmayı unutuyorum kimi zaman. Sanki bir gün bütün kadınların omuzlarının üzerinde bir çift ayak göreceğim. Bazen insanın hayvanı da uyanıyor böyle dokunmalarla. Öğle tatilini zor edip pasajın tuvaletine kapanıyorum. Çok uğraşmadan iliklerime kadar boşalıyorum, anasını satayım!

Eskisi gibi her canının çektiğiyle de yatamıyorsun. "Adis"i var, her türlü boku püsürü var. Dinine yandığım, onun hiç kurtuluşu yok. Öbürleri olsa, basarsın küfürü yersin iğneyi!.. Hoş, zamanında birinden almadığım ne malum? Çok yıllar önce varmış ama geç tanımışlar. Yattıklarımın yüzlerini görsem tanımam. Belki şimdi onlar da korkudan kıvanıyorlardır, yakalandım mı diye.

Allah cezamı versin! Tek günlük hafta tatilimi berbat ettim!)

"Kız, çocuklar kalkmadan gel biraz yanıma... Haydi gel de hayvanı uyandır!"

H

TÜRK ULUSU ADINA
T.C. ANKARA, ASLİYE 1. HUKUK HAKİMLİĞİ
Esas No: 1991/870
Karar No: 1991/941
Hakim: Atakan Delen
Katip: Fahriye Tuncay
Davacı: İnci Çakırdoğan
Sipahi So., Gevaş Apt., 5/1 Ankara
Davalı: Cemal Yavuz
Sanayi Sitesi, 5. yol, No: 16 Ankara
D A V A: Boşanma
Dava tarihi: 3 Ekim 1991
Karar tarihi: 18 Aralık 1991

Çerçevelenerek duvara asılmış mahkeme kâğıdında dava gerekçesi "şiddetli geçimsizlik"tir. İnci uzaktan kumandayla televizyonu kapatır.

(Yalancı Dünya'dan sonra konan dizi, öncekiler gibi heyecanlı değilmiş... Ama dur bakalım, birkaç bölüm sonra belli olur. Şimdi çocukların odasını toplayıp akşama yemek yapayım. Eh, kadının kaderi de bu değil mi?.. Evlilikte doğal işçisin, boşanırsın yine aynı. Kadın evin doğal işçisi, hiç yolu yok!

Şurdan bir Müslüm kaseti koyayım. Daha alışverişe çıkacağım... Of, bu işler ne zaman bitecek!.. Eğeh, kendine gel! İşi düşünme, yap. Yoksa iki misli yorulursun!

Bak görüyor musun, odalarını savaş alanına çevirmişler!.. Tabii, hizmetçi var, işi ne?! Her şeyi yardımcılarına yaptırıp çocuk büyüttüm diye büyüklenenlere öyle kızıyorum ki!.. Doğrusu ya, bir zamanlar hizmetkârlar, otomobiller, yatlar, katlar hayal ediyordum yapacağım evlilikte. Cemal de bunları sağlayacak gibi görünüyordu. Nereden bilebilirdim?.. Benim evlili-

ğimin de diğerlerinden farkı olmadı.

Bütün bıyıklılar birbirinin aynı. Cemal'in de başlarda beni çok mutlu edeceğini düşünmüştüm. Ancak o da beni hep mutsuz eden dışarıdaki dünyanın sadece sıradan bir parçasıydı. Bu dünya, tiksinti verici küçük oyunların tam gün oynandığı perdesiz bir sahne. O pis bıyıklı Cemal de bu sahnenin en içi boş oyuncularından biriydi. Başlarda ona sığınabileceğimi düşünmüştüm. Ama o çevremde gördüğüm bütün kötülüklerin, sadizmlerin toplamıydı. Üstelik, evdeki yangının dışarı sızmasını önlemek için ağzıma kilit vurmaya da kalkışmıştı. Evlilik içindeki işkence nasıl özel hayatın dokunulmazlığına girermiş ki?.. Kurnaza bak, safız ya o kadar da aptal değiliz... Yalnızca tek umudum bir gün her şeyin düzelmesi, yoluna girmesiydi. Ancak, gerilim ve şiddet, gittikçe artan dozuyla yeri yerinden oynatacak bir patlamanın eşiğine doğru hızla yol alıyordu. Korkmaya başlamıştım. Bütün bunlar olurken çocuk yapma hataydı belki. Ama şimdi onlarsız olmayı asla düşünemem.

Sözle aşağılanmaya, hırpalanmaya alışmış mıydım nedir, giderek tepki göstermemeye başlamıştım. Bir yandan da dışarıda kafası bir şeye bozuldukça gelip hıncını bizden çıkarıyordu. En çok da benden. Havayı durup dururken elektriklendirip, tansiyonu yükseltip kafa göz girişiyor, finalde de hep boğazıma çöküyordu. Delirmiş gibi saçlarımı yolup tekmeliyordu. Sonra da mutlaka benimle yatıyordu. Öyle zamanlarda daha çok zevk alıyor gibiydi. Ne hikmetse?..

Bir zamanlar güzel insanlar vardı. Kuğulu Park'ın üzerinden güneş eksik olmazdı. Ya da ben öyle hatırlıyorum... Belki de güneş o günlerde her sabah içimize doğardı, sıcaklığı gözlerimize vururdu... Eski güzel insanlar da çirkinleştiler. Onların ruhlarını görünmez bir el bedenlerinden çekip aldı. Şu neydi adı, Totem mi Tartar mı ne Allah'ın cezasıysa, çocuklara eşofman alırken karşılaştık pasajda. Oldum olası ondan hiç hoşlanmamışımdır. Aklı göbeğinin altındaydı hep pisin.

"Bak bak," dedi, "hancıyla yolcu nerede karşılaşıyor!"

Bir an hatırlayamamıştım. Kimdi bu diye gözlerine bakarken, şafak atmıştı.

"Çekil yolumdan!" diye bağırdım. "Kim hancı kim yolcu sana gösteririm!.."

Eh tabii, boşandın mı toplumun doğal orospusu olursun.)

I

Buzdolabının kapağına üzümlü bir mıknatısla iliştirilmiş not görülür: "Merhaba canım... Ben senin karınım. Küçük orospun Can Su..."

(Yemek işini kimseye bırakamam. Adnan da başkasının elinden çıkanı hiç yiyemez. Dolaptan şaşkın bir domates çıkarıp suratını rendede dağıtmalı! Çorba suyuna karıştırıp anasından emdiği sütü burnundan getirmeli!

Sinirim tepemde! Hafta yedi gün, bunlar altı gün bizde. Erkek yalnızca bir kadınla evleniyor ama kadın için aynı değil. O erkeğin bütün sülalesiyle evlenmiş/evliliğe zorlanmış oluyor... Gerçi kocama âşığım. Bunu evlendikten sonra anladım. Ya da evlendikten sonra oldum. Önceleri güzel günlerimiz daha fazlaydı. Birbirimizden açıkça keyif alıyorduk. Ama iki insan mutlu olmak isterse, başka herkes "Benim iznimle mutlu olursun" der. Bir tarafta sözde dostlar, bir tarafta görümcelik edenler, bir tarafta kaynanalık eden bir patlıcan, uğraş dur işin yoksa!.. Üstelik, o patlıcan suratlının beni bir kaşık suda boğacak kadar illet olduğunu biliyorum. Gene de kene gibi yapışıyor etime. Beni sevmiyorsa niçin benimle olmak istiyor? Bana zarar vermek için fırsatlarını genişletmek için mi? Oğlunu o kadar sevdiğini sanmam. Belki marazi bir sevgi. Altın yumurtlayan tavuk olmasaydı o zaman görürdük...

Ütüyü bitirdikten sonra kıza söyleyeyim de biraz geç gitsin. Bugün çocukların yemeğini de o versin. Ben de Adnan'ı hangi bardaysa toparlayıp eve getireyim bari. Yoksa gece yarısına kadar ev-misafir aklına dahi gelmez... Onu ararken her girdiğim barda tanıyanların acıyan gözlerle bakmalarına alıştım. Artık aldırmıyorum. Bundan zaten pek rahatsız olmadım. Tek istediğim, onu bir an önce bulup arabaya atmak ve eve götürmek. Yalnız şu yavşak suratlı Tarık'a rastlamasam. Gene manevra yapmaktan yorulacağım. Çevresindeki insanlar onu seviyorlar, kadınlı erkekli. Ama onun bana yönelttiği gibi davranışlara muhatap olmadılar. Nedense bedenimi ondan esirgediğimi düşünüyor.

Evliliğimizin ilk yıllarında Adnan'ı bir kez aldattım. Buna aldatmak da denemez ya... Futbolcu meraklısı bir dansözle yattığını öğrenince, ben de onun en yakın arkadaşıyla yattım. Sonra da söyledim. İnanamıyormuş gibi yüzüme baktı, baktı ve üstüme yürüdü. Hiç konuşmuyordu ama yüzündeki ifade kanımı buz gibi etmişti. Salonda beni bir süre kovaladıktan sonra yakaladı ve Allah yarattı demedi. Sonunda küçük bir yamalı bohça gibi yere yığıldım kaldım. Birden pişman olmuş gibiydi. Beni kaldırmaya, kucaklamaya çalıştıkça direnmedim. Birlikte yere devrildik. Onu hınçla iterek kendimden uzaklaştırdım ve kalkıp yatak odasına gittim. Arkamdan geldi. "Hah" dedim, "tamam, klasik numara, önce dayak sonra yatak!" Çok üzgündü. Acı ve öfkeyi utanç ve şaşkınlıkla birlikte yaşıyordu. Birbirimize sarıldık, sözler verdik. Sonra seviştik. Tuhaf, o gün ilk kez orgazm oldum.

Şimdi beni aldatıyor mu, bilmem. Doğrusu, ben yapmıyorum. Yapmamaya zorluyorum kendimi. Şu erkek erkeğe bar muhabbetlerinden bir gün iyice gına gelirse ne yaparım bilmem. Ama bu kez onu bir erkekle değil, bir kadınla aldatmaya kararlıyım.)

"Merhaba sevgilim..."

"Ah, merhaba, erken geldin... Dur bakayım, şuranda ruja benzer bir leke var. Hemen çıkar da kız yıkasın..."

İ

Bir entel bar. Hepşen'le Hepgül bir örnek giysilerle barın arkasında içki sunmaktadırlar. İkisinin de boynunda tabut şeklinde kolyeler vardır. Arada birbirlerine hiç neden yokken nefretle baktıkları görülür. Müşterilerle profesyonelce bir iletişim halindedirler.

Hepşen piyanonun başına geçer, pop caz çalmaya başlar. Bir hareketiyle kolye tabutun kapağı açılır. Babasının küçük bir fotoğrafı görülür.

* *

** *Yazarın eki*

Gazeteci, odanın eşyasız tarafındaki Suna'nın fotoğraflarını çekmektedir.

"Olayın şokunu atlatmış gibisiniz."

"Nedense şok yaşamadım. Olayların içindeyken dahi sakin olduğumu hatırlıyorum."

"13 Nisan gecesi olanları anlatır mısınız?"

"Her zamanki gibi arkadaşlarımla hastaneden çıkıp eve gittik. Evde başka bir hemşire arkadaşımız daha vardı. Hemen yemek işine giriştik. Bir yandan da yaklaşan 1 Mayıs'ta neler yapabileceğimizi konuşuyorduk. Biliyorsunuz, ne zamandan beri ilk kez yasal olarak kutlanacaktı... Yemekten sonra çay içerek pankartlar hazırlamaya başladık. O sıra kapı çalındı."

"Birini bekliyor muydunuz?"

"Hayır... Saat de geç olmuştu zaten. Arkadaşlardan biri "Kim o?" diye seslendi. Sertçe "Açın kapıyı!" dediler. Bu arada, çatıdan da gürültüler geliyordu. Onların polis olduklarını anlamıştık. Birbirimizin gözlerine bakıp kaçmaya karar verdik. Birer birer evin çatıya açılan penceresinden atladık. Biz tam kendimizi dışarı atmıştık ki, kapıyı kırıp içeri taramaya başladılar."

"Yani, bir yargısız infaz daha..."

"Evet... Çatıların üzerinden başka yönlere doğru kaçmaya başladık. Bir ara ben iki kat aşağıdaki başka bir evin çatısına düştüm. Sonra camlarını kırarak evin içine girdim."

"Camı kırarken gören duyan olmadı mı?"

"Oldu... Ancak, silah sesleriyle pencerelere üşüşenlerden hiçbiri yerimi belli edecek şekilde davranmadı."

"O evden nasıl çıktınız?"

"Balkon kapısından bahçeye... Sonra da oralardaki inşaatlardan birine saklanıp bekledim."

"Polislerin arkadaşlarınızı öldürdüğünü nasıl anladınız?"

"Sesler geliyordu. Kapılar camlar kırılıyordu. Bizim saklanabileceğimizi düşündükleri evlere giriyorlardı. Bir ara arkadaşlardan birinin 'Bırak beni!' diye bağırdığını duydum. Hemen ardından da otomatik silah sesleri geldi. Sanırım o sıra öldürüldüler."

"Ama siz kurtuldunuz. Bu tip olaylarda genellikle hepsi öldürülüyor."

"Evet, şimdi arkalarında bir tanık bıraktılar."

"Ne zaman ortaya çıkacaksınız?"

"Bu kolay değil. Şimdiye kadar bu tip katliamlara hep sessiz kalındı. Yeterli kamuoyu oluşursa, elbette ortaya çıkacağım. Zaten bu insanların yargılanması ve cezalandırılması için, bana gereksinim olacak. Zamanı gelince..."

"O zaman çok uzun sürerse?.."

"Sürmez... Sürmemesi gerek."

Suna'yla gazeteci odanın eşyalı tarafına geçerler. Gazeteci fotoğraf makinasını bir kenara bırakır. Ses alma cihazındaki bandı başa sarar.

Kapı mı çalıyor?..

Rüya gelecek. Onunla insan avına çıkacağız. Hiç şahidimiz olmayacak, iz bırakmayacağız. Bu bizim sırrımız olacak. Sırlar gereklidir. Bir sırrı paylaşmayan iki insan, bir ömür beraber olabilir mi?..

Adım Maide... Adımın Maide olması da belki o kadar önemli değil. Benim ben olmam önemli. Ha Maide olmuş ha Şubat. Zaten bundan böyle adım Şubat. Apartmandaki çocuklardan biri öyle diyormuş. Nedenini bilmiyorum. Kapı mı çalıyor?..

Bütün majörler tükendi... Adım Şubat. Nedenini bilmiyorum.

Halil!.. O siyah beyaz fotoğrafta yüzüne ölüm yalnızlığı sinmişti. seni 13 sene geç anladım. Halil... Katilleri alkışlıyorlar... Onu bir sokak lambasının altında görüyorum şu an. Kar yağıyor. Göğün derinliklerinden göğü yara yara inen kara ağzını açmış, duruyor.

Kapı çalıyor.

Bu değişen dünyadaki yerim ne (yok mu)?

Artık bir geçmiş istemiyorum. Fotoğrafların tümünü yırtmalı. Çünkü onu paylaşabileceğim kimse yok. Bundan böyle fotoğraf çektirmek de istemiyorum.

Kapıyı kırmaya çalışıyorlar.

Halil, fotoğraflarını yıllardır özenle saklıyordum, şimdi yırtıyorum.

O yok artık ben de yokum.

Albümdeki bütün fotoğrafları da yakmalı. Şu bebek zaten ben olamam. Bir ömrün yarısı, "Bak bu sensin" dediler. Aptalca kandırdılar.

"Kim bunlar?! Evime nasıl böyle girebilirsiniz?!.. Rüya!.."

Bana her şeyi yapabilirsiniz.
Etkilenmem,
üzülmem,
üzerinde düşünmem.
Çünkü ben bir hiçim.
Yokum.
Olmadım.
Olmayacağım.

YAZARIN NOTU:

METİNDE GEÇEN YERLER, İSİMLER VE OLAYLAR, TERK EDİLMİŞ SOKAKTA SESSİZ BİR GÖLGE OYUNUDUR.
SÜRMEKTEDİR.

Zeynep Ankara, Başkent'in bir sokağındaki gençlerin dünyasına götürüyor okurlarını. Onların serüveninden yola çıkarak mutluluğu, baskıyı, başkaldırmayı, zaferi, yenilgiyi, umudu konu ediniyor. Birçoğu uyuşturucu kullanan, rock müziğiyle coşan, cinsel özgürlüğü deneyen hippy kılıklı kızlar, oğlanlar... Bir yanda da siyasal eyleme yönelen, direniş hareketlerine katılan yaşıtları var. Geçen yıllar tümünün yaşamını etkileyecek, değiştirecek, eritecek, bileyecektir! "Gölge Oyunu", büyük kentten kesitler verirken yabancısı olmadığımız bir kuşağı sahneye getiriyor. Okurlar Z. Ankara'nın toplumu anlatırken kahramanlarının iç dünyasını da ustalıkla yansıttığını kabul edecektir.

Kapak: Sait Maden

9 789757 408390

ISBN-975-7408-39-5